

N. 10

APRES-MIDI

SOMMAIRE :

EXCUSES :

Absences motivées, p. 216.

MESSAGES :

1. *Cour des comptes :*

Remarques au sujet du projet de loi ajustant le budget du Ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1978, p. 216.

2. *Sénat :*

Adoption d'un projet de loi, p. 216.

3. *Premier Ministre :*

Communication concernant l'exécutif des communautés et des régions, p. 216.

PROJET DE LOI :

Dépôt, p. 216.

RAPPORTS :

Dépôt, p. 216.

PROPOSITIONS DE LOI :

Impression et distribution :

Le bureau a autorisé l'impression de six propositions de loi, p. 217.

QUESTION URGENTE (Rgt. art. 73) :

De M. Defraigne à M. le Premier Ministre, p. 217.

BUDGETS, PROJET DE LOI ET INTERPELLATION (Discussion) :

- a) Projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 1979.
- b) Projet de loi contenant le budget de la Dette publique pour l'année budgétaire 1979.
- c) Projet de loi ajustant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1978.
- d) Interpellation de M. Van Geyt à M. le Premier Ministre au sujet « de la manière dont le gouvernement interprète la notion d'affaire courantes ».

Continuation de la discussion générale. — *Orateurs :* M. Van Renterghem, M. Geens, Ministre des Finances, MM. W. De Clercq, Risopoulos, Mangelschots, d'Alcantara, Van Geyt, qui développe son interpellation et intervient dans la discussion générale, De Croo, M. Martens, Premier Ministre, M. Desaeeyere, Mme Detière, p. 217.

INTERPELLATION (Demande) :

De M. Somers à M. le Premier Ministre sur « le fonctionnement de la Commission nationale permanente du Pacte culturel », p. 241.

QUESTIONS :

Questions et réponses écrites (Rgt. art. 71) :

Des questions ont été remises au bureau par MM. Bertouille, Bourgeois, Burgeon, Caudron, B. Cools, De Vlies, Gheysen, Grafé, Hancké, Kuijpers, Lenssens, Marchal, Maystadt, Poma, Thys, Valkeniers, Verberckmoes et Wathélet, p. 241.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE :

VERONTSCHULDIGD :

Gemotiveerde afwezigheden, blz. 216.

BOODSCHAPPEN :

1. *Rekenhof :*

Opmerkingen betreffende het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van het Ministerie van Sociale Voorzorg over het begrotingsjaar 1978, blz. 216.

2. *Senaat :*

Aanneming van een wetsontwerp, blz. 216.

3. *Eerste Minister :*

Mededeling betreffende de executieve van de gemeenschappen en de gewesten, blz. 216.

WETSONTWERP :

Indiening, blz. 216.

VERSLAGEN :

Indiening, blz. 216.

WETSVOORSTELLEN :

Drukken en ronddelen :

Het bureau heeft het drukken toegelaten van zes wetsvoorstellen, blz. 217.

DRINGENDE VRAAG (Rgt. art. 73) :

Van de heer Defraigne aan de heer Eerste Minister, blz. 217.

BEGROTINGEN, WETSONTWERP EN INTERPELLATIE (Bespreking) :

- a) Wetsontwerp houdende Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1979.
- b) Wetsontwerp houdende de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1979.
- c) Wetsontwerp houdende aanpassing van de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1978.
- d) Interpellatie van de heer Van Geyt tot de heer Eerste Minister over « de manier waarop de regering het begrip "lopende zaken" interpreteert ».

Voortzetting van de algemene bespreking. — *Sprekers :* de heer Van Renterghem, de heer Geens, Minister van Financiën, de heren W. De Clercq, Risopoulos, Mangelschots, d'Alcantara, Van Geyt, die zijn interpellatie houdt en in de algemene bespreking tussenkomt, De Croo, de heer Martens, Eerste Minister, de heer Desaeeyere, Mevr. Detière, blz. 217.

INTERPELLATIE (Verzoek) :

Van de heer Somers tot de heer Eerste Minister betreffende « de werking van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie », blz. 241.

VRAGEN :

Schriftelijke vragen en antwoorden (Rgt. art. 71) :

Vragen werden ter tafel gelegd door de heren Bertouille, Bourgeois, Burgeon, Caudron, B. Cools, De Vlies, Gheysen, Grafé, Hancké, Kuijpers, Lenssens, Marchal, Maystadt, Poma, Thys, Valkeniers, Verberckmoes en Wathélet, blz. 241.

PRESIDENCE
DE
M. NOTHOMB, PRESIDENT

M. Pierret, secrétaire, prend place au bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

La séance est ouverte à 14 h 05 m.

VOORZITTERSCHAP
VAN
DE HEER NOTHOMB, VOORZITTER

De heer Pierret, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 05 m.

EXCUSES — VERONTSCHULDIGD

Pour aujourd'hui : M. B. Cools, en mission à l'étranger; M^l. De Grève, Henckens, M. Rutten, Mme Ryckmans-Corin, MM. Temmerman, Weckx, Van Beervliet, retenus par les devoirs du mandat; M. Deneir, raisons familiales, Mme Demeester-De Meyer, conférence UNCTAD; Mme Lahaye-Duclos, empêchée; M. Moock, malade.

Pour la semaine : MM. Bonnel, Brasseur, Schyns, Tanghe, Conseil de l'Europe, M. Kuipers, en mission à l'étranger.

Voor heden : de heer B. Cools, met opdracht buitenlands; de heren De Grève, Henckens, M. Rutten, Mevr. Ryckmans-Corin, de heren Temmerman, Weckx, Van Biervliet, door ambtsplichten weerhouden; de heer Deneir, familieredenen; Mevr. Demeester-De Meyer, UNCTAD-Conferentie; Mevr. Lahaye-Duclos, verhinderd; de heer Moock, ziek.

Voor de week : de heren Bonnel, Brasseur, Schijns, Tanghe, Raad van Europa; de heer Kuipers, met opdracht buitenlands.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

Cour des comptes — Rekenhof

M. le Président. — Par lettre en date du 25 avril 1979, la Cour des comptes communique des remarques au sujet du projet de loi ajustant le budget du Ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1978.

Bij brief van 25 april 1979, doet het Rekenhof opmerkingen betreffende het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van het Ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1978.

— Renvoi à la Commission de la Prévoyance sociale et à la Commission des Finances.

Verzonden naar de Commissie voor de Sociale Voorzorg en naar de Commissie voor de Financiën.

Sénat — Senaat

M. le Président. — Par message en date du 3 mai 1979, le Sénat fait connaître qu'il a adopté en séance de cette date le projet de loi portant dérogation à l'article premier de la loi du 3 mars 1977 relative aux effets de la dissolution des Chambres législatives à l'égard des projets et propositions de loi antérieurement déposés.

Bij brief van 3 mei 1979 meldt de Senaat dat bij in vergadering van die datum heeft aangenomen het wetsontwerp houdende afwijking van het eerste artikel van de wet van 3 maart 1977 betreffende de gevolgen van de ontbinding der Wetgevende Kamers ten aanzien van de vroeger ingediende ontwerpen en voorstellen van wet.

— Pour information.

Voor kennisgeving.

Premier Ministre — Eerste Minister

M. le Président. — Par lettre en date du 4 mai 1979, M. le Premier Ministre transmet une communication concernant l'exécutif des communautés et des régions.

Cette communication a pour but de soumettre au parlement quelques considérations au sujet des problèmes que soulève l'option que devra faire le parlement entre la formule de l'exécutif au sein du gouvernement ou la formule des exécutifs autonomes élus au sein de leur assemblée.

Bij brief van 4 mei 1979 zendt de heer Eerste Minister over een mededeling betreffende de executieve van de gemeenschappen en de gewesten.

Deze mededeling heeft tot doel aan het parlement enkele overwegingen voor te leggen die betrekking hebben op de problemen welke rijzen in verband met de keuze die het parlement zal moeten maken tussen de formule van de executieve in de regering en de formule van autonome executieven die uit de leden van hun assemblée zijn gekozen.

— Cette communication est renvoyée à la Commission de la Révision de la Constitution et des Réformes institutionnelles qui selon les accords intervenus siègerait avec la commission correspondante du Sénat tout au moins pour une partie de la discussion.

Deze mededeling wordt verzonden naar de Commissie voor de Herziening van de Grondwet en voor de Institutionele Hervormingen, die zoals is overeengekomen, zou zetelen samen met de overeenkomstige commissie van de Senaat, althans voor een deel van de bespreking.

WETSONTWERP — PROJET DE LOI

Indiening — Dépôt

De heer Voorzitter. — Bij brief van 7 mei 1979 heeft de heer Minister van Justitie een wetsontwerp ingediend tot wijziging van artikel 497 van het Gerechtelijk Wetboek.

Par lettre en date du 7 mai 1979, M. le Ministre de la Justice a déposé un projet de loi modifiant l'article 497 du Code judiciaire.

— Dit ontwerp wordt verzonden naar de Commissie voor de Justitie.

Ce projet est renvoyé à la Commission de la Justice.

RAPPORTS — VERSLAGEN

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les rapports suivants ont été déposés :

a) au nom de la Commission du Budget :

par M. Verhaegen sur le projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 1979, sur le projet de loi contenant le budget de la Dette publique pour l'année budgétaire 1979 et sur le projet de loi ajustant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1978.

b) au nom de la Commission de la Défense nationale :

par M. Baldewijns sur le projet de loi contenant le budget du Ministère de la Défense nationale pour l'année budgétaire 1979 et sur le projet de loi ajustant le budget du Ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1979.

c) au nom de la Commission de la Justice :

par M. Uyttendaele sur le projet de loi contenant le budget du Ministère de la Justice pour l'année budgétaire 1979 et sur le projet de loi ajustant le budget du Ministère de la Justice de l'année budgétaire 1978.

d) au nom de la Commission des Naturalisations :
par M. Devos sur des demandes de naturalisations.

Volgende verslagen werden ingediend :

a) namens de Commissie voor de Begroting :

door de heer Verhaegén over het wetsontwerp houdende de Rijks-middelenbegroting voor het begrotingsjaar 1979, over het wetsontwerp houdende de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1979 en over het wetsontwerp houdende aanpassing van de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1978.

b) namens de Commissie voor de Landsverdediging :

door de heer Baldewijns over het wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1979, over het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van het Ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1978.

c) namens de Commissie voor de Justitie :

door de heer Uyttendaele over het wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1979 en over het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1978.

d) namens de Commissie voor de Naturalisatie :

door de heer Devos over naturalisatieaanvragen.

WETSVORSTELLEN — PROPOSITIONS DE LOI

Drukken en ronddelen — Impression et distribution

De heer Voorzitter. — Het bureau heeft het drukken toegelaten van de wetsvoorstellen :

1° van de heer Van Elewycyk tot wijziging van artikel 34 van de wet van 10 april 1971 betreffende de arbeidsongevallen;

2° van de heer Van Elewycyk tot aanvulling van de wet van 27 december 1974 betreffende de taxidiensten;

3° van de heer Van Elewycyk tot heffing van een opgeld op verkopen van roerende voorwerpen in openbare veilingen met het oog op het vormen van een fonds bestemd voor de aankoop, het bewaren of de restauratie van kunstvoorwerpen door de Staat, de provincies en de gemeenten;

4° van de heer Otte tot wijziging van de wet van 18 februari 1977 betreffende de inrichting van het hoger onderwijs en inzonderheid van het technisch hoger en het agrarisch onderwijs van het lange type, met het oog op de organisatie van de studien van grafisch ingenieur en van gegradueerde in de grafische industrie;

5° van de heer Suykerbuyk tot wijziging van artikel 67 van de gemeentewet;

6° van de heren Damseaux en Watheler houdende verbod van de zogenaamde « Saturnus » en « Opta » roulettenspelen.

Le bureau a autorisé l'impression des propositions de loi :

1° de M. Van Elewycyk modifiant l'article 34 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail;

2° de M. Van Elewycyk complétant la loi du 27 décembre 1974 relative aux services de taxis;

3° de M. Van Elewycyk portant perception d'une surtaxe sur les ventes publiques d'objets mobiliers en vue de constituer un fonds d'acquisition de conservation ou de restauration d'objets d'art par l'Etat, les provinces et les communes;

4° de M. Otte modifiant la loi du 18 février 1977 concernant l'organisation de l'enseignement supérieur et notamment des enseignements supérieur technique et supérieur agricole de type long, en vue de l'organisation des études d'ingénieur et de gradué des industries graphiques;

5° de M. Suykerbuyk modifiant l'article 67 de la loi communale;

6° de MM. Damseaux et Watheler portant interdiction des roulettres dites « Saturne » et « Opta ».

QUESTION URGENTE — DRINGENDE VRAAG

Article 73 du règlement — Artikel 73 van het reglement

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, conformément à l'article 73 du règlement, M. Defraigne a demandé à pouvoir poser une question urgente à M. le Premier Ministre qui a accepté d'y répondre immédiatement.

Dames en Heren, overeenkomstig artikel 73 van het reglement heeft de heer Defraigne gevraagd een dringende vraag te mogen stellen aan de heer Eerste Minister die zijn instemming heeft betuigd om hierop onmiddellijk te antwoorden.

La parole est à M. Defraigne.

M. Defraigne (à la tribune). — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, Mesdames, Messieurs, suivant les informations de presse, le Premier Ministre a annoncé à l'issue du Conseil des Ministres du 27 avril que les Exécutifs communautaires, et régional pour la Flandre, feraient une déclaration devant les Conseils culturels le 15 mai et que les Exécutifs régionaux wallons et bruxellois feraient une déclaration devant les assemblées respectives des parlementaires wallons et bruxellois le 14 mai.

Le gouvernement considère-t-il que les assemblées réunies par les exécutifs wallon et bruxellois ont une base légale et si oui, laquelle ?

Si non, le gouvernement ne croit-il pas qu'il aurait été préférable de reprendre une procédure semblable à celle qui a conduit à la loi Perin du 1er août 1974 et de faire voter d'urgence par le Parlement une loi, ce qui aurait évité une dangereuse improvisation ?

L'invitation sera-t-elle faite au nom du gouvernement dans son ensemble et par qui ?

Le gouvernement a-t-il décidé quels sont les critères qui vont déterminer le choix des parlementaires à inviter, notamment pour la région bruxelloise ou en a-t-il laissé le choix aux ministres régionaux ?

Si les critères ont été déterminés, quels sont-ils ?

Enfin, où les réunions auront-elles lieu ?

M. le Président. — La parole est à M. le Premier Ministre.

M. Martens, Premier Ministre (à la tribune). — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, le point 6 de l'accord gouvernemental, annexé à la déclaration gouvernementale, prévoit que « le président de chacun des Exécutifs fait une déclaration de politique générale au nom de son Exécutif ».

Pour chaque Exécutif régional, cette déclaration est faite devant les parlementaires qui, en vertu de l'accord politique, composeront le conseil de leur Région.

Conformément à cette disposition, le Ministre de la Région wallonne a invité les parlementaires de la Région wallonne à assister à Namur, le 14 mai 1979, à une réunion ayant pour objet la déclaration de politique générale qu'il fera au nom de l'Exécutif de la Région wallonne.

De même, le Ministre de la Région bruxelloise a invité les parlementaires de la Région bruxelloise à la même date, à assister à Bruxelles à une réunion de parlementaires de la Région bruxelloise, ayant pour objet la déclaration de politique générale qu'il fera au nom de l'Exécutif bruxellois.

Conformément à l'accord gouvernemental, ont été convoqués à cette réunion « les sénateurs et députés domiciliés dans la Région bruxelloise au jour de leur élection ou qui, membres du groupe linguistique français, ont été élus par le collège électoral de l'arrondissement de Bruxelles ».

Ces invitations ont été faites au nom des Exécutifs respectifs.

Ces réunions ne sont pas, dans la phase actuelle de la réforme de l'Etat, des assemblées ayant une base légale. A la veille du dépôt d'un projet de loi créant les conseils de Région et de Communauté dans le cadre de la phase transitoire et irréversible de la réforme de l'état, le gouvernement n'a en effet pas cru opportun de recourir dans la phase immédiate à une modification de la législation en cette matière.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

- A) PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES VOIES ET MOYENS POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1979
- B) PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE LA DETTE PUBLIQUE POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1979
- C) PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE LA DETTE PUBLIQUE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978
- D) INTERPELLATION DE M. VAN GEYT A M. LE PREMIER MINISTRE AU SUJET « DE LA MANIERE DONT LE GOUVERNEMENT INTERPRETE LA NOTION D'AFFAIRES COURANTES »

Reprise de la discussion générale

- A) WETSONTWERP HOUDENDE DE RIJKSMIDDELENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979
- B) WETSONTWERP HOUDENDE DE RIJKSSCHULDBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979
- C) WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE RIJKSSCHULDBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978
- D) INTERPELLATIE VAN DE HEER VAN GEYT TOT DE HEER EERSTE MINISTER OVER « DE MANIERE WAAROP DE REGERING HET BEGRIP "LOPENDE ZAKEN" INTERPRETEERT »

Hervatting van de algemene bespreking

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la reprise de la discussion générale, projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 1979, le projet de loi contenant le budget de la Dette publique pour l'année budgétaire 1979, du projet de loi ajustant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1978, et de l'interpellation de M. Van Geyt à M. le Premier Ministre au sujet « de la manière dont le gouvernement interprète la notion d'affaires courantes ».

Dames en Heren, aan de orde is de hervatting van de algemene bespreking van het wetsontwerp houdende de rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1979, van het wetsontwerp houdende de rijks-schuldbegroting voor het begrotingsjaar 1979, van het wetsontwerp houdende aanpassing van de Rijks-schuldbegroting voor het begrotingsjaar 1978, en van de interpellatie van de heer Van Geyt tot de heer Eerste Minister over « de manier waarop de regering het begrip "lopende zaken" interpreteert ».

De heer Van Renterghem heeft het woord.

De heer Van Renterghem (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mijnheer de Minister, geachte collega's, bij het behandelen van de Rijksmiddelenbegroting is het een dringende noodzaak geworden de reeks maatregelen te bespreken die verband houden met het te voeren beleid inzake de sociale zekerheid.

Zoals bekend kende de wet betreffende de economische heroriëntering van 5 augustus 1978 de regering bijzondere vol machten toe die het haar mogelijk maakten de wetgeving inzake de sociale zekerheid te wijzigen, aan te vullen of aan te passen.

Door het ontslag van de regering in oktober van verleden jaar is het zelfs tot op dit ogenblik niet duidelijk wat er van de voorgenomen hervormingen al dan niet zal worden.

De regeringsverklaring laat daarenboven inzake de financiering van de sociale zekerheid, de gezinstoelagen, de ziekteverzekering, de pensioenen en de werkloosheidsuitkeringen eveneens elke concrete maatregel achterwege.

Nochtans weten wij allemaal maar al te goed dat het stelsel van de sociale zekerheid sinds het uitbreken van de economische crisis fundamentele moeilijkheden kent van financiële aard. Graag geef ik toe dat het hier weliswaar niet een specifiek Belgisch verschijnsel betreft. Dit betekent echter niet dat de regering zich achter deze vergelijkende thes is langer mag blijven schuilhouden om aldus haar gemakkelijke heidspolitiek verder in stand te houden.

Het indrukwekkende negatieve bilan is maar al te goed bekend. Op het geheel van de sociale uitgaven, dat ongeveer 26,5 pct. van het bruto-nationaal produkt vertegenwoordigt, telt men een tekort van om en bij de 37 miljard, naast de ongeveer 200 miljard die de Staat reeds bijlegt onder de vorm van deelname in de beheerskosten en in de werkloosheidsuitkeringen.

Met de in bedoeld document voorgestelde maatregelen, zowel op korte als op middellange termijn inzake de sociale zekerheid, kunnen wij ons principieel akkoord verklaren. Maar de regering heeft ons enkel een globale toetsing van de problematiek gegeven. Wat de regering terzake zegt en constateert is juist. Er is inderdaad geen andere uitweg meer mogelijk dan een spaarzaam en rationeel beheer van de sociale zekerheid, gericht op de reële noden, samen met een ernstige beteugeling van de misbruiken. Het voortzetten van de huidige politiek kan niet anders dan de grondslagen van de sociale zekerheid aantasten. Daarover zijn wij het allen eens. Maar toch had ik graag van de regering vernomen, met alle lof over en appreciatie van haar terzake uitgevaardigde literaire tekst, hoe zij haar beleid op de volgende punten concreet wenst door te voeren.

1. Inzake de verworven rechten.

Bij het hervormen van het stelsel van de sociale zekerheid neemt uiteraard de sociale factor zelf een voorname plaats in. Hij is afhankelijk van de economische welvaart, maar werkt er tegelijkertijd op in. Te hoge sociale bijdragen kunnen de economische groei afremmen, maar een hoge economische groei kan tot nieuwe sociale mogelijkheden aanleiding geven.

Politieke verzuchtingen en aanspraken bepalen echter eveneens deze factor. Ze houden niet altijd rekening — en meestal zeer weinig — met de haalbaarheid op lange termijn van de gesuggereerde verbeteringen of aanpassingen in de diverse sectoren van het sociale zekerheidsstelsel.

Ik wil zeer duidelijk stellen dat de hervormingen van de sociale zekerheid niet mogen beschouwd worden als een « sociale afbraak ».

In ons land, waar vroeger dan elders, belangrijke voordelen aan nagenoeg de ganse bevolking werden toegekend, is duidelijk aange-toond dat een degelijk niveau aan sociale zekerheid de welvaart niet in de weg staat, doch deze integendeel als de bewerk van een relatief duurzame sociale vrede in de hand werkt.

Gebeurlijke aantasting van voordelen die aan noden tegemoetkomen zou terecht als bijzonder onrechtvaardig beschouwd worden. Vele uitkeringen en verstrekkingen van de sociale zekerheid waarborgen trouwens een bepaald verbruiksvolume en dragen bij tot de stabilisering van de koopkracht van de ganse bevolking.

De noodzakelijke hervorming van de sociale zekerheid heeft daarom geen verworven rechten aan te tasten. Zij moet veel meer gezien worden in het licht van een keuze, een selectie van de schaarsere middelen die in de toekomst beschikbaar zullen zijn. Die selectie moet evenwel voldoende soepel zijn en dus alternatieven bieden naargelang de toekomstige beschikbaarheid van de middelen.

Graag had ik van de regering vernomen welke alternatieven zij, zo een hervorming van de sociale zekerheid wordt vooropgesteld, in functie van de voorhanden zijnde financieringsmiddelen voorstelt.

In de tweede plaats zou ik van de regering meer uitleg wensen over de financiering van het stelsel van de sociale zekerheid.

Want inderdaad, in de regeringsverklaring staat onder hoofdstuk III van het sociaal economisch beleid inzake de overheidsfinanciën te lezen dat :

1. de tekorten blijven stijgen;
2. de lasten van de schuld weer zwaar wegen;
3. de financiering van de schuld moeilijker wordt;
4. de grenzen van de fiscale en van de para-fiscale belasting bereikt zijn, wat geen billijke herverdeling van de lasten wegneemt.

Gezien deze voorgaande constataties van de regering had ik toch graag vernomen hoe de regering al haar voorgenomen maatregelen — het weze nu al dan niet een kiesbelofte — denkt te financieren en ten koste van wie of welke lagen van de bevolking.

Ten slotte zijn wij van mening dat binnen het collectief voorgestelde verzekeringsstelsel een zulkdanig solidariteitsbeginsel vereist is dat eenzelfde stelsel dient uitgewerkt, dat in zijn globaliteit van toepassing dient te zijn zowel op de loontrekkenden als op de zelfstandigen.

Graag mocht ik van de regering vernemen in hoeverre zij bereid is dit eenheidsstelsel van toepassing te maken.

Mag ik eindigen met de constatare dat de voorstellen inzake de hervorming van de sociale zekerheid momenteel, zelfs in de 1-meitoespraken van bepaalde vooraanstaande politici, welig uit de grond schieten; maar men geraakt niet tot besluitvorming.

Ik wil stellen dat, behalve de liberale familie, geen enkele politieke formatie zich reeds uitsprak over de toekomstige sociale zekerheid.

Het mag ook gezegd dat de sociale partners zich momenteel op dit terrein onledig houden met schermutselingen en maatregelen op korte termijn. De zaken dienen nochtans versneld. (Applaus bij de P.V.V.)

De heer Voorzitter. — De heer Minister van Financiën heeft het woord.

De heer Geens, Minister van Financiën (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, bij de aanvang van mijn uiteenzetting wens ik hulde te brengen aan de verslaggever, de heer Verhaegen, die op een uitstekende wijze de werkzaamheden van onze commissie in zijn verslag heeft verwoord en die trouwens deze morgen bij het begin van het debat op synthetische manier de grote lijnen van zijn verslag in herinnering heeft gebracht.

Vooraf wens ik een bondige schets te geven van de conjuncturele context waarin de begroting zich situeert en van de belangrijkste vooruitzichten die zich in dit verband aandienen. De begroting en in ieder geval de fiscale ontvangsten worden overwegend door deze economische ontwikkeling bepaald.

Het groeitempo van onze economie schommelde in 1977 en 1978 rondom de 2 pct. Ik hoop dat wij dit jaar een beter resultaat kunnen bereiken. Enkele tekenen wijzen hierop. Zo ontwikkelt zich de conjunctuurberometer van de Nationale Bank in gunstige zin sinds september 1978 en bereikte in maart het hoogste peil sinds het najaar 1976.

De partiële indicaties over andere ontwikkelingen van de economische bedrijvigheid wijzen trouwens alle in dezelfde richting.

De eerste verantwoordelijke voor deze beweging van herstel is ongetwijfeld de uitvoer. Onze buitenlandse verkopen stagneerden gedurende het eerste semester van vorig jaar, maar tijdens de zes maanden daarop groeiden zij met 6 pct. in volume. Dit houdt ongetwijfeld verband met drie factoren :

1. De concurrentiekracht van onze bedrijven is sinds de recessie van 1974-1975 gemiddeld verbeterd dank zij de inspanningen die op het gebied van de kostenmatiging werden geleverd.
2. Het vooruitzicht op grote monetaire stabiliteit door de invoering van het E.M.S. is het algemeen handelsklimaat ten goede gekomen. U weet hoe ons land zich voor deze zaak heeft ingezet.
3. De conjuncturele heropleving in West-Duitsland en in sommige andere landen onder invloed van de toegenomen investeringsneiging —

in Duitsland spreken sommigen zelfs van een « boom » — en de rendabiliteitsverbetering, met daarvan uitgaande het meeslepingseffect op de Belgische economie.

Ik hoop er u niet op te wijzen hoe belangrijk de uitvoer is voor één van de meest open economieën ter wereld als de onze. Onze vrijwel enige efficiënte economische strategie op termijn is ervoor te zorgen dat wij op binnenlands vlak zodanige economische voorwaarden scheppen dat onze ondernemingen een maximaal voordeel kunnen halen uit een eventuele expansie van de wereldeconomie.

Een tweede belangrijke factor na de uitvoer is de voortgang bij de investeringen, vooral dank zij de fiscale stimuli, waarvan de budgettaire weerslag voor 1979 14 miljard bedraagt.

Na drie jaar daling van de investeringen kenden wij in 1978, voor de eerste keer, een groei van de kapitaalvorming in de nijverheid van bijna 10 pct. en in de rest van de economie van zelfs 18 pct. In de mate dat de economische crisis beschreven wordt als een investeringscrisis maken wij momenteel belangrijke vorderingen inzake de bestrijding van de crisis.

Mijn collega, minister Spitaels, heeft er deze morgen op gewezen dat een crisis aanvangt met een vermindering van de investeringen en dat een heropleving ook moet aanvangen met een herneming van de investeringen.

Welnu, wij hebben dus verleden jaar — ik druk erop — vooral dank zij de fiscale stimuli van de regering een forse heropleving van de investeringen gekend.

De voornaamste bedreiging van deze gunstige ontwikkeling gaat uit van een eventuele opflakking van de inflatie op wereldvlak. Ook hier is België immers sterk afhankelijk van het buitenland. Ik ben bijzonder bezorgd over de prijsstijgingen in de Verenigde Staten en — dichter bij ons — in de Bondsrepubliek, over het verloop van de olieprijs, en over de sterke aangroei van de internationale monetaire liquiditeiten. De ongunstige elementen stapelen zich op dit ogenblik op. Weliswaar moet men zeggen dat de toestand niet dezelfde is als in 1972-1973, toen wij een oververhitte economie kenden, maar meer dan ooit moeten wij waakzaam zijn. Ook in ons land stijgen de groothandelsprijzen in een snel tempo. De consumptieprijzen gingen echter gedurende het eerste trimester maar met 1,2 pct. de hoogte in.

Dit is de helft van het stijgingsritme van de Bondsrepubliek, waar gedurende het eerste trimester de stijging 2,4 pct. bedroeg.

Indien wij dit kunnen volhouden, zullen onze uitvoerpositie en de werkgelegenheid er alleen door versterkt worden.

Het is duidelijk dat het eerste objectief van de regeringspolitiek moet zijn het blijven bestrijden van de inflatie.

Hoe dan ook, zelfs een krachtig economisch herstel zal het probleem van de werkgelegenheid niet automatisch oplossen. De volgende zes jaar namelijk tot 1985 zullen wij immers per jaar meer dan 40 000 bijkomende arbeidsplaatsen moeten scheppen om tot de volledige tewerkstelling terug te keren. Het ambitieuze van dergelijke doelstelling wordt duidelijk wanneer men bedenkt dat tijdens de gouden jaren zestig de totale werkgelegenheid met amper 30 000 per jaar steeg. Ik herinner er u aan dat tussen 1974 — het begin van de crisis — en 1978, volgens de meest recente gegevens waarover wij beschikken, in ons land in de nijverheid 190 000 arbeidsplaatsen zijn verloren gegaan. Wij staan dus voor een proces van desindustrialisering waarbij het verlies aan arbeidskrachten slechts gedeeltelijk werd opgevangen door een aangroei van de dienstensector en van de overheids tewerkstelling. Dit had voor gevolg dat voor het geheel van onze economie, op vijf jaar tijds, het totale aantal werkgelegenheden met 55 000 is verminderd.

Het economisch klimaat tijdens de jaren '80 zal bovendien sterk arbeidsbesparend gericht zijn m.n. door de nieuwe technologische revolutie in vele nijverheids- en dienstensectoren o.m. de micro-electronica, en door de heromschakeling van onze nijverheid om het hoofd te bieden aan de concurrentie van zgn. lage loonlanden.

Ik aarzel dan ook niet te zeggen, Dames en Heren, dat de huidige omschakelingsperiode diepgaander en moeilijker te overwinnen zal zijn dan de twee vorige, die wij sedert de jongste wereldoorlog hebben gekend: de periode van de wederopbouw aan de ene kant en die van de toetreding tot de Europese Gemeenschap aan de andere kant.

L'évolution, actuellement plus favorable, de notre économie ne doit pas nous cacher l'ampleur et l'acuité de certains problèmes fondamentaux. Ainsi, l'actuel redressement de nos exportations ne doit pas faire oublier l'existence de déséquilibres structurels, la part des produits pouvant être considérés comme régressifs (textile, acier), c'est-à-dire dont la croissance est moindre que celle du commerce mondial, étant toujours beaucoup trop importante dans nos exportations.

La politique de rénovation industrielle menée par le gouvernement et la réorientation des dépenses publiques doivent aussi avoir comme résultat d'accroître le développement des produits dont les marchés à l'exportation enregistrent une croissance constante, à savoir principalement les produits hautement élaborés.

Les perspectives en matière de balance des paiements laissent entrevoir pour les prochains mois une majoration du déficit courant, con-

séquence inéluctable des tendances à la reprise de l'activité économique que nous connaissons et du gonflement des importations qu'implique dans une économie ouverte comme la nôtre toute phase d'accélération conjoncturelle.

En d'autres mots, au début de la reprise il est normal que les stocks soient à nouveau reconstitués; ce qui entraîne bien entendu un accroissement de nos importations, en attendant une accélération de nos exportations.

Pour mémoire, je crois bon de rappeler qu'en 1978 le déficit des opérations courantes de l'U.E.B.L., calculé sur base des transactions, a pu être sensiblement réduit et ramené à 18 milliards contre 26 milliards en 1977. Dans le même temps cependant, le solde des mouvements de capitaux des entreprises et des particuliers s'est sensiblement détérioré, passant d'un excédent de 4,5 milliards en 1977 à un déficit de 16,9 milliards en 1978.

Toutefois, les seules modifications dans les délais de paiement, appelées couramment *leads and lags* sont la cause quasi unique de la sensible détérioration de la balance des paiements globaux. Celle-ci se solde en effet par un déficit de 31,2 milliards qui contraste avec l'excédent de 1,3 milliard enregistré à fin 1977 tandis que les mouvements de crédits commerciaux reflétant le termaillage sont passés d'un solde positif de 11,8 milliards en 1977 à un solde négatif de 20,3 milliards.

En outre, il faut placer le déficit des opérations courantes dans son contexte exact. Dans ce domaine tout est question de relativité. Tout d'abord je crois utile de rappeler qu'en ce qui concerne les transactions sur biens et services, l'année 1978 s'est soldée par un boni de 2 milliards qui se compare favorablement au déficit de 3,1 milliards enregistré à ce titre en 1977.

De plus, pour apprécier l'importance du déficit des opérations courantes, il faut mettre celui-ci en relation avec la taille de notre pays et le degré d'ouverture vers l'extérieur de notre économie.

En 1978, le déficit courant a représenté seulement 0,6 p.c. du P.N.B. De plus, ce déficit de 18 milliards est inférieur à 1 p.c. de nos échanges commerciaux avec l'extérieur puisque le produit de nos recettes courantes est de 1 900 milliards à peu près tandis que les paiements totaux de l'U.E.B.L. dépassent même les 2 000 milliards.

Il faut donc prendre garde lorsqu'on procède à des comparaisons internationales. Il n'y a aucune autre économie que celle de notre pays qui soit aussi exposée aux mouvements de paiement. De sorte qu'il faut relativiser notre déficit par rapport à l'ensemble des transactions sur le plan international.

Par ailleurs, l'année 1978 a été caractérisée par une évolution des plus heurtées sur les marchés des changes. Le dollar a sensiblement baissé pendant les dix premiers mois tandis que les devises fortes avec à leur tête le franc suisse, le yen et le deutsche mark s'appréciaient considérablement. Les devises du serpent et donc le franc belge ont essayé de suivre l'appréciation du deutsche mark.

La publication, le 1er novembre 1978, d'un plan de stabilisation du dollar par le Président Carter a permis d'enrayer la chute du dollar et même d'assister à un redressement marqué de celui-ci et dans son sillage des devises généralement considérées comme faibles. Ainsi, sur le marché réglementé de Bruxelles, le dollar est-il remonté de FB 27,14 le 30 octobre à FB 30,31 début mai, soit un redressement de plus de 10 p.c. Parallèlement le yen, le franc suisse et le deutsche mark ont perdu une notable partie de leur avance vis-à-vis du dollar.

Outre cette évolution sur les marchés des changes, l'année 1978 a été caractérisée par l'élaboration du système monétaire européen. C'est au sommet de Copenhague les 7 et 8 avril 1978 qu'est apparue clairement la volonté politique, jusqu'alors peu évidente, de faire progresser l'intégration monétaire européenne, étape indispensable à toute intégration économique plus poussée.

Huit mois de travaux préparatoires intensifs, tant au niveau ministériel qu'à celui des experts, ont permis, malgré de nombreuses péripéties, l'entrée en vigueur le 13 mars 1979 du Système monétaire européen.

En presque deux mois de fonctionnement, le S.M.E. n'a connu que peu de heurts et une seule devise, malheureusement la nôtre, a franchi le seuil de divergence.

L'évolution du franc belge n'a cependant pas de quoi nous alarmer. L'appréciation du franc belge, calculée par la Banque Nationale sur base de la pondération de nos exportations atteint à fin avril 1979 (indice 111,9) le même niveau que celui constaté début octobre 1978 (indice 111,6).

De plus, le cours du franc belge reflète la volonté des autorités de maintenir nos taux d'intérêt à un niveau bas, pour soulager ainsi notre économie en diminuant les coûts financiers que les entreprises ont à supporter. Au cours des derniers mois, les taux d'intérêt ont augmenté sensiblement dans les autres pays et notamment en Allemagne alors qu'ils étaient restés stables chez nous, et c'est cette différence qui est pour partie responsable de l'écart qui s'est creusé entre le franc belge et les autres devises du S.M.E.

Le relèvement de 6 à 7 p.c. du taux d'escompte de la Banque nationale, décidé la semaine passée par nos autorités monétaires, s'inscrit dans la ligne des actions pouvant contribuer à réduire cet écart.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik wil thans even stilstaan bij de fiscale ontvangsten voor 1979. Zoals ik in de commissie reeds onderstreepte, bleven de fiscale ontvangsten tijdens de eerste drie maanden 6,9 miljard onder de ramingen.

Op basis van de thans voor de maand april bekende cijfers zullen na vier maanden de minderontvangsten teruggelopen zijn tot 5,1 miljard, met andere woorden, het tekort van de eerste drie maanden werd met 1,8 miljard verminderd.

Bij het beoordelen van dit resultaat na vier maanden mogen volgende elementen niet uit het oog worden verloren :

1. de totale ontvangsten 1978 lagen 6,1 miljard lager dan de heraming die in juli van vorig jaar werd opgesteld en die de vertrekbasis vormden voor de berekening van de ontvangsten voor 1979; er is dus bij de aanvang een lagere basis van 6,1 miljard;
2. de invloed van de gure winter zowel op de ontvangsten inzake B.T.W. als op de bedrijfsvoorheffing;
3. de stagnatie van de binnenlandse consumptie;
4. de successen die werden behaald inzake de strijd tegen de inflatie, die vanzelfsprekend voor gevolg hebben dat de nominale stijging van de inkomens trager verloopt dan voorzien wat, voor het geheel van de economie, een belangrijk voordeel is maar ook zijn weerslag heeft op het aangroeiritm van de fiscale ontvangsten.

Daartegenover staat dat de voorafbetalingen in april een belangrijke meerwaarde hebben opgeleverd en dus wijzen op een verbetering van de economische activiteit. Uitgaande van deze gegevens meen ik dat voor 1979 rekening dient te worden gehouden met een bepaalde minwaarde, zonder evenwel van een overdreven pessimisme blijk te moeten geven. Inderdaad de groei van het B.N.P., geraamd op 7,8 pct., zal hoogstwaarschijnlijk kunnen worden bereikt. Vandaag gaan wij ervan uit dat dit een realistische hypothese is inzake de economische activiteit.

Aansluitend hierbij wil ik even ingaan op de strijd tegen de fiscale fraude.

Verscheidene leden van de Kamer hebben tijdens de commissiebespreking daarover gehandeld en sommigen hebben zelfs geïnspireerd dat op dit gebied niet voldoende inspanningen worden gedaan.

Ik wil daarom de aandacht van de Kamer vragen voor de maatregelen die in de afgelopen twee jaar werden getroffen en voor de opmerkelijke resultaten die de fiscale administraties in 1978 hebben behaald.

Sinds mijn ambtsaanvaarding als Minister van Financiën in juni 1977, heeft het Parlement zijn goedkeuring gehecht aan vier wetten, waarin belangrijke maatregelen tegen de fraude voorkomen.

De eerste ervan was de programmawet van 22 december 1977, die de controle mogelijkheden inzake inkomstenbelasting aanzienlijk heeft verruimd, onder meer door de verlenging van de termijn voor het vestigen van aanvullende taxaties.

Bij de wet van 27 december 1977 houdende aanpassing van onze B.T.W.-wetgeving aan de bepalingen van de 6^e richtlijn van de Raad van Ministers van de E.G. werd de basis gelegd voor de intensieve aanpak van het probleem van de valse of fictieve facturen, inzonderheid in het bouwbedrijf.

Krachtens de wet van 20 juli 1978 kan voortaan inzake inkomstenbelasting een zakelijke zekerheid of een persoonlijke borgstelling worden gevorderd van belastingplichtigen die hun verplichtingen niet nakomen.

Tenslotte was er de wet van 4 augustus 1978 de zogenaamde anticrisiswet tot economische heroriëntering, met een waaier van antifraudebepalingen.

Deze wet — en dit is belangrijk — legde de basis voor een door-gedreven uitwisseling van gegevens tussen de fiscale administraties en de andere ministeriële departementen. Zij verhoogde in aanzienlijke mate de strafrechtelijke geldboeten bij fraude: deze zijn thans uniform bepaald op 10 000 frank minimum en kunnen voor alle belastingen oplopen tot 500 000 frank, onverminderd de zware administratieve sancties.

Maar het belangrijkste initiatief in die wet had betrekking op de gezondmaking van de sector van het bouwbedrijf. Het eerste deel van dat initiatief is reeds sinds 1 april jl. in werking: het strekt ertoe door een nieuwe B.T.W.-regeling een einde te maken aan veelvuldige misbruiken met valse of fictieve facturen.

Het tweede en omvangrijkste deel van de maatregelen in het bouwbedrijf treedt op 1 juni a.s. in werking.

Eenieder die voor de uitvoering van bouwwerken een beroep doet op een niet-geregistreerde aannemer, zal vanaf die datum hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de fiscale en sociale schulden van die aannemer, tot beloop van 85 pct. van de aannemingsprijs. Vanaf dezelfde datum zal de opdrachtgever verplicht zijn bij elke betaling aan een

niet-geregistreerde aannemer 30 pct. van het te betalen bedrag in te houden en te storten, voor de helft aan de ontvanger van belastingen en voor de andere helft aan de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid.

Met het oog op de uitvoering van dit systeem van strijd tegen de koppelbazen hebben de fiscale administraties, samen met de diensten van Sociale Voorzorg en van Tewerkstelling en Arbeid, in de afgelopen maanden al de ondernemingen van het bouwbedrijf doorgelicht op alle mogelijke antecedenten van de laatste vijf jaar. De driedelige registratiecommissies, samengesteld uit afgevaardigden van de werkgevers, de werknemers en de betrokken departementen hebben alle dossiers nauwgezet onderzocht en de registratie alleen verleend aan hen die in alle opzichten in regel waren met de wetten en de reglementen.

De lijst van de bonafide bouwondernemingen — tot op heden 37 042 in aantal, verschijnt in het *Belgisch Staatsblad* van 15 mei a.s. In de toekomst zullen tweemaal per maand bijwerkingen worden gepubliceerd met de nieuwe registraties en met de schrappingen.

Het spreekt vanzelf dat deze documentatie op ruime wijze beschikbaar zal worden gesteld zodanig dat zij door het bedrijfsleven efficiënt kan worden geconsulteerd.

Ik geloof te mogen zeggen dat dit enorm onderzoek in perfecte samenwerking met de werkgevers — en werknemers — organisaties aldus uitgeweid is tot de meest diepgaande antifraude actie in de geschiedenis van ons fiscaal en sociaal recht.

Meer algemeen — en daar druk ik op — staat het vast dat ons land op wettelijk vlak beschikt over een geheel van middelen ter bestrijding van fraude. In de O.E.S.O.-zone behoren wij daarmee tot de landen die ter zake de meest uitgebreide voorzieningen hebben en deze voorzieningen ook op een intensieve wijze gebruiken. Bij herhaling heb ik immers aan mijn administraties opdracht gegeven het wettelijk arsenaal ten volle te gebruiken om de fraude op te sporen en ze op een besliste en correcte wijze te beteugelen.

De in 1978 behaalde resultaten zijn daarvan het sprekend bewijs. Een aantal gegevens in verband met de controles aan de grenzen, in de garages, op de markten en op het wegvervoer staan opgenomen in het uitstekend verslag van de heer Verhaegen. Ik vestig vooral de aandacht op het feit dat in 1978 meer dan 400 dossiers werden toevertrouwd aan de Procureurs des Konings, dan wanneer in 1975 slechts in 118 gevallen klacht was ingediend. Overigens is thans met de Parketten een bijzonder vruchtbare samenwerking opgebouwd, dank zij de actieve inzet van de betrokken gerechtelijke overheden.

Anderzijds beschik ik zopas over de algemene resultaten die in 1978 in de strijd tegen de fraude werden behaald. Inzake inkomstenbelastingen werden in dat jaar voor 727 779 dossiers aanvullende taxaties gevestigd na controle. De netto-belastbare inkomsten werden daardoor opgevoerd met 98 miljard frank, wat aan aanvullende belasting een bedrag van ongeveer 35 miljard frank heeft opgebracht.

Ten aanzien van de B.T.W. werden 224 280 belastingplichtigen gecontroleerd. Hier bedroeg de totale navordering in 1978 9 miljard frank.

Deze cijfers liggen aanzienlijker hoger dan in de voorgaande jaren en onderstrepen duidelijk de omvang van de ter zake door mijn administraties geleverde inspanningen.

Ik wil daarmee echter helemaal niet de indruk wekken dat het probleem zou opgelost zijn. De fraude is inderdaad niet uitgegroeid, noch bij ons, noch bij onze burens. Conform de regeringsverklaring zal ik dan ook tijdens de komende maanden niets onverlet laten om de actie met alle vastberadenheid voort te zetten.

Ik leg er evenwel de nadruk op dat die beslistheid er niet mag toe leiden de rechtszekerheid van de belastingplichtigen in het gedrang te brengen. Fraude schept weliswaar flagrante en onduidelijke onrechtvaardigheden, maar het bestaan ervan kan en mag in een rechtsstaat niet op een lichtvaardige of willekeurige wijze worden vermoed. Anders gezegd kan fraude slechts worden betwist als het bestaan ervan door voldoende bewijsmiddelen is aangetoond.

In dezelfde gedachtengang wil ik erop wijzen dat het onjuist ware de fiscale fraude hoofdzakelijk aan bepaalde bevolkingsgroepen toe te schrijven. De daartoe gebruikte macro-economische methode biedt immers te weinig wetenschappelijk houvast om aan het adres van bepaalde van onze landgenoten een zo zware beschuldiging te uiten.

In Frankrijk heeft de « Conseil des impôts », een autonoom college dat aan de president van de republiek advies verstrekt in verband met het fiscaal beleid, in een rapport van juli 1974 de onbetrouwbaarheid van die methode op een duidelijke wijze onderstreept in het volgende besluit: « Dès lors, on ne dispose d'aucune information sur la répartition de la fraude et de l'évasion fiscale par profession ou par niveau de revenu réel ».

Het voor de toekomst te voeren beleid zal dus vooral moeten gericht zijn op de intensieve en discrete opsporing van de individuele fraude door een herstructurering van de fiscale administraties en door een geregelde aanpassing van hun werkmethode en hun controlepro-

gramma's. Dit beleid is overigens reeds sinds enige tijd in uitvoering.

Sinds 1 december 1978 worden de fiscale administraties geleid door één enkele administrateur-generaal. Deze coördineert de actie met het oog op een verder doorgedreven samenwerking en een grotere doeltreffendheid van de controle inzake inkomstenbelasting en B.T.W., twee belastingen die beide het vertrekpunt van hun vestiging vinden in de omzet van de onderneming. Daarmee is een initiatief gerealiseerd door het Belgisch Instituut voor Openbare Financiën.

Dit voorstel, dat al herhaalde malen in regeringsverklaringen werd opgenomen, is sinds 1 december 1978 gerealiseerd.

Anderzijds werden de speciale diensten van de fiscale administraties samengesmolten in een nieuw opgerichte bijzondere belastinginspectie, die sinds 1 april jl. geleidelijk operationeel wordt en een polyvalente bevoegdheid heeft. Deze nieuwe administratie zal vooral belast zijn met grondige controle in grote ondernemingen, met speciale controle-acties in samenwerking met andere departementen, met het opsporen en ontwikkelen van nieuwe controlemethoden. Sommige van haar leden worden speciaal opgeleid voor de controle van boekhoudingen op magnetische informatiedragers, andere tot specialist in de controle van financiële verrichtingen, enz.

Het is duidelijk dat de administratie van Financiën zich moet aanpassen en personeelsleden opleiden in de nieuwe methodes van boekhouding en registratie. Al deze zaken zijn in uitvoering.

De diensten van kadaster en registratie worden geleidelijk gereorganiseerd en geautomatiseerd. De daardoor vrijgekomen effectieve zullen worden ingezet voor meer productieve taken in de inkomstenbelasting en de B.T.W.

Ten slotte wordt gewerkt aan de oprichting van een centrale gegevensbank, waarin alle gegevens in verband met inkomen, besteding en vermogen zullen worden opgeslagen, die voor de heffing van de B.T.W. en de inkomstenbelasting van belang kunnen zijn.

Tot daar de voornaamste maatregelen voor de nabije toekomst. De omvang en de betekenis ervan tonen aan dat de Regering in het algemeen en de Minister van Financiën in het bijzonder geen inspanning sparen om één van de belangrijkste economische en sociale kwalen van de maatschappij met succes te kunnen bestrijden.

Ik had reeds de gelegenheid deze gegevens bij de bespreking van mijn begroting in de Senaatscommissie toe te lichten, en de leden van de Kamer kunnen daarvan eveneens kennis nemen in het verslag van de Senaatscommissie. Ik vind het evenwel nuttig dat in het kader van de algemene bespreking van de Rijksmiddelenbegroting op dit aspect wordt gewezen.

Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, lors de l'élaboration du budget de 1979 au mois de juillet 1978, le déficit budgétaire a été évalué à 210 milliards. En tenant compte de certaines moins-values fiscales et d'une augmentation inéluctable des dépenses, il est à prévoir que l'augmentation de la dette publique en 1979 se situera aux alentours de 230 milliards, chiffre cité ce matin par mon collègue, le Ministre du Budget, et sur lequel je me suis expliqué au cours de la discussion en commission.

M. Gendebien. — Ce n'est pas ce que le Ministre du Budget avait dit à la télévision. On veut tromper quelqu'un !

M. Knoops. — Monsieur le Ministre, l'Assemblée a l'air de s'endormir, mais je voudrais tout de même relever quelques éléments de votre exposé.

Vous venez de dire que le déficit budgétaire était de 210 milliards.

M. Geens, Ministre des Finances. — C'est une évaluation de juillet 1978, au moment de l'élaboration du budget.

M. Gendebien. — Vous n'êtes pas d'accord entre vous, Messieurs les Ministres.

M. Knoops. — M. Spitaels dit que le déficit budgétaire est de 100 milliards. Nous estimons qu'il sera de plus de 130 milliards. Et soudain, maintenant, vous lancez le chiffre de 210 milliards qui englobe bien sûr un certain nombre d'éléments. Il faudrait quand même garder une certaine cohérence.

M. Geens, Ministre des Finances. — Vous ne voulez pas comprendre. Je vais tenter de m'expliquer une fois encore.

B. Knoops. — Utilisez les termes adéquats.

M. Geens, Ministre des Finances. — Le déficit budgétaire qui est le total des déficits en opérations courantes et en opérations de capital, avait été évalué à 210 milliards en juillet 1978.

Ann. parl. Chambre — Session extraordinaire 1979
Parlem. Hand. Kamer — Buitengewone zitting 1979

Depuis lors, au vu des chiffres, tant en matière de recettes que de dépenses, nous avons fait une nouvelle estimation qui porte sur 230 milliards, chiffre cité ce matin par M. Spitaels.

M. Gendebien. — Quelle est la ventilation ?

M. Geens, Ministre des Finances. — Je parle de l'impasse globale qui, sur le plan du financement, est bien entendu la donnée fondamentale. Quant à la répartition interne, M. Spitaels a déclaré que le déficit en opérations courantes pouvait être estimé à 100 milliards. Il n'y a pas d'autres chiffres.

M. Knoops. — Il ne s'est pas engagé !

M. Geens, Ministre des Finances. — Vous avez cité d'autres chiffres, accompagnés de toutes sortes d'extraits de journaux, pour finalement en arriver à un chiffre que vous n'avez même pas pris à votre compte.

Pendant les quatre premiers mois de 1979, la dette publique a progressé de 151,1 milliards atteignant ainsi 1.577,9 milliards. En 1977, la dette publique avait augmenté de 115,7 milliards entre le 1er janvier et le 30 avril.

Cette évolution est dans la ligne des prévisions pour l'année 1979. Ce n'est pas ici qu'il faut rappeler que l'augmentation de la dette publique s'est chaque année, malgré nos efforts répétés en faveur d'un équilibre, concentrée au cours des six premiers mois de l'année.

Le second semestre se caractérise donc surtout par une consolidation de la dette.

Jusqu'ici, l'augmentation de la dette a pu être financée à concurrence de 39,6 milliards par l'émission d'emprunts consolidés et de 111,5 milliards par une majoration de la dette à court terme. Il a été possible de se procurer l'ensemble des ressources financières nécessaires sur le marché intérieur.

Cependant, il rendre dans les intentions du gouvernement, suivant ainsi l'avis du Conseil supérieur des Finances, de faire appel si nécessaire et dans une mesure qui ne serait pas excessive à l'emprunt extérieur pour ne pas trop réduire les possibilités d'accès au marché des capitaux des entreprises privées, dont les besoins pourraient connaître une recrudescence en cas de prolongation du redressement conjoncturel et d'accélération des investissements, deux faits dont j'ai parlé au début de mon exposé.

M. Gendebien. — Et des fuites de capitaux ?

De heer Geens, Minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het beroep op de buitenlandse markten om financieringstekorten te dekken is geen innovatie. In het verleden reeds heeft de Schatkist ruim haar toevlucht genomen tot soortgelijke financieringsbronnen.

Onze buitenlandse schuld die einde van het jaar 1969 d.w.z. het einde van de golden sixties nog 63 miljard bedroeg en aldus circa 13,8 pct. vertegenwoordigde van de totale rijksschuld, kon van dan af en dank zij de overschotten van de betalingsbalans systematisch worden terugbetaald.

Aldus bedroeg einde 1977 de buitenlandse schuld nog slechts 3,3 miljard, zegge 0,3 pct. van de totale rijksschuld. Na de bewerking van oktober 1978, waarbij 12,5 miljard werden ontleend bij de Bank voor Internationale Betalingen, is deze categorie van schuld opgelopen tot 14,8 miljard wat nog geen 1 pct. vertegenwoordigt van de totale rijksschuld.

Ten aanzien van buitenlandse leningen moeten dus de zaken in hun juist perspectief worden gesteld.

België heeft steeds in internationaal verband de vrijheid van kapitaalbeweging voorgestaan. Men kan dan ook vaststellen dat Belgische kapitalen zonder belemmering de mogelijkheid hebben naar het buitenland weg te vloeien, terwijl vreemde kapitalen daarentegen onze interne markt kunnen vervoegen. De Belgische kapitaalmarkt is geen gesloten geheel, met als gevolg dat de vreemde kapitaalbenutters desgevallend onze markt kunnen aanspreken terwijl, anderzijds, binnenlandse ondernemingen of instellingen zich tot de buitenlandse markten kunnen wenden om bepaalde projecten of uitgaven te financieren.

In een wereld die op economisch gebied steeds meer één wordt, moeten deze vrije bewegingen van kapitalen kunnen plaats vinden. A fortiori geldt dit voor een klein land als België.

Ongetwijfeld zijn aan het beroep op de buitenlandse leningen zowel voordelen als nadelen verbonden. Er zijn ongetwijfeld ook risico's aan verbonden. In zijn geheel genomen is het voor de financiering van de Schatkist een kwestie van maat en opportuniteit. Ik citeer hierbij het verslag van de Hoge Raad voor de Financiën.

Het regeerakkoord voorziet de ontlening op de buitenlandse markt teneinde op de binnenlandse kapitaalmarkt een al te grote druk te voorkomen als gevolg van de financiering van de massale doch onontbeerlijke inspanning tot industriële vernieuwing en herstructurering.

*De heer Verroken, Ondervoorzitter,
vervangt de heer Nothomb, Voorzitter, in de voorzitterszetel*

*M. Verroken, Vice-Président,
remplace M. Nothomb, Président, au fauteuil présidentiel*

Zoals reeds gezegd zijn de behoeften van de Schatkist het sterkst in de loop van de eerste maanden van het jaar — en dit is een constante over vele jaren — zodat gemiddeld 85 pct. van het jaartekort tijdens het eerste semester wordt gerealiseerd.

In die omstandigheden zal de regering in de eerstvolgende weken een beperkte opnemingsdoen in buitenlandse deviezen op korte termijn en dit in afwachting dat in de loop van het jaar verrichtingen op half-lange of lange termijn zouden worden afgesloten om deze kortlopende verrichting te consolideren.

In de huidige economische context staat het budgettaire beleid voor een buitengewoon zware opdracht, wie zal dit nog durven ontkennen.

Eenzijds is het duidelijk dat er een sprake kan zijn van een verhoging van de globale fiscale druk.

Dit staat uitdrukkelijk in de regeringsverklaring. Dit is de gedragslijn van gans de regering.

Anderzijds bereikt het beroep op de kapitaalmarkt een peil dat niet zonder meer steeds kan worden overschreden. Hiervan uitgaande zou het evenwel al te gemakkelijk zijn te stellen dat de uitgaven dan maar drastisch moeten worden ingekrompen. Het zou immers verkeerd zijn door een deflatoire politiek, de prille verbetering van de conjunctuur de kop in te drukken.

Het is dan ook noodzakelijk dat langs wegen van geleidelijkheid — wat een kordaat optreden niet uitsluit — onze financiële toestand zou worden gesaneerd.

Daartoe is het nodig dat het principe van de nulgroei en van de globale stijging van de begroting beneden deze van het B.N.P. strikt worden aangehouden. Daartoe zullen alle uitgaven aan een zeer kritisch onderzoek moeten worden onderworpen, om al wat niet noodzakelijk is te schrappen en zo tot een meest optimale aanwending van de Rijksmiddelen te komen ter ondersteuning van de economie en tot behoud van de sociale verworvenheden.

Daartoe is het nodig dat de regering volledig kan rekenen op het parlement en dat beiden ervan overtuigd zijn dat de tijd dat men dacht dat alles mogelijk was, definitief voorbij is.

Ik heb zeer dikwijls de indruk dat dit een les is die wij voor mekaar opzeggen. Het is wanneer men uitgaat van het gemeenschappelijk inzicht en de gemeenschappelijke overtuiging van deze essentiële waarheid, dat door samenwerking tussen het parlement en regering de sanering van de openbare financiën grondig kan worden aangepakt.

Deze sanering van de openbare financiën is des te meer noodzakelijk daar we het hoofd moeten kunnen bieden aan de uitdagingen waarmee wij de volgende jaren zullen worden geconfronteerd.

Wij moeten onze uitgaven kunnen heroriënteren om alzo ruimte te scheppen voor een groot industrieel- en gezinsbeleid.

Wij hebben er reeds op gewezen welke omschakeling van mensen en machines nodig zal zijn om nieuwe produkten voort te brengen voor nieuwe uitvoermarkten. De tijd dringt. Wij moeten zo vlug mogelijk een aanvang maken met een volwaardig industrieel beleid. Ook op familiaal vlak staan wij voor een grote uitdaging. Wij zullen de volgende jaren een absolute daling van de Belgische bevolking kennen in de drie gewesten.

In 1978 lag het sterftecijfer reeds hoger dan het geboortecijfer, zowel in Wallonië als in Brussel. In Vlaanderen is het geboortecijfer nog iets hoger, maar bij de voortzetting van de huidige tendens zullen wij daar ook vlug voor een negatief saldo staan.

Verleden jaar ook, het eerste jaar sedert tientallen jaren, was het migratiesaldo negatief, zodanig dat de Belgische bevolking met slechts 4 000 eenheden is aangegroeid. In een langer perspectief staan wij voor het probleem van demografische stagnatie en zelfs van achteruitgang. Kijken wij maar naar wat gebeurt in Duitsland. In het jaar 2030 zal de Duitse bevolking met een derde verminderd zijn wanneer de huidige ontwikkeling zich voortzet, d.w.z. dat tegenover drie Duitsers op dit ogenblik er dan nog slechts twee zullen zijn. Welnu, wij bereiken in ons land een ontwikkeling die in sterke mate analoog is aan wat zich in de Bondsrepubliek voordoet. Wij nemen in Europa een nadelige positie in. Ons beleid is immers op vele domeinen kind- en gezins-onvriendelijk. Wij zijn veroordeeld tot baanbrekend werk. Om al deze redenen is een slagvaardig begrotingsbeleid noodzakelijk.

Alleen door zulk beleid zullen wij de crisis overwinnen, de sociale verworvenheden veilig stellen en de tewerkstelling verbeteren. (Applaus bij de leden van de meerderheid.)

De heer Voorzitter. — De heer Willy De Clercq heeft het woord.

De heer W. De Clercq (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, Dames en Heren, in de commissie zijn wij begunstigd geweest door twee uiteenzettingen van de verantwoordelijke ministers, uiteenzettingen waarvan men kan zeggen dat zij enerzijds eerder een bedwelmend karakter hadden en anderzijds weinig informatieve elementen aan het parlement hebben verschaft, om dit laatste — zoals het zou moeten zijn — in staat te stellen een degelijk oordeel te vellen over het « begrotingsdrama » met hetwelke ons land vandaag de dag wordt geconfronteerd.

Ik heb het woord « begrotingsdrama » gebruikt, niet om sensationeel te doen, dat is niet mijn gewoonte, maar wel omdat niemand minder dan één van de huidige Vice-Eerste Ministers, namelijk de heer Willy Claes — hij is Vice-Eerste Minister en terzelfdertijd Minister van Economische Zaken — die uitdrukking heeft gebruikt op 1 mei 1979, dus enkele dagen geleden, tijdens een uiteenzetting die hij hield te Bilzen.

Hij was in dat verband trouwens niet de enige want de huidige titularis van het departement van de Begroting, de geachte heer Spitaels, zei zelfs op 24 december 1975 in de Senaat — ik vestig de aandacht op de datum: 24 december 1975 —: « La situation budgétaire catastrophique apparaît comme la traduction chiffrée du désarroi du gouvernement ».

Dat zei mijnheer Spitaels in 1975 toen men de begroting 1976 besprak, jaar 1976 dat, wat de lopende verrichtingen van de Staat betrof, een deficit zou kennen van 65 miljard.

Volgens de geachte minister Spitaels zou dat zelfde deficit voor de lopende verrichtingen in het jaar 1979 100 miljard bedragen. Anderen menen dat het veel meer zal zijn. Een toonaangevende krant uit het Brussels titelde gisteren of eergisteren het bedrag 140 miljard. Dat cijfer hebben wij nooit naar voren gebracht maar wij hebben wel een raming die ligt tussen 115 en 120 miljard.

Hoe dan ook, als de heer Spitaels in december 1975 dacht dat 65 miljard deficit voor de lopende verrichtingen van de Staat « catastrophique » was wat moeten wij dan zeggen wanneer dat 110 à 120 miljard zal bedragen in 1979.

Ik denk dat de heer Claes gelijk had — ik doe niets anders dan zijn woorden herhalen — toen hij sprak van een « begrotingsdrama » waarin ons land zich bevindt. Maar de Vice-Premier, Minister van Begroting, schijnt zijn verklaring en ook deze van zijn partijgenoot te zijn vergeten.

Als men hem goed heeft begrepen naar aanleiding van de uitzending *Faire le Point* van zondag, dan vindt hij de toestand wel ernstig maar helemaal niet zo bekommerniswekkend, de zaak is helemaal niet zo erg vindt hij.

Hoe dan ook, er is geen sprake van een ernstige bezorgdheid noch in de uiteenzetting van de Minister van Begroting, noch — en dat verwondert mij — in deze van de Minister van Financiën. Beiden pogen geruststellend te zijn en blijven opzettelijk vaag.

Wat mij vooral heeft getroffen, Mijnheer de Minister van Begroting is het standpunt dat u in de Kamercommissie voor de Begroting heeft vertolkt toen u hebt gezegd dat het er op aankomt op lange termijn de voorwaarden voor een radicale sanering van onze openbare financiën te verzekeren wanneer de omstandigheden opnieuw gunstig zullen zijn. Vooral dat laatste schrikt mij af. Men kan het haast niet anders interpreteren dan dat u denkt dat men op betere tijden zal moeten wachten om over te gaan tot de onontbeerlijke sanering van de overheidsfinanciën, met andere woorden, u schijnt mij een adept te zijn, een voorstander, van een verdovingskuur voor de begroting. U gelooft klaarblijkelijk in een vorm van « chloroformisation du budget ».

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — Comment pouvez-vous dire cela alors que j'ai dit en commission comme en séance publique que le gouvernement appliquerait la croissance zéro. Vous pouvez évidemment gagner du temps en affirmant certaines choses...!

M. W. De Clercq. — Vous dites cela maintenant, mais vous écrivez des choses qui sont beaucoup plus claires. Dans votre exposé qui a été distribué aux membres de la commission, vous avez pris en fait deux options qui sont à mon avis dangereuses.

D'abord, vous avez établi un lien entre la réforme nécessaire, urgente et prioritaire des finances publiques et l'assainissement et la réforme des institutions de l'Etat. C'est une erreur. Les deux choses n'ont rien à voir l'une avec l'autre.

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — C'est un autre problème!

M. W. De Clercq. — Ensuite, vous dites qu'il n'y a pas de problème budgétaire; qu'il n'y a qu'une crise économique et que la solu-

tion de la crise économique entraînera la solution des problèmes budgétaires. C'est une seconde option inquiétante et dont je me demande d'ailleurs si elle est réellement approuvée par certains de vos alliés au gouvernement.

En effet, s'ils acceptent cette option aujourd'hui cela représente une modification assez importante dans leur point de vue qu'ils ont adopté à l'époque à juste titre et qui n'était pas à l'époque le même que le vôtre.

Vous oubliez que si en effet nous avons des problèmes budgétaires qui, indiscutablement chez nous comme ailleurs, ont été aggravés par la crise économique à la fois dans le domaine des recettes et des dépenses, on ne peut pas nier l'évidence que nos problèmes budgétaires ont une composante structurelle et que la crise budgétaire qui se situe à l'intérieur de la crise économique est davantage causée par des problèmes structurels de nos finances publiques que par les problèmes conjoncturels qui sont en effet des problèmes passagers auxquels on peut espérer voir mettre un terme bientôt. Mais on ne verra pas la fin de nos difficultés financières et budgétaires uniquement lorsque la crise économique se sera engagée — nous l'espérons du moins — dans une phase plus prospère et lorsque nous connaissons progressivement une amélioration de la situation économique.

Mijnheer de Minister, het is dus fout te beweren dat de economische crisis voor alles en inzonderheid voor onze begrotingsproblemen verantwoordelijk is. Het begrotingstekort is niet van louter conjuncturele aard. Het heeft een structureel component dat precies belet een begrotingspolitiek te voeren die het zou moeten mogelijk maken op doeltreffende wijze de economische crisis te bestrijden. Wanneer ik daarnaast de achtbare Minister van Financiën hoorde zeggen — hetgeen inderdaad juist is — dat de begroting een instrument van slagvaardigheid zou moeten zijn om de economische crisis te kunnen bekampen, is dit echter niet het geval met deze begroting. Thans is de begroting één der factoren onder vele andere die, in plaats van bij te dragen tot de herleving van de economie, bijdraagt tot het voortduren van de economische crisis.

Iedereen is het erover eens dat de belangrijke deficiten, de opeenstapeling van de tekorten van de Staat, een ongunstige invloed uitoefenen op de interestvoeten waardoor de investeringsneiging van de andere economische agenten — andere dan de Staat, met name de ondernemingen en particulieren — op hun beurt ongunstig worden beïnvloed.

Mijnheer de Vice-Premier, Minister van Begroting, mijn standpunt is duidelijk: de oplossing van de economische crisis zal de budgettaire crisis niet wegwerken maar het tegenovergestelde is wel het geval. De oplossing van de budgettaire crisis zal bijdragen tot de oplossing van de economische crisis. De sanering van de openbare financiën zal inderdaad bijdragen tot het economisch herstel dat dan, op zijn beurt, kan bijdragen tot een nieuwe vermindering van de financieringsbehoeften van de Staat, dit wil zeggen van de stijging van de openbare schuld.

Hopen op een krachtig herstel van de economische activiteit om de sanering van de openbare financiën te zien plaatsgrijpen, behoort tot het rijk van de utopie. De minister doet mij meer denken aan Dokter Pangloss en nog aan het bekende deuntje « Tout va très bien, Madame la Marquise » dan aan Vader Goriot, die hij zo graag citeert.

Heeft trouwens de Nationale Bank, in een onlangs verschenen confidentiële nota, niet nogmaals gewezen op het feit dat de slechte toestand van onze overheidsfinanciën niet van aard is om de inflatie die opnieuw het hoofd opsteekt in toom te houden.

In feite heeft u dus een zeer optimistische levensvisie, ik zou bijna zeggen een liberale levensvisie wat het optimisme betreft, maar terzake, geloof ik, misplaatst. U rekent op een spontane terugkeer naar een krachtige groei met reële stijgingspercentages, laten wij zeggen van 5 pct., waardoor de werkloosheid zou kunnen worden opgeslorpt. Maar, ligt dat in de lijn van de logische verwachtingen? Ik vrees, helaas, dat dit hier niet het geval is. Niets in de onmiddellijke toekomst en zelfs niet op halflange termijn, laat ons toe dit te veronderstellen, laat staan dit te geloven. Te meer omdat wij in de komende jaren wellicht zullen geconfronteerd blijven met een aanhoudend hoog expansierhythme van de actieve bevolking, expansierhythme waarvan men verwacht dat het tot 1985 zowat 28 000 eenheden per jaar zou kunnen bereiken.

Wij zullen ons echter veeleer moeten vergenoegen met een reëel groeirhythme van 2 à 3 pct. zoals dit trouwens in het meest recente verleden altijd het geval is geweest, met als gevolg een nieuwe verergering van de werkloosheid.

De terugkeer naar een krachtige groei kan slechts het resultaat zijn van een aanzienlijke en goed overlegde inspanning op het gebied van de economische politiek, en, — laten wij het maar zeggen —, niet alleen van de gedragingen van de gezagshebbers, maar wellicht ook van de gedragingen van het publiek, van de burgers in het algemeen.

Het drama is dat wij, om zo'n kernachtige, dynamische, goed overlegde relance-politiek te kunnen voeren — en als ik zeg « wij », dan

bedoel ik daarmee het land, de regering, het parlement, kortom wij allemaal, want wij zitten wat dat betreft in dezelfde boot — en inzonderheid de regering niet beschikken, althans niet in de onmiddellijke toekomst, over een voldoende « manoeuvre-marge » teneinde een voluntaristische en dynamische politiek te voeren, nodig om een versnelde groei mogelijk te maken. Ik zou bijna zeggen dat het tegendeel waar is.

Het gevoerde beleid onderscheidt zich hoofdzakelijk door een defensief karakter, met toepassing van specifieke en vaak dure maatregelen die dikwijls leiden tot een onnodig interventionisme en ons allen samen regelrecht naar nieuwe vormen van dirigisme.

Door het behoud van voorbijgestreefde structuren hebben die defensieve maatregelen tot gevolg: een economische ondoeltreffendheid en het verlies aan concurrentievermogen in vergelijking met het bedrijfsleven in andere landen, dat meer dynamisch is en meer geneigd lijkt tot het aanvaarden van de noodzakelijke aanpassingen.

Vanzelfsprekend — en niemand zal dat betwisten — moeten wij in de mate van het mogelijke — en die mogelijkheden moeten zo ruim zijn als het kan — de slachtoffers van de economische crisis beschermen. Doch, de maatregelen tot sociale bescherming mogen de sclerose van de structuren niet in de hand werken op gevaar af dat de medicijn de ziekte nog vererget.

Ik sprak van een « defensief beleid » en ik zou daarvan twee voorbeelden willen aanhalen. Het programma tot opslorping van de werkloosheid en meer bepaald het « bijzonder tijdelijk kader », dat u hebt ingevoerd, is het type zelf van een defensief beleid dat, zo het een lange tijd wordt volgehouden, moet leiden tot aanzienlijke supplementaire overheidsuitgaven en dus tot een verzwaring van de collectieve lasten.

Ik weet dat u dat betwist en dat u — ik heb dat trouwens gezegd tijdens een vroegere discussie — in de Senaat ondermeer hebt verkondigd dat op basis van de stellingen van het Planbureau uw bijzonder tijdelijk kader gunstig zou uitvallen voor de begrotingssituatie en, wat nog belangrijker is, gunstig voor de groei van de economie. U hebt toen aan de Senaat gezegd dat uw bijzonder tijdelijk kader, op basis van die berekeningen, 11 miljard bezuinigingen voor de Staatsuitgaven zou vertegenwoordigen en dat uw bijzonder tijdelijk kader ook een supplementaire groei van het B.N.P. met 0,5 pct. zou mogelijk maken.

Wanneer wij nu de uitslag van het verloop van de begrotingssituatie voor 1978 bekijken, dan vinden wij die 11 pct. minder-uitgaven toch moeilijk daarin terug. Enerzijds, het aangekondigde deficit ligt veel hoger — het was 24 miljard afgerond en er worden thans meer dan 80 miljard voorzien voor het jaar 1978. Waar zitten dus die 11 miljard minder-uitgaven? Ik vind ze niet terug! Anderzijds hebt u beweerd dat de supplementaire groei van het B.N.P. 0,5 zou bedragen. Als ik mij niet bedrieg waren de ramingen — een groei in reële termen — 2,5 pct. Dit is uiteindelijk minder dan 2,9 pct. Verre van 0,5 pct. supplementaire groei heeft men zelfs een mindere groei in 1978. Voor 1979, met het verlengde Bijzonder Tijdelijk Kader-systeem, ingebouwd in de regeringsmaatregelen en in de begroting, stellen wij vast dat het oorspronkelijke deficit van 80 miljard — men gaat thans naar de 100 miljard en wij mogen gerust aannemen dat het méér zal zijn, maar wij laten dit discussiepunt thans buiten beschouwing — waarschijnlijk zal oplopen tot de 120 miljard. Maar 100 miljard is reeds niet zo slecht! In ieder geval aan besparingen zie ik niets, evenmin als van die bijkomende groei van het B.N.P.!

U hebt uw begroting opgebouwd in de hypothese van een reële groei van het B.N.P. van 2,9 pct. Wij hopen dat het 3 pct. wordt, maar dit is absoluut niet zeker, des te meer dat na de euphorie van de beginmaanden van het jaar 1979 en niettegenstaande een conjunctuurherstel, er toch vele stemmen opgaan om tot voorzichtigheid aan te manen.

Ik hoef in dit verband ondermeer slechts te verwijzen naar de laatste publicaties van het Ministerie van Economische Zaken, van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en van een geautoriseerde instelling zoals de Studiediensten van de Kredietbank, die allemaal ongeveer in dezelfde zin waarschuwen en zeggen dat wij aan een keerpunt zijn gekomen. De drie eerste maanden zijn goed geweest en hebben de tendens van de tweede helft van 1978 bevestigd, maar er zijn een hele reeks hypothesen komen opduiken: aanhoudende stijging van de grondstoffen en van de groothandelsprijzen, bedreigingen die wegen op de prijsvorming en op de bevoorrading in olieproducten. In één woord, de stijging van de inflatie die in alle geïndustrialiseerde landen vandaag aanwezig is behalve tot hertoe — en gelukkig — niet wat België betreft.

Hoe dan ook, voorzichtigheid is geboden. Ik wil alleen maar zeggen dat ik uit die optimistische voorspelling, die u tot de uwe hebt gemaakt, Mijnheer de Minister, voor 1978 en in ieder geval niet voor 1979, niet wil besluiten dat de resultaten — behalve het humanitaire en psychologische aspect van het plan dat ik niet wil onderschatten en het zou ook niet rechtvaardig zijn dit te doen — qua effectieve tewerkstelling, qua budgettaire uitgaven, qua groei van het B.N.P., toch niet diegene zijn

die u aangekondigd hebt en waarin u wellicht te goeder trouw hebt geloofd.

Een ander type van beleid met defensief karakter is de verplichting tot aanwerving die de regering aan de ondernemingen wil opleggen in het kader van haar voorstellen in verband met de vermindering van de arbeidsduur.

Heren Ministers, naar mijn mening is dit een nieuw voorbeeld van een maatregel die voor de ondernemingen aanleiding kan zijn tot nieuwe rigiditeiten en die dreigt ons nog dieper in een scleroserend dirigisme te doen wegzinken.

Het Vlaams Economisch Verbond — niet het enige organisme dat zeer beroerd schijnt door het pakket van maatregelen dat u heeft aangekondigd — zegt zeer duidelijk dat de maatregelen van de 36-uren-week, van de verplichte aanwerving, die door de regering worden voorgesteld het doodvonnis betekenen voor een groot aantal ondernemingen en de eindfase inluiden van het vrije ondernemerschap voor de overblijvende. Het ene leidt tot meer werkloosheid en het andere tot minder doelmatige productie en bijgevolg tot verarming.

Een dergelijke zeer ernstige waarschuwing van een organisme als het Vlaams Economisch Verbond kan niet weggewuifd worden. Zij werd niet alleen door de binnenlandse autoriteiten en instellingen, maar ook door de buitenlandse autoriteiten naar voren gebracht. Ik heb elders reeds verwezen naar de uitlatingen die u in München — u was op dat ogenblik nochtans Minister van Begroting — hebt geuit en waarbij u een zeer valabel oordeel over die maatregelen hebt uitgesproken. Niet de grond beoordeelend — wij doen dat ook niet — maar wel het ogenblik, de procedure en het kader waarin een dergelijke maatregel zich kan rechtvaardigen. U heeft gezegd: « que le danger existait, que la prescription soit pire que la maladie ». U schijnt dit nu niet meer toe te passen. Uw collega, Mathot, die nu ook nog minister is, heeft in Seraing in gelijkaardige termen gesproken. Hij heeft er zeer duidelijk de nadruk op gelegd dat een dergelijke maatregel, waarvan de gegrondheid, de wenselijkheid en de sociale opportuniteit niet ter sprake komt, op Europees niveau moet overlegd worden. Naar mijn weten heeft de geachte heer Boel, Voorzitter van de Nederlandse Cultuurraad, voor hetzelfde gepleit in een uiteenzetting die hij op 1 mei jl. heeft gehouden. (*Spreker stoot het glas water van de tribune.*) Verontschuldigd mij, maar dit glas is misschien de voorbode van de regering. Het is nochtans niet opzettelijk gedaan.

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — Vous allez voir comme le rétablissement va être rapide.

M. W. De Clercq. — Une solution au problème de l'eau est nécessaire, j'y contribue.

Deze waarschuwingen zijn niet alleen gefundeerd en opportuun, maar u houdt er niet in het minst rekening mee wanneer verantwoordelijkheden moeten genomen worden.

Het enige luik van uw economisch beleid is dat wat men het Plan V.D.B. noemt. Buiten dit plan bevat de regeerverklaring in verband met het economisch beleid van de regering geen enkele concrete maatregel. Uw economisch beleid is een slecht beleid dat ons land iedere maand, iedere week, iedere dag naar nieuwe financiële en budgettaire moeilijkheden drijft.

Aangezien u veel hoop stelt in de evolutie van de conjunctuur in het buitenland, waarvoor u zelf geen verantwoordelijkheid draagt, zal u mij antwoorden dat de economische situatie de laatste maanden een lichte verbetering heeft gekend. Ik wil er echter wel aan toevoegen dat de verbetering van de economische conjunctuur in ons land — laten we hopen dat het inderdaad aanhoudt — in hoofdzaak te wijten is aan de hervatting van onze uitvoer.

De hervatting van onze uitvoer is zelf te wijden aan een verbetering van de conjunctuur in de Europese Economische Gemeenschap. Wel te verstaan is dat zeer belangrijk, want wij zijn een klein land en met onze open economie zijn wij vanzelfsprekend erg afhankelijk van het buitenland. Wij weten allen dat wij hier geen welvaartseiland kunnen tot stand brengen te midden van een internationale crisis. Dat is duidelijk. Maar het is anderzijds even duidelijk dat, indien de conjunctuur sedert medio 1978 verbeterd is, de binnenlandse vraag — daarmee bedoelen wij de vraag van de gezinnen, de vraag naar het bouwen van nieuwe woningen en de productieve investeringen van de ondernemingen, drie even zo niet nog belangrijker componenten in de stijging van de B.N.P. — gespreid over die drie samenstellende delen niet is toegenomen. Op dat ogenblik verkeert men in een situatie van stagnatie, zelfs van achteruitgang.

Mijnheer de Minister, daarvoor doet u niets en daarvoor verwerpt u trouwens de voorstellen die wij doen. Ik betreur dat, des te meer omdat deze voorstellen in een vrij recent verleden, met name naar aanleiding van de wetgevende verkiezingen, ook door de partijen die vandaag regeringsverantwoordelijkheid dragen, werden aanvaard en, al weze het met de lippen, in ieder geval werden verdedigd.

Ik concludeer dat, indien het waar is dat wij niet kunnen rekenen op voorspoed in België te midden van een ongunstige internationale

conjunctuur, de huidige regering mij de indruk geeft bezig te zijn een demonstratie te leveren dat wij in België wel bij machte zijn dieper in het economische en financiële moeras te verzinken, daar waar internationaal de conjunctuur verbetert en waar andere landen de weg van het economische herstel opgaan.

Enkele dagen geleden heeft de heer Eerste Minister er zelf op gewezen dat buiten de onvoldoende investeringen het privé-verbruik te kort schiet. Het verwondert ons geenszins dat het privé-verbruik te kort schiet. Immers, in het jaar 1978 heeft men door de eenmaking van de B.T.W.-tarieven van 14 en 18 pct. naar 16 pct. — maatregel die als vereenvoudiging voorgesteld werd — aan de economie 8 miljard bijkomende lasten opgelegd. Is het dan te verwonderen dat het verbruik stagneert? Ook in 1978 heeft men door het innen van de vooruitbetaling van de gemeentelijke opdecimes — dus door tweemaal aan de gezinnen de gemeentebelasting te doen betalen — een fiscale aderlating van 20 miljard op de gezinnen toegepast. Hoeft het dat te verwonderen dat het verbruik van de gezinnen stagneert wanneer 7,2 miljard bijkomende fiscale heffingen door een reeks onschuldige maatregelen worden opgelegd: het afronden van de belastingstarieven, het afschaffen van het verminderde taxatieregime voor wagens van meer dan vijf jaar oud en tenslotte de stijging van de prijs der sigaretten.

Het kan dus geen verwondering baren dat het privé-verbruik in 1978 niet is toegenomen. Integendeel. Het zal nodig zijn in 1979 daar aan iets te doen, doch dat stellen wij niet vast.

Hetzelfde geldt wat de bouwsector betreft. Toen het F.D.F. nog in de oppositie was heeft één van zijn eminente vertegenwoordigers, de heer Persoons, de regering, waarvan ik toen de minister van financiën was, geïnterpelleerd om zijn verwondering uit te drukken over het feit dat die regering, waarvan wij samen, Mijnheer Geens, deel uitmaakten, geen gedurfd relancebeleid had overwogen, relancebeleid dat, volgens hem, diende gericht te zijn op het stimuleren van de bouw. Theoretisch had de heer Persoons misschien gelijk. Het stimuleren van de bouw is vanzelfsprekend belangrijk. Maar bij het bekijken van de uitslagen constateer ik dat de bouwsector merkwaardig weerstand heeft geboden aan de algemene daling van de activiteit in de lange periode gedurende dewelke wij samen regeringsverantwoordelijkheid droegen, onder meer tussen 1974 en 1976. Maar wanneer dan ook uiteindelijk deze bedrijfstak tekenen van klaarblijkelijke ademnood begon te vertonen heeft de regering, waartoe de heer Persoons nu behoort, het B.T.W.-tarief op de bouw verhoogd van 14 tot 16 pct. Hoeft men er zich dan echt over te verwonderen dat de bouw, als belangrijk component van de binnenlandse vraag, vandaag praktisch van geen enkel nut meer is voor het ondersteunen van de binnenlandse conjunctuur? Heeft men eigenlijk niet alles in het werk gesteld opdat het precies aldus zou uitvallen?

Ten slotte een woord over de productieve investeringen van de ondernemingen. Dank zij de fiscaliteit werden deze ontegensprekelijk gestimuleerd, onder meer de afschrijving *ad libitum* en de afschrijving ten belope van 110 pct., maar niemand zal het mij kwalijk nemen als ik even de feiten recht zet.

Inderdaad, Mijnheer Geens, dat waren beslissingen die wij tijdens de Egmontonderhandelingen — de goede Egmontbeslissingen — samen hebben genomen, onder de regering Tindemans I, waarvan wij dus samen hebben medegewerkt en die door de volgende regering werden uitgevoerd, wat niet betekent dat ze niet goed zijn, integendeel, alleen wens ik te zeggen dat de vaders van die maatregelen niet de huidige noch de voorgaande bewindvoerders zijn.

De heer Geens, Minister van Financiën. — Mijnheer De Clercq, sta mij toe u even te onderbreken. Als u zich beroept op dergelijke maatregelen dan dient u zulks te doen in de twee richtingen. Zoëven hebt u gesproken over belastingverhogingen. Welnu, een gedeelte van de fiscale verhogingen spruit voort uit maatregelen die door u werden getroffen.

De heer W. De Clercq. — Ik heb zeker niet de B.T.W.-tarieven tot 16 pct. gebracht.

De heer Geens, Minister van Financiën. — In het Egmontplan hebt u een aantal verhogingen van de B.T.W.-tarieven doorgevoerd...

De heer W. De Clercq. — Met uw akkoord!

De heer Geens, Minister van Financiën. — ... waarvan de weerslag hoger lag...

De heer W. De Clercq. — Neen, neen.

De heer Geens, Minister van Financiën. — ... dan 8 miljard, althans bij raming, maar die nadien veel lager zijn uitgevallen omdat ze blijkbaar overschat waren.

Maar wanneer u het hebt over een verhoging van de fiscale druk waren daar maatregelen bij die u zelf had getroffen of die u had aangekondigd en die ik nadien heb uitgevoerd. Het gaat niet op u alleen maar te refereren naar het Egmontplan voor de goede zaken en de andere te laten vallen. Trouwens, de maatregel inzake de afschrijving *ad libitum* en tot 110 pct. werd door mij genomen en werd door mij — en dat had u niet beslist — met zes maand verlengd. Nadien werden een aantal maatregelen getroffen inzake de aanmoediging van de investeringen die daarvan helemaal afwijken en welke, mijns inziens, een efficiënter effect op de investeringen tot gevolg hebben gehad.

Ik wens u alleen maar te zeggen, Mijnheer De Clercq, dat, bij het maken van een schets, u niet alleen de mooie kleuren maar ook de andere, blauw bij voorbeeld, er dient op aan te brengen. Het beeld dient dus in zijn geheel weergegeven, met licht en schaduw.

De heer W. De Clercq. — Dat wil ik graag doen, Mijnheer de Minister, maar ik meen dat u niet goed geluisterd hebt. Vooreerst wens ik te zeggen dat het bij het geven van een uiteenzetting niet mijn gewoonte is angstvallig, wanneer ik het positieve opsom, het negatieve te verzwijgen. Ik heb wel gesproken over de maatregelen die in het jaar 1978 — ik was geen Minister meer, u wel — onze gezinnen hebben belast met, als ik de totaliteit maak, ruim meer dan 30 miljard supplementaire lasten. Dit zijn allen maatregelen van de regering Tindemans II, onder andere de vooruitbetaling van de gemeentelijke opdecimes. U zult toch niet zeggen dat wij in 1978 tweemaal gemeentebelasting hebben doen betalen. De kost hiervan beïroeg 8 miljard.

Andere maatregel: het samenvoegen van de B.T.W.-tarieven, van 14 en 18 pct. tot 16 pct. Dat hebben wij niet gedaan maar de regering Tindemans II. Kost: 8 miljard.

Het opleggen van zwaardere belastingtarieven.

De verhoging van de prijs van de sigaretten.

Het afschaffen van de gunsttarieven voor wagens van meer dan vijf jaar. Kost: 7,2 miljard.

Dat zijn maatregelen die in 1978 hun effect gehad hebben en genomen werden door de regering die toen verantwoordelijkheid droeg — wij waren het niet — maar wel de regering Tindemans II.

Ik geloof dat ik zeer objectief de zaken heb uiteengezet. Het was in het raam van de uiteenzetting waarbij ik u aantoonde waarom het gezinsverbruik in België «slabbakte», omdat de voorgaande regering die dezelfde is als deze, behalve dat de Volksunie forfait heeft gegeven, het private verbruik zeer zwaar heeft aangepakt in 1978 en men niet moet verwonderd zijn dat de mensen in ons land minder verbruiken. Dat was de bedoeling van mijn uiteenzetting. Ik was nu gekomen aan de produktieve investeringen.

Ik heb gezegd dat de door u genomen maatregelen — ik verberg dus geenszins dat er inderdaad maatregelen genomen werden — niet door u werden beslist. U hebt ze inderdaad genomen, want u had natuurlijk ook kunnen weigeren ze te nemen.

Wanneer men de statistieken van de B.T.W.-verklaringen nakijkt kan men inderdaad vaststellen dat deze maatregelen een zweepslag hebben betekend voor de ondernemingen. Ze hebben een gunstige uitwerking gehad zo lang ze in voege waren. Dat was midden 1978. Vanaf dan heeft het effect van het «*ad libitum*» en de 110 % afschrijvingen opgehouden te bestaan. Men heeft dan gedurende 6 maand een politiek en economisch vacuum gekend, niet alleen in dat verband, maar op vele gebieden, onder andere op het gebied van het stimuleren van de economische groei en dat van de bevordering van het binnenlands gebruik. Er gebeurde niets meer. Geen enkele maatregel werd nog getroffen om de economie aan te wakkeren. Tot 1979, dan hebt u inderdaad een nieuwe maatregel voorzien.

Ik denk dat die maatregel niet meer effect zal sorteren dan de voorgaande die hij hebt afgeschaft. Wanneer men inderdaad ziet welke daarvan de budgettaire weerslag is, namelijk 2,3 miljard, dan geloof ik dat men moeilijk kan zeggen dat hij meer sukses zal kennen, meer efficiënt zal zijn dan de voorgaande maatregelen.

Waarom hebt u een goede maatregel ingetrokken, waarvan u aan de hand van statistieken, kon bewijzen dat hij sukses boekte en dat hij nuttig was in het raam van het globale relancebeleid? Altijd om dezelfde redenen. Budgettaire moeilijkheden, die ik zeer goed ken en waarvoor ik begrip kan opbrengen, maar dus ook wegens het gebrek aan manoeuvreerruimte. Altijd dus hetzelfde.

Bijgevolg mogen wij ons de vraag stellen of de zagezegde anticrisiswetten, die zij op een drafje door het parlement hebt laten stemmen, juist vóór het reces, de marge waarover zij nu niet beschikt, zullen creëren, waardoor een slagvaardig, dynamisch en progressief begrotingsbeleid mogelijk wordt.

Deze wetten hadden oorspronkelijk tot doel het herstel van de overheidsfinanciën, maar ze zijn vrij vlug, om redenen die wij kennen, uitgegroeid tot een samenraapsel van disparate maatregelen die ver verwijderd liggen van hun oorspronkelijk oogmerk.

Het tekort van de lopende begroting voor 1978, op 25 miljard geraamd, een vrijwillig aanvaard tekort in het kader van een herstel-

beleid, is in werkelijkheid en op een onvrijwillige manier aangegroeid tot circa 80 miljard en meer. Tot daar het verleden.

Er komt een nieuwe regering. Nieuwe messen snijden goed! A nouveau gouvernement nouvelle politique! Men zou kunnen denken dat er nu echte voorstellen zouden komen, dat er een nieuw beleid zou komen om aan het element binnelands verbruik, dat in tegenstelling met de andere landen in ons land achterwege blijft, een nieuwe stimulans te geven. Voor dat nieuw beleid zou men trouwens op geen bijzondere verbeelding moeten beroep doen. Het zou volstaan rondom ons heen te kijken, met name naar de landen die uit de economische recessie, uit de economische stagnatie zijn getreden, zoals de Verenigde Staten en de Bondsrepubliek, om ons tot twee voorbeelden te beperken. Wat is er daar gebeurd? In de Verenigde Staten heeft men een aanzienlijk begrotingstekort aanvaard, zoals wij. Maar er werd ook een fiscaal beleid gevoerd dat ertoe strekte het inkomen van de gezinnen te verhogen, ten einde het verbruik te doen stijgen. In de Verenigde Staten werd een beleid gevoerd dat beoogde de winstmarge van de ondernemingen te herstellen, ten einde de investeringen te verhogen en dus de werkgelegenheid te bevorderen. Men kan dus niet zeggen dat de politiek van de Verenigde Staten in 1978 geen succes heeft gekend. Het enige wat men kan zeggen is misschien dat het beleid een zeker gemis aan maat heeft vertoond. De Verenigde Staten hebben mede dank zij deze maatregelen ongetwijfeld een conjuncturele expansie gekend, terwijl wij ons blijven voortslepen in de economische stagnatie.

Ik wil nu nog aannemen dat het voorbeeld van de Verenigde Staten een apart geval is, maar dichter bij ons hebben wij de Westduitse Bondsrepubliek. Ook daar werden belangrijke begrotingstekorten aanvaard, ook daar werd een beleid gevoerd van fiscale ontheffingen om de vraag te stimuleren; ook daar heeft men rekening gehouden met de realiteiten van het bedrijfsleven.

Wanneer men aan een Westduits socialistisch politicus spreekt over structurele problemen, die een of ander interventionistisch beleid van de Staat vergen, dan zal hij glimlachend laten opmerken dat structurele problemen deze zijn teweeggebracht door een slechte politiek, door een slecht economisch beleid. Feit is dat de Westduitse economie momenteel de locomotief van de Europese economie is, zodanig dat wij in de nieuwe fase, die wij hopelijk op een bestendige en duurzame wijze zullen meemaken, met name in de beginfase van een internationaal klimaat dat duidelijke tekens, ofschoon nog zeer kwetsbare tekens, doch vrij duidelijke tekens van beterschap vertonen, een beleid mochten verwachten, zeker in ons land, gericht op het ondersteunen van de binnenlandse vraag. In dat verband precies hebben wij concrete voorstellen gedaan. — Ik zal ze niet herhalen. — De afschaffing van de samenvoeging van de inkomsten van de werkende echtgenoten en de belastingverlaging voor de gezinnen met slechts één inkomen situeren zich in het kader van de verhoging van het rechtstreekse inkomen van deze gezinnen, ten einde hun consumptievermogen op te voeren.

Wat stelt u als belastingverlaging voor? Het feit dat in 1979 de gemeentelijke opcentiemen niet tweemaal zullen worden geïnd, beschouwt u als een geschenk en als een verlichting van de fiscale druk. Dat is vanzelfsprekend niet zeer ernstig.

De indexering van de belastingsschijf werd sedert 1973 op een ononderbroken manier toegepast. De verhoging van de plafonds voor de indexering van de belastingsschijven, gebeurde eveneens regelmatig. Elk jaar werden de plafonds tot dewelke men hetzij integraal hetzij degressief en gedeeltelijk tot de indexering van de belastingsschalen overging, verhoogd. Dat gebeurt nu ook voor 1979, alleen wens ik te onderlijnen dat met de inflatie:voet van 3,7 pct., de indexering van de belastingsschalen niet zo zwaar uitvalt voor de Schatkist dan in periodes van inflatie van 10, 12 of meer procent, zoals wij die hebben toegekend en dat de nood aan die indexering vanzelfsprekend minder groot is. Er zijn dus geen maatregelen — en dat is wel duidelijk uw inzicht terzake —, geen fiscale stimuli om het privé-verbruik aan te moedigen.

In de tweede plaats hebben wij voorgesteld de productieve investeringen te stimuleren door de B.T.W. op de investeringen definitief af te schaffen waardoor wij ons ook schikken naar de richtlijnen van de E.E.G.

Laat mij toe op te merken dat het voorstel om de B.T.W. definitief af te schaffen op de industriële productieve investeringen niet nieuw is, en dat dit voorstel reeds een paar maal in het verleden gedaan werd, maar inderdaad zonder succes. Dat voorstel aanvaardt zij echter niet. Inzake B.T.W. stelt zij niets voor dat niet reeds door de regering Tindemans I werd voorgesteld.

Ook de complementaire investering is geen nieuwe idee; deze bestond reeds en werd trouwens eerder al voorgesteld.

Wat wij inzake het fiscaal statuut van het risicodragend kapitaal aanbevelen, gaat veel verder dan hetgeen nu door de regering ter zake wordt voorgesteld, zodanig dat wij moeten concluderen dat wij noch inzake aanmoediging van het privé-verbruik noch inzake echte sti-

mulering van de productieve investeringen, dit jaar iets positief te verwachten hebben. Maar wellicht verwacht gij van die fiscale maatregelen geen heil, te oordelen althans naar uw optreden. Voor wat betreft het aanmoedigen van het verbruik en van de investeringen, — dus het bevorderen van de economische activiteit en de tewerkstelling — schijnt gij integendeel alle heil te verwachten van het globaal plan, de 36-urige werkweek mede gekoppeld aan een matiging in de loonevolutie, de verlichting van zekere sociale lasten en een aanvullende verplichte tewerkstelling van 1 pct. per jaar, t.t.z. 3 pct. tot het einde van het jaar 1981.

Welnu, ik geloof dat de maatregel waarvan de grond hier ter sprake komt, zich situeert in een bijzonder inopportune context. Als wij werkelijk uit de economische crisis willen komen, als wij werkelijk de tewerkstelling positief willen bevorderen, dan is het grote probleem vanzelfsprekend het beperken van de lasten die wegen op deze die het inkomen verschaffen, die de tewerkstelling mogelijk maken, met name de ondernemingen, of het nu private ondernemingen of overheids-ondernemingen zijn. Het economisch draagvlak van gelijk welk maatschappelijk stelsel wordt vertegenwoordigd door de onderneming en, naar onze opinie liefst door de vrije private onderneming en de vrije markteconomie.

Als wij uit de moeilijkheden willen geraken en de echte tewerkstelling bevorderen, dan is het duidelijk dat wij de lasten die op de ondernemingen rusten moeten beperken, lasten die de onderneming dreigen te verstikken.

Precies op dat ogenblik komen de bewuste maatregelen waarover iedereen akkoord gaat om te zeggen dat zij een aanzienlijke stijging van de loonkosten zullen veroorzaken en waarvan in ieder geval voorspeld wordt dat zij niet het beoogde effect zullen teweegbrengen.

Een recente studie van het Nederlands Centraal Planbureau, berekent dat de verwezenlijking van de 35-urenweek — het gaat daar over 35 uren — tegen 1983 met behoud van het inkomen, een verhoging van de werkloosheid met 35 000 eenheden zal meebrengen.

Dit cijfer van 35 000 zou tegen 1988 kunnen oplopen tot ca 70 000 eenheden. Het resultaat zal vanzelfsprekend niet veel verschil maken en ik zou hier willen onderstrepen dat de verwachte stijging van het aantal werklozen in ons land groter is dan in Nederland en dit hoewel er een specifieke reglementering inzake werkloosheid bestaat die in België soepeler is dan in Nederland.

Ziedaar een organisme dat vermoedelijk niet ideologisch ingesteld is en waarvan de bevindingen duidelijk stellen dat het nagestreefde doel niet kan worden bereikt wanneer men de zaken niet anders gaat aanpakken. Men spreekt thans alleen van een verkorting van de arbeidsduur. Dat punt wordt ook behandeld in de studie van het Centrale Planbureau in Nederland. Hierbij is er geen sprake van een aanvullende verplichte tewerkstelling die aan de individuele ondernemingen zou worden opgelegd. Men vraagt zich niet af in België of die verplichte aanwerving wel opportuun en economisch verantwoord is. Men stelt zich niet de vraag of deze verplichte tewerkstelling de ondernemingen niet in een hopeloze situatie brengt.

Ik stel vast dat er in Europees verband een gesprek is ontstaan wat betreft de basisprincipes van deze maatregelen. Wij hopen dat hier een consensus zal groeien en indien ik ten gronde akkoord kan gaan met bepaalde maatregelen, moet ik toch zeggen dat ik bezorgd ben om de stijging van de werkloosheid en ik dring dus aan opdat maatregelen zouden worden getroffen om deze werkloosheid te doen verminderen en de tewerkstellingsmogelijkheden uit te breiden.

Nu weet ik wel dat « L'Enfer est pavé de bonnes intentions » maar dat neemt niet weg dat « L'Enfer reste l'Enfer ». Als men de verkeerde maatregelen voorstelt moet men daarvan geen heil verwachten.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik stel vast dat voor ons een herstel van de economie gaat via aanmoediging van het privé-verbruik en de investeringen, niet door het nemen van malthusiaanse maatregelen of door een nieuwe overheidsingrepen. Wij denken dat een aanmoediging van het privéverbruik en de investeringen een voldoende stimulans zijn en bovendien de meest adequate.

Voor u ligt de oplossing in een voortdurend toenemen van de overheidsuitgaven, in een aangroei van de begroting in naam van wat slechts een karikatuur is van een Keynesiaanse politiek. In haar laatste verslag heeft de Nationale Bank er op gewezen dat het niet volstaat de miljarden in het economisch systeem te pompen, dat het niet volstaat om de moeilijkheden op te lossen door steeds opnieuw een beroep te doen op overheidsmiddelen, als niet gelijklopend wordt gestreefd naar een beperking van de uitgaven en een afremmen van het deficit.

Indien dat niet gebeurt dan moet men op een of ander ogenblik toch een beroep doen op de belastingsplichtigen of op de leningen om infrastructuuruitgaven te betalen.

Dat is wat wij in 1979 op een onverantwoorde manier zullen doen. Wij weten dat volgens de resultaten van de studie opgemaakt door de Hoge Raad voor Financiën de moeilijkheden op de binnenlandse kapitaalmarkt rond de 250 miljard lagen.

Wij weten dat wij 100, 115, 120 miljard deficit zullen hebben op de lopende verrichtingen. 120 miljard deficit op de kapitaalverrichtingen. Daarenboven is er 100 miljard nodig voor de aflossing en de terugbetaling van de openbare schuld. Wij liggen dus ongetwijfeld tussen de 80 en de 150 miljard, breed gesitueerd, boven de mogelijkheden van de Belgische kapitaalmarkt om dat allemaal te financieren.

Mijnheer de Minister, u hebt reeds kleur bekend. U hebt gezegd : wij zullen naar het buitenland gaan lenen.

Mijnheer de Eerste Minister, uw voorganger, de heer Vanden Boeynants, heeft in zijn gekende voluntaristische stijl gezegd toen hij Eerste Minister was : er is geen sprake van naar het buitenland te gaan lenen. Ondertussen echter, in enkele maanden tijd, heeft hij méér verteed dan tijdens het zeventien maanden lange bewind van Tindemans II.

Deze uitspraak was niet vriendelijk voor u, Mijnheer de Minister van Financiën, want er werden zopas 12 miljard leningen in het buitenland afgesloten.

Nu zegt de nieuwe regering dat zij toch naar het buitenland gaat lenen. Of nu, zo zegt de regering, de marge van de Nationale Bank aanspreken of « la planche à billets » doen functioneren, of naar het buitenland lenen, heeft ongeveer hetzelfde economische effect.

Ongeveer, misschien, maar toch niet in wezen !

Het is duidelijk dat « faire fonctionner la planche à billets » inflatoir is. Het is duidelijk dat, zoals dit het geval is sedert maanden, wanneer beide kredietleningen die de Schatkist heeft bij de Nationale Bank voortdurend aan het plafond staan, dat dit monetair is. Maar het is even juist dat lenen in het buitenland echt inflatoir is, met dat verschil dat lenen in het buitenland het wegnemen is van economische substanties uit het land ten voordele van de Nationale Bank. Dit is niet het geval wanneer men zelfs een hoge binnenlandse schuld heeft. Men mag dus niet lichtzinnig zijn met dergelijke belangrijke bedragen, waaraan nog moet toegevoegd worden de 80 miljard die de heer Minister van Economische Zaken nodig heeft om de industriële sectoren, alsook een restructuratie in bepaalde sectoren, te financieren. Indien men dat allemaal in het buitenland moet gaan zoeken, houdt ik mijn hart vast.

Ik vraag mij af wat de repercussie daarvan zal zijn, niet alleen op de economische substantie, maar ook op de positie van onze munt waarvan we weten is — dat is geen geheim — dat zij de divergentiedrempel in de schoot van de E. M. S. heeft overschreden. Eén van de eerste maatregelen is dan ook geweest dat de Nationale Bank onmiddellijk een verhoging van de discontovoet heeft afgekondigd.

Sinds weken herhaalt u, Mijnheer de Minister van Financiën, dat het één van de karakteristieken is van het economisch monetair beleid van het land goedkoop geld te hebben. Nu is de Nationale Bank verplicht haar discontovoet met 1 pct. te verhogen, wat een weerslag heeft op de kortlopende kredieten, de kaskredieten, de discontokredieten en waarschijnlijk ook een weerslag op de staatslening die over enkele dagen zal worden uitgegeven en waar u zult verplicht zijn de emissiepremie aan te passen indien u success wilt hebben ten opzichte van de eventuele onderschrijvers.

Wanneer dit allemaal gebeurt, Mijnheer de Minister van Financiën, is het omdat de toestand van onze overheidsfinanciën blijft wat hij reeds een hele tijd is : slecht.

Dan hebt u goed te zeggen, Mijnheer de Minister van Economische Zaken, « que c'est sérieux, mais pas dramatique », doch Willy Cl. s. schijnt het beter te weten en zegt onomwonden : « c'est un drame budgétaire ».

Wat mij vooral verontrust in hoofde van de Minister van Begroting is, dat alhoewel hij een strategisch belangrijke positie bekleedt, hij toch de indruk wekt dat de sanering van de openbare financiën wel een belangrijk probleem is, maar niet nummer één is.

*De heer Boeykens, Eerste Ondervoorzitter,
vervangt de heer Verroken, Ondervoorzitter, in de voorzitterszetel*

*M. Boeykens, Premier Vice-Président,
remplace M. Verroken, Vice-Président, au fauteuil présidentiel*

Ik meen dat dit het probleem nummer één is en dat van dat probleem de oplossing van alle andere problemen afhankelijk dient te worden gesteld.

En als u dan de cijfers aanhaalt die wij kennen — het weze dan nog slechts 100 miljard deficit op de gewone verrichtingen of het weze dan nog slechts een stijging van de openbare schuld dit jaar van 220 of 230 of 250 miljard — dan meen ik dat men meer dan ooit moet beseffen, in hoofde van de regering, dat de sanering van de openbare financiën, de afremming van het stijgingsritme van de openbare financiën, een prioriteit is en niet zomaar iets dat erbij komt en wel zijn oplossing zal vinden wanneer ook de rest wordt opgelost. Dat is fundamenteel fout.

Ik geloof dat wij niet genoeg de nadruk daarop kunnen leggen. Het is omdat wij die prioritaire bekommernis zo weinig terugvinden dat

wij vanzelfsprekend geen vertrouwen kunnen stellen in deze regering.
(Applaus op de banken van de P.V.V. - P.R.L.W. - P.L.).

M. le Président. — La parole est à M. Risopoulos.

M. Risopoulos (à la tribune). — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, Messieurs les Ministres, Mesdames, Messieurs, il est difficile de trouver des éléments de grande surprise à la lecture des exposés que les Ministres du Budget et des Finances ont faits devant la Commission des Finances.

Il faut cependant relever une sorte de pétilement inhabituel dans le premier des deux et j'en profite pour relever les allusions moliéresques ou balzaciques qui ont donné de la vie au survol qu'a fait de la politique budgétaire celui que je salue désormais avec amitié mais avec un respect accru : M. Spitaels, Vice-Premier Ministre... Son humour et sa lucidité guideront les quelques considérations que je voudrais faire au nom du groupe F.D.F.

Que la crise que nous traversons sans en voir encore la fin étant s'en faut, n'ait pas suscité d'interprétations claires ou révélé des solutions évidentes, nous le savons.

Vous n'avez pas tort, après la peinture noire de la stagnation économique et des déficits accumulés, de signaler des facteurs moins sombres : diminution sensible du taux d'inflation, arrêt de l'aggravation du déficit des opérations courantes.

J'ajouterais que certains indicateurs économiques paraissent montrer l'amorce d'un redressement conjoncturel. Si ce redressement se confirme, il est certain que les données d'estimation des prix et de la production s'en ressentiront favorablement.

Mais ce redressement sera-t-il vrai et durable ? Il suffit de songer aux Etats-Unis où la matière économique est soumise à une analyse extraordinairement poussée, dans des centres d'études et de diagnostic dotés d'un équipement extraordinaire : on ne sait toujours pas aux Etats-Unis s'il faut parier sur la récession, quelle en sera la date et moins encore l'ampleur probable.

Plus particulièrement, chez nous le budget de 1979 souffre de la crise politique, larvée depuis plusieurs mois, qui a été provoquée le 11 octobre dernier : le budget précédent prévoyait, avant la fin de 1978, l'application de certaines dispositions de la loi anticrise dont le rapport avait été évalué à 30 milliards. C'est une des responsabilités supplémentaires des événements inattendus de l'automne dernier.

De même, les estimations des impasses de la sécurité sociale faites pour 1978, étaient marquées d'un optimisme excessif. Je ne dois pas rappeler que d'un déficit de 7 milliards, les comptes de l'A.M.I. paraissent révéler maintenant une aggravation de plus du double.

Je suis sûr que vous ferez ici la différence entre la polémique inutile et la vérité scientifique à laquelle je ne doute pas que vous adhérez fortement : c'est en fait l'information de l'Etat qui est mauvaise et, au rang où vous êtes, j'espère que vous pourrez agir pour améliorer l'un des vrais instruments d'un gouvernement efficace.

La situation de l'emploi, parallèlement, est beaucoup plus grave que nous ne le pensions.

Ce n'est pas à l'Ancien Ministre de l'Emploi et du Travail que je dois adresser des commentaires philosophiques sur ce sujet : il a dû à chaud s'atteler à ce qui est sans doute devenu le premier de nos problèmes. Il l'a fait avec imagination, il a dû travailler essentiellement dans le court terme, et il l'a répété lui-même — il n'a pas eu la prétention de toucher le fond de la question.

Mais l'évolution du sens même du chômage est préoccupante.

L'économie belge tourne à environ 80 p.c. de son taux de production optimal. Dès lors de nombreux investissements aboutissent essentiellement à des rationalisations.

Il est préoccupant de constater que depuis deux ans, même les emplois du secteur tertiaire sont en diminution. Sans m'attarder à l'aspect passionnant des progrès technologiques, — M. Attali a fait à ce sujet récemment des exposés intéressants — on peut suggérer que les microprocesseurs risquent, dans ce domaine des services qui paraissent intouchables, de provoquer une aggravation inévitable du chômage.

Puis-je dire rapidement ici que dans une ville-région comme Bruxelles où l'on a presque absurdement fait gonfler le secteur tertiaire, c'est une des raisons qui ont rendu la crise plus pénible encore.

Nous avons dû mettre en œuvre rapidement des solutions qui étaient fatalement des solutions de fortune. Combien d'emplois créés sont-ils artificiels ? Dans une crise de courte durée, la résorption est certaine, mais dans celle que nous vivons ?

Et à 500 000 francs par tête et par an, 100 000 emplois artificiels, est-ce une charge que nous puissions soutenir longtemps ?

Nous concluons ensemble, sans doute, que le problème de l'emploi est vraiment devenu structurel beaucoup plus que conjoncturel et jusqu'à présent, nous n'avons pas touché le fond du problème.

Il est inutile de rappeler en outre que 60 p.c. du chômage est féminin, que la répartition de cette inégalité dans le chômage est très diverse, ce qui indique qu'en certaines régions, certaines habitudes devraient être corrigées.

Le seul vrai remède profond au chômage — et nous savons combien il est à longue distance — ainsi qu'à ses conséquences psychologiques ou matérielles, c'est la meilleure formation intellectuelle technique.

Cela nous ramènera fatalement au budget de l'Education Nationale qui est le seul, j'en suis intimement convaincu, qui ne pourrait être soumis à la même loi d'airain que tout ministre du Budget veut appliquer : je n'imagine pas que la Wallonie et Bruxelles puissent réellement envisager leur reconstruction économique si nous ne mettons pas au premier rang absolu le soutien à l'appareil d'enseignement, de recherche et de formation.

Revenant aux éléments proprement financiers du budget des Voies et Moyens, puis-je manifester un scepticisme prudent dont vous avez d'ailleurs commencé à faire preuve, vous-même. De 70 milliards de déficit en opérations courantes prévus, on est passé à 80 milliards. Vous envisagez qu'on puisse monter à 100 milliards. Je crois que 110 sont plus probables. La partie non couverte de l'ensemble des déficits de sécurité sociale est passée de 20 à 35 et peut-être 40 milliards.

Des contractions de dépenses annoncées n'ont pas été réalisées. Par la réduction prévue d'une partie des cotisations patronales, l'aide à l'industrie alourdira fatalement l'addition.

La politique des taux d'intérêt, enfin, qui sont en croissance au lieu de diminuer, répond sans doute à d'autres préoccupations, mais je doute que cela aide à réduire le déficit. Je passe sur la décision d'emprunter à nouveau à l'étranger — ce n'est pas nouveau, mais cela n'avait plus été fait depuis quelques années, — et cela à concurrence de 80 ou 100 milliards ; ce n'est pas le principe ou les justifications qui sont en cause, c'est le fait que cette mesure n'empêchera pas l'appel massif au financement intérieur où, d'une façon ou de l'autre, 250 milliards doivent être trouvés.

En fait, et sans verser un pleur sur le malheureux ministre du Budget et le malheureux ministre des Finances, on peut se demander, dans de telles conditions, comment pratiquer une politique tant soit peu prévisionnelle ? Comment réussir vraiment à comprimer ou maîtriser — comme on le dit si joliment — les dépenses publiques ?

Ce que je voudrais demander et je crois que je puis faire appel ici à la tentation de l'intellectuel de haut rang arrivé aux sommers des affaires, c'est qu'un climat nouveau s'instaure dans la discussion de la politique budgétaire ; que le débat soit possible là où si souvent dans le passé il tournait toujours au stéréotype facile, à l'opposition manichéenne et surtout à cette déplaisante facilité du gouvernement qui ne se soucie pas vraiment de démonter la mécanique du budget ou celle des finances publiques, trop convaincu que le pouvoir a raison et qu'il sait mieux que les gouvernés — parlement compris — ce qu'il faut et ce qu'il faut faire.

Cela me fait penser à notre politique coloniale dans laquelle on a répété si longtemps : rassurez-vous, la porte de la cuisine est fermée, mais la mayonnaise va réussir. La porte s'est ouverte et la mayonnaise était ratée.

J'ai donc été heureux que vous parliez de la refonte nécessaire, pragmatique, urgente que la gestion budgétaire appelle, au regard de la régionalisation et de la communautarisation.

L'Etat central est en déclin depuis 20 ans ; il a été incapable de pallier le vieillissement ou l'abandon dramatique de certaines de nos régions. Quand le moment sera venu — vous voyez que je ne fais pas de procès spécifique — on fera peut-être l'histoire des 300 milliards engloutis dans l'industrie charbonnière sans, malheureusement, une vue scientifique ou technique sérieuse sur l'avenir.

L'approche décentralisée des problèmes s'impose donc. Certains choix, d'une importance financière considérable, devront être supportés par les communautés ou les régions.

J'essaie de m'exprimer prudemment, sans faire de polémique inutile mais je demande un temps de réflexion profonde pour un problème aussi énorme que celui de Zeebruges, parce qu'il paraît exemplaire.

Ce n'est pas de la polémique car nous savons combien, en Flandre même, il soulève de controverses.

Nous nous sommes embarqués en 1970 dans le développement de Zeebruges et, dix ans plus tard, après combien de dépenses déjà consenties, nous n'avons pas encore résolu certaines questions techniques essentielles. Dès à présent, nous savons que nous devons négocier avec la France des solutions de rechange qui couvriront sans doute les années 1982 à 1986.

En fait, Monsieur le Ministre, il faut choisir autrement ses préférences sectorielles, choisir autrement les investissements publics.

Je m'exprime lentement et prudemment afin de traduire la conclusion à laquelle je suis arrivé. Il est plus que temps qu'une planification intelligente et volontaire permette à la Wallonie d'envisager en cinq ans, puis en dix ans, une image claire de sa résurrection industrielle.

Dans le désert urbain que sont devenues certaines parties de Bruxelles, il est également plus que temps que le pouvoir régional, enfin doté de compétences et de finances suffisantes, puisse arrêter cette terrible hémorragie que nous connaissons depuis 15 ou 20 ans : 1 000 entreprises enfuies ou mortes — ce qui donne près de 30 000 chômeurs — 25 p.c.t. des ouvriers du secteur secondaire au chômage ou partis dans les trois dernières années.

Je conclus : il faut cesser de défendre ce qui est mort; il faut renoncer à une politique d'investissement portuaire de trois ports concurrentiels; il faut également renoncer à certaines autoroutes de prestige local et à certains travaux hydrauliques d'intérêt secondaire, parce qu'il faut réorienter ses priorités et que le premier ordre me semble être la volonté absolue de régénérer et de moderniser nos vieilles régions industrielles et urbaines.

Même nos ambitions culturelles peuvent être réorientées : la santé publique, la promotion culturelle, peuvent détrôner le primat de l'électroménager ou de l'automobile !

Cela signifie, bien évidemment, qu'il faut planifier et ce n'est certainement pas nuire à l'initiative privée et au dynamisme privé. Le vrai rassemblement des progressistes — et je mesure mes mots en ce dixième anniversaire de l'appel de M. Collard — peut se faire autour de cette collaboration.

Les citoyens, isolés ou collectivement, auront plus de possibilités de progrès et de travail si l'Etat, la région, leur tracent un plan sérieux, leur donnent des statistiques sérieuses, en un mot les informent. C'est le sens du dialogue, c'est le sens de la participation.

Dans une démocratie qui se respecte, il n'y a pas plus de participation que de journalocratie; ce qu'il doit y avoir c'est le respect d'une image claire des institutions et de leur fonctionnement.

Ce progrès considérable de notre vie politique n'est pas possible sans l'audace et l'intelligence des meilleurs de nos gouvernants. Je mettrai ce défi, Monsieur le Premier Ministre, Monsieur le Vice-Premier Ministre, au nombre de mes espérances. (*Applaudissements sur les bancs du F.D.F. et sur les bancs du gouvernement.*)

De heer Voorzitter. — De heer Mangelschots heeft het woord.

De heer Mangelschots (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mijnheer de Vice-Eerste Minister, Dames en Heren, in de eerste plaats wens ik hulde te brengen aan de heer Verhaegen voor zijn degelijk verslag. Hij is momenteel niet aanwezig maar zal het in de *Parlementaire Annalen* wel terugvinden. Hij is overigens bijna de ganse dag aanwezig geweest. Ik wil hem danken niet alleen voor zijn verslag maar ook voor de wijze waarop hij vanmorgen de Rijksmiddelenbegroting heeft ingeleid.

Dames en Heren, de Rijksmiddelenbegroting is bij voorkeur het instrument voor het beleid van de regering. Zij geeft een duidelijk beeld van de toestand in het land en over het leven en werken van zijn inwoners, maar vooral ook van de gerichtheid van de regering.

Wanneer wij de algemene begroting in grote hoofdstukken indelen zien wij dat toch 48,5 p.c.t. naar de sociale uitgaven gaan, 20,9 naar de economische uitgaven en 17,3 wordt voorzien voor het algemeen bestuur. Men ziet hier onmiddellijk welke richting deze regering wenst uit te gaan. Bovendien is het duidelijk dat deze regering zich prioritaire zal toeleggen op de bestrijding van de crisis, met andere woorden dat de tewerkstelling bij haar de voorrang krijgt.

Mijnheer de Minister voor de Begroting, wat de tewerkstelling betreft zou ik toch uw aandacht willen vragen voor het feit dat daar waar u in de vorige regering toch de grote stimulator was van het bijzonder tijdelijk kader, wij nu hieromtrent voor bepaalde moeilijkheden komen te staan. Het is zo dat veel van de afgesloten contracten nu stilaan zullen vervallen; het eerste jaar van deze projecten is bijna voorbij. Dit betekent, wil men een verlenging krijgen voor de meeste projecten die nog niet afgewerkt zijn, dat men voor het tweede jaar 25 p.c.t. in de kosten zal moeten tussenkomen.

Ik wil u laten opmerken dat én de gemeentebesturen én de verenigingen die gebruik maakten van deze projecten en ook volop bezig zijn deze uit te werken, financiële moeilijkheden kennen. Ik zie niet goed in dat én de gemeentebesturen én de verenigingen het tweede jaar van diezelfde mensen zullen gebruik maken.

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — Mais Monsieur Mangelschots, elles ne doivent pas le faire. Cette intervention n'est nécessaire que si elles veulent garder les mêmes chômeurs. « Tijdelijk » signifie précisément l'emploi temporaire.

De heer Mangelschots. — Daar juist zullen er moeilijkheden ontstaan, Mijnheer de Minister. Men is immers met bepaalde projecten bezig, men heeft daarvoor mensen opgeleid en na een half jaar moet men van hun diensten afzien en andere werklozen gaan aanwerven. Na de vervaldag van het eerste jaar geeft dat bepaalde problemen, niet alleen voor de gemeentebesturen maar ook voor de verenigingen die gebruik maakten van het bijzonder tijdelijk kader. Dit betekent immers — dat vermoeden wij althans — dat duizenden die in het bijzonder tijdelijk

kader waren opgenomen terug zullen verwezen worden naar de werklozensteun en dat geen vervanging zullen komen opdagen. Ik voorspel dat daar waar het nu nog altijd in stijgende lijn ging met het bijzonder tijdelijk kader, het dan in dalende lijn zal zijn met alle nefaste gevolgen voor die werklozen maar ook voor de tewerkstelling in het algemeen.

Ik zou daarom hiervoor uw bijzondere aandacht willen vragen en u verzoeken een inspanning te doen om ook het tweede jaar 100 p.c.t. tussenkomst te verlenen. Ik zie anders niet in hoe de gemeentebesturen en de verenigingen zonder winsttoegmerk tot betaling zullen kunnen overgaan.

Wat de arbeidsintensieve investeringen betreft gaan wij een duidelijk onderscheid moeten maken. Ik blijf erbij dat de taak van de overheid vooral zou moeten zijn een stimulans te geven aan de woningbouw, de vernieuwbouw en de milieuverbetering.

Vooraf in de « vernieuwbouw » is het zo dat meer dan tienduizend woningen, in Vlaanderen alleen, daarvoor in aanmerking komen. Ik geloof dat wij de politiek van vernieuwbouw op een veel groter schaal zullen moeten zien dan wij die tot vandaag hebben beoogd.

Als wij die « vernieuwbouw » groot genoeg aanpakken gaat daarin een veel groter tewerkstelling schuil dan wij het ons voorstellen, maar ik herhaal dan moeten wij die zaak op een betere en efficiënter manier aanpakken, dan met de maatregelen die vandaag aan de basis liggen van de vernieuwbouw.

Een eigenaardig verschijnsel in België is dat de meeste investeringen naar de onroerende sector gaan. Als wij die vergelijking maken met de vermogensverdeling in de U.S.A. dan zien wij dat dit zeer goed de richting aangeeft. In België gaat 55 p.c.t. naar de onroerende beleggingen, 6,9 p.c.t. ervan gaat naar obligaties en 7 p.c.t. naar industriële aandelen. Ten overstaan van de Verenigde Staten zien wij dat daar 48 p.c.t. naar de industriële aandelen gaat dus naar het risicodragend kapitaal, en 12 p.c.t. naar de onroerende beleggingen.

Ik geloof, Mijnheer de Minister, dat wij daar iets aan moeten doen. Ik heb daartoe niet de geschikte oplossing op zak, maar ik geloof toch dat wij het risicodragend kapitaal moeten aanmoedigen, waartoe voorstellen kunnen worden uitgewerkt.

Als positieve bijdrage wens ik hier het volgende aan te halen : kort na de crisisperiode van 1930 hebben wij de wet op het sparen, geldig voor levensverzekeringen, maar ook voor gewone spaarkassen, zodanig aangepast dat men vooral de reserves moest beleggen in obligaties en in onroerende goederen.

Welnu, wetende dat de verzekeringsmaatschappijen, vooral vandaag, beschikken over reusachtige reserves, — en de Staat doet regelmatig beroep op die reserves door het uitschrijven van leningen — stellen wij de vraag of het niet mogelijk is die verplichting te versoepelen, zodanig dat de verzekeringsmaatschappijen, de banken en de spaarkassen beleggingen zouden kunnen doen, meer dan vandaag, voor het risicodragend kapitaal.

U zult misschien zeggen : wij gaan toch niet teruggrijpen naar de situatie van de jaren 1930, met al de risico's daaraan verbonden ? Wij weten toch dat door de Staat aan vele bedrijven en industrieën waarborgen worden verleend en in die zin zouden wij willen vragen of door staatswaarborg geen stabiele garantie kan gegeven worden aan de verzekeringsmaatschappijen en aan de spaarinstellingen, zonder dat de situatie zou terugkomen die wij in de crisisjaren van 1930 hebben gekend.

Ik geef dit maar als praktisch voorbeeld omdat ik geloof dat daaruit heel wat te halen is.

Ik wil daar nog aan toevoegen dat vooral de verzekeringsmaatschappijen — met uitzondering van de ongevallen- en motorvoertuigenverzekeringen — over reusachtige kapitalen beschikken, grote winsten maken en grote reserves hebben.

Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, naar mijn gevoelen zouden wij op dit ogenblik moeten overwegen of wij in deze moeilijke financiële situatie, in het licht van de herziening van het industrieel en financieel initiatief, niet moeten teruggrijpen naar iets waarover tijdens de vooroorlogse periode, toen men zich ook in een moeilijke financiële situatie bevond, werd gesproken, met name de socialisatie of de nationalisatie van het verzekeringswezen. Ik geloof dat wij opnieuw moeten bekijken welke mogelijkheden daarin schuilgaan, want een groot deel van het kapitaal blijft daar niet dood liggen, maar gaat een bepaalde richting uit waar de gemeenschap vandaag weinig aan heeft en waaruit deze gemeenschap bijzonder weinig voordelen haalt.

In deze omstandigheden daar waar de burgerlijke verantwoordelijkheid bijna een verplichting is, gezien elkeen daarvoor moet verzekerd zijn, zou de overheid moeten ingrijpen en zou dit in feite gemeenschapsbezit moeten worden, bijzonder de verzekering van de burgerlijke verantwoordelijkheid en in ruimere zin ook de levens en andere verzekeringen. Niet alleen de weinig winstgevendende moeten overgenomen of gesocialiseerd worden.

Ik geef dit ter overweging en het zal heel waarschijnlijk nog eens te berde komen wanneer er in dit verband een wetsvoorstel zal wor-

den ingediend en in de desbetreffende Commissie zal worden besproken.

Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, over de tekorten in de ziekteverzekeringsector heb ik vandaag heel wat vernomen bij monde van de verschillende interpellanten. Een lid van de P.V.V. spande de kroon toen hij zei dat zijn partij de enige was die in feite in dit verband aandrong op wijzigingen. Ik hoed mij voor wijzigingen in de sociale sector die worden voorgebracht door de P.V.V. Ik heb vandaag geconstateerd dat in de meeste tussenkomsten de zorg tot uiting kwam te bereiken dat, wat onze sociale voorzieningen betreft, er een wijziging van de mentaliteit en ook van onze filosofie, zou komen. Wij menen dat het solidariteitsbegrip, dat altijd aan de basis van onze sociale wetgeving heeft gelegen, in dit verband zou kunnen en alleen moeten spelen voor de minst-bedeelden.

In dit verband komt de reeds moeilijke situatie van ons sociaal systeem in het gedrang. Men zou moeten kijken naar de misbruiken en naar het gebrek aan selectiviteit dat erin schuilt en men zou hiervoor de nodige middelen moeten zoeken. Het zal niet bij praten moeten blijven. Ik vrees dat ook nog in 1980, wat de begroting betreft, er een zeer nadelige weerslag op onze ziekte- en invaliditeitsverzekering zal komen. Iedere wijziging zal maar op langere termijn resultaten voor de begroting opleveren.

Ik ben dan ook van oordeel dat wij zo vlug mogelijk in dit verband een nieuwe filosofie moeten ontwikkelen en in de praktijk omzetten zodanig dat heel ons sociaal stelsel in die optiek zou kunnen worden herzien. Zodoende zouden de marginalen, de minst-t deelden, zeer zeker van de situatie geen nadeel ondervinden. Integendeel, zij zouden er allen baat bij hebben.

In verband met de pensioenen zijn wij zeer bewust dat er zich, wat de pensioenkassen betreft, in de komende jaren merkbare moeilijkheden zullen voordoen.

Heren Ministers, ik geloof dat wij ook hiervoor bijzondere aandacht moeten hebben. Onze bekommernis moet gaan naar diegenen die vandaag nog een te laag pensioen hebben. Men zou de pensioenen, die een dergelijke situatie als overdreven hoog mogen worden beschouwd, kunnen beperken. Ik heb in de regeringsverklaring daarover niet veel vernomen, maar ik hoop dat de politiek die door de vorige minister werd gevolgd, door deze regering zal worden voortgezet. Hierover zou ik zeer graag een duidelijk antwoord vernemen.

In verband met de loonmatiging wens ik toch duidelijk te zeggen dat wij ze nooit zullen aanvaarden als er voor de vrije beroepen geen betere controle op de inkomsten wordt tot stand gebracht. Dit is zeer duidelijk en ik sta niet alleen met die mening. Wij zullen voor de werknemers nooit een loonmatiging aanvaarden wanneer de controle op de vrije beroepen niet wordt verbeterd of, met andere woorden, niet efficiënter is. Wij bedoelen hiermee in het bijzonder dat er in de praktijk een verplichting zou moeten worden opgelegd een strook af te leveren waarop het juiste bedrag van het honorarium wordt vermeld. Ik herhaal het, dit is duidelijk en het kan geen aanleiding tot verwarring in ons standpunt desaan gaande geven.

Nu kom ik tot de fiscale politiek. Twee grote hoofdstukken: enerzijds de fraude en de fiscale onderschatting en anderzijds de fiscale uitgaven.

Ik dank de Minister van Financiën die straks zo vriendelijk is geweest een hele uitleg te geven over de pogingen en de efficiënte middelen die reeds gerealiseerd werden in verband met de fraude en de fiscale ontduiking. Maar ik moet toch zeggen dat ondanks die inspanningen er toch nog zaken zijn die wij zouden moeten tot stand brengen ten einde een beter inzicht en klaarheid te krijgen inzake de beteugeling van de fraude en de fiscale onderschatting.

Ik verklaar mij nader.

Bij herhaalde activiteiten van fiscale ontduiking door de banken, kan de Bankcommissie deze nu signaleren aan de Minister van Financiën. Ons voorstel houdt in dat de Bankcommissie bij iedere fiscale overtrekking van de banken, verslag moet kunnen uitbrengen aan het parket, dat moet kunnen optreden. Dat voorstel gaat heel wat verder en is veel doeltreffender.

Wij moeten overwegen om de commissie voor fiscaliteit waar destijds onder minister Vlerick een begin was mee gemaakt en die ook nog bestond onder de leiding van de heer De Clercq, maar nadien een zachte dood is gestorven, opnieuw bijeen te roepen. Ik bedoel niet dat dit van permanente aard moet zijn — want zover zullen wij het nooit brengen — maar we moeten die maatregel nemen om onze fiscale problematiek te ontdoen van de bewuste en gezochte mystiek die er vandaag omheen hangt.

Teneinde een beter inzicht in de fiscale fraude en in de fiscale onderschatting te krijgen is het noodzakelijk dat wij overgaan tot het reeds jaren terug gevraagde witboek over de fiscaliteit. Het is nood-

zakelijk om een duidelijk overzicht te krijgen over de fiscale fraude en onderschatting. Het gebrek aan duidelijke gegevens door de minister zelf toegegeven wijst er eens te meer op dat het witboek noodzakelijk is o.a. om de sociale groepen aan te duiden die het meest van de fiscale onderschatting en van de fiscale fraude profiteren.

Ik ga thans spreken over de fiscale uitgaven. Ik richt mij vooral tot u, Mijnheer de Minister van Financiën. Ik heb bij diverse gelegenheden en herhaalde malen getracht u uit uw fiscale tent te lokken. Maar in die zaken bent u stoïcijns en antwoordt alleen vlot wanneer het over zaken gaat die u eigen zijn. Dat is geen euvel van de huidige Minister van Financiën, maar een algemeen ministerieel euvel.

Wat de fiscale uitgaven betreft heeft de Hoge Raad van Financiën gewag gemaakt van vrijstellingen, verminderingen en verlagingen van de aanslagvoeten toegekend voor onder meer economische, sociale en culturele redenen. Deze beschikkingen werden genomen in situaties die helemaal niet meer te vergelijken zijn met de huidige. Zij zijn bijgevolg vandaag niet meer efficiënt en in de vele gevallen overbodig. Dit moet worden herzien.

De fiscale uitgaven worden op 300 miljard geraamd. Dat is geen peulschil. Daar moet over gesproken worden. Fiscaliteit is iets waar verkiezingen mee kunnen gewonnen worden, maar ook kunnen verloren worden.

Als ik over fiscale uitgaven spreek raak ik aan vele heilige huisjes.

Wanneer wij de herziening van het financieel beleid vragen mogen wij geen angst hebben en moeten wij ons ontdoen van elke goedkope politiek.

Daarom wil ik vragen dat de Commissie voor de Financiën nogmaals in overweging zou nemen wat met het Witboek moet geschieden en dat een speciale vergadering aan het overzicht van de fiscale uitgaven zal worden gewijd. Zodoende zouden wij, aan de hand van degelijke gegevens, dat probleem kunnen onderzoeken. Het fiscale beleid is een instrument voor een rechtvaardige verdeling van de inkomsten. Wanneer wij willen ijveren voor een rechtvaardige samenleving moeten wij ons zeer in het bijzonder op een rechtvaardige verdeling van de inkomsten toespitsen.

Mijnheer de Eerste Minister, ik eindig met een citaat van Shakespeare: « Men moet de Denen geven wat de Denen toekomt ». Wij zijn hetzelfde verplicht aan de Belgen. (Applaus bij de meerderheid.)

De heer Voorzitter. — De heer d'Alcantara heeft het woord.

De heer d'Alcantara (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Eerste Minister, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, ter gelegenheid van de bespreking van de regeringsverklaring heeft collega Dupré namens de C.V.P.-fractie uitvoerig commentaar uitgebracht op de geleidelijke verkorting van de werktijd, de aanwerving van bijkomend personeel, de loonmatiging en de vermindering met 15pct. van de sociale lasten van de ondernemingen die de vier voornaamste punten vormen van het sociaal economisch plan dat de regering eerstdaags ter bespreking zal voorleggen aan de sociale gesprekspartners.

Tijdens dezelfde openbare vergadering van de Kamer betuigde collega Tijl Declercq de instemming van mijn fractie met het, naar zijn eigen woorden, voluntaristisch en agressief tewerkstellingsbeleid dat de regering wil voeren. Hij legde uit waarom de C.V.P. groot belang hecht aan een spoedige hervorming van de onderneming waarbī de participatie van alle betrokkenen maximaal aan bod zouden komen. Hij stelde ten slotte de beginselen voorop die, naar de mening van de C.V.P., bij de fundamentele hervorming van de sociale zekerheid in acht moeten genomen worden.

Amper één maand nadat deze uiteenzettingen hier werden gehouden wil ik vermijden in herhaling te vallen. In een korte tussenkomst zal ik mij dan ook beperken tot de specifieke problemen die bij het onderzoek van de Rijksmiddelenbegroting thuishoren.

Ik zal het eerst bondig hebben over de uitvoering van de begroting voor 1978.

Alle nodige gegevens terzake werden in de commissie door de Ministers van Begroting en Financiën verstrekt en opgenomen in het zeer degelijk verslag van collega en vriend Verhaegen.

Het komt mij voor dat het bereikte eindresultaat in globo beter is dan hetgeen algemeen werd verwacht en de voorganger van minister Spitaels, staatsecretaris Eyskens, gelukwensen voor de wijze waarop hij zijn departement heeft geleid.

Ik wil in dit verband meer in het bijzonder op drie feiten wijzen:

1. de netto financieringsbehoeften van de Schatkist beliepen uiteindelijk in 1978 een zevental miljarden minder dan midden van het jaar was voorzien.

2. In verband met de uitvoering van de begroting baarde de ontwikkeling van de lopende fiscale ontvangsten de grootste zorgen. Wij

weten nu dat de geboekte minwaarde 56,1 miljard heeft belopen. Voor een aanzienlijk deel is deze ongunstige evolutie te wijten aan het feit dat het inflatietempo beneden 4 pct. terugviel, wat op zichzelf positief is.

3. Wat de lopende uitgaven betreft, kan tot in oktober jl. een volledige compensatie worden bewerkt tussen kredietverhogingen en kredietverlagingen. De kans zat erin dat voor de eerste maal sinds vele jaren geen bijblad ter goedkeuring aan het parlement zou moeten worden voorgelegd. De ontbinding van de Kamers stelde een einde aan deze nooit te voren ondernomen inspanning op het stuk van de begroting. Een aantal bezuinigingsmaatregelen konden niet meer worden genomen en aanvullende kredieten waarvan nog nader moet worden onderzocht in welke mate ze werkelijk onontbeerlijk zijn, werden aangevraagd. Spijtig genoeg zal er dus een bijblad worden ingediend. Bij benadering kan het bedrag ervan worden geraamd tussen één halve en één procent van het totaal der lopende uitgaven van het dienstjaar. Rekening houdend met de politieke omstandigheden kan dan ook mijns inziens worden aangenomen dat het vooropgestelde doel werd bereikt.

In zijn inleidende uiteenzetting tot de bespreking in de Commissie van de Rijksmiddelen, heeft de Minister van Begroting terecht de aandacht gevestigd op de rampzalige wijze waarop de vertraging van de economische activiteit zich in de begrotingscijfers weerspiegelt.

Hij had eveneens gelijk te beklemtonen dat het hoge inflatietempo tijdens de eerste jaren van de crisis, de toeneming van het tekort van de lopende verrichtingen had afgeremd, dit wegens de elasticiteit van de belastingontvangsten ten aanzien van het nominaal peil van de inkomsten. Men heeft het trouwens verleden jaar a contrario ervaren bij het terugvallen van de inflatievoet tot een haast normaal percentage dat een aanzienlijke vermindering van de lopende ontvangsten tot gevolg heeft gehad.

Ik sluit mij dus volledig aan bij de door de Minister verstrekte uitleg.

Ter aanvulling ervan, en op het risico of van mier tot krekel te worden omgedoofd, wil ik bovendien wijzen op de bijkomende handicap waarmede de overheidsfinanciën bij het aanbreken van de recessie werden geconfronteerd omdat gedurende de vette jaren in ons land werd gehandeld alsof de welvaart, het ene jaar na het andere, zonder beperking in de tijd, in hetzelfde tempo zou stijgen.

Tijdens die periode van voorspoed lagen de netto financieringsbehoeften van het Rijk merkbaar hoger in België dan in de meeste geïndustrialiseerde landen.

Vóór de crisis liepen de begrotingscijfers reeds zeer hoog op maar er werd geen conjunctuurreserve aangelegd.

Aan de uitgavenstijging van vóór de crisis hebben zich, toen deze uitbrak, bijkomende uitzonderlijke overdrachten, voornamelijk wegens de werkloosheid, toegevoegd.

Een structurele begrotingspolitiek in crisistijd strekt ertoe de eerste categorie bestedingen om te buigen om meer plaats te maken voor de tweede.

Op zichzelf zijn er uitzonderlijke inspanningen en veel moed nodig om de hiertoe vereiste maatregelen ten uitvoer te leggen. Het hoeft niet te worden beklemtoond dat de snellere aangroei van de overheidsuitgaven vlak vóór de crisis — ten opzichte van het bruto nationaal produkt stegen ze jaarlijks met bijna een anderhalve punt — deze ondankbare opdracht nog aanzienlijk heeft bemoeilijkt.

Naar de eigen verklaring van de toenmalige bevoegde staatssecretaris vertoonde de voor het jaar 1978 ingediende begroting de kenmerken van een noodbegroting.

Die zelfde kwalificatie past eveneens voor die van 1979. Wij verkeren immers steeds in een periode waarbij het afbraakproces inzake economische activiteiten sterker doorweegt dan het opbouwproces.

Daar het totale groeipercentage van de lopende uitgaven werd beperkt tot de nominale groeivoet van het B.N.P. en dit van de niet prioritaire uitgaven tot het kleinere groeipercentage van het indexcijfer, hebben wij bovendien te maken met een strakke begroting. Dit betekent dat de begrotingskredieten scherp werden gesteld en geen ruimte laten voor niet geprogrammeerde initiatieven.

De goedkeuring van de begroting door de meerderheid houdt in dat haar leden die toestand aanvaarden en het niet kwalijk nemen dat geen gunstig gevolg wordt gegeven aan ten volle verantwoorde voorstellen om de enige reden dat ze in het programma niet worden opgenomen.

Niet alleen de uitgaven maar ook de fiscale ontvangsten nemen trager toe dan het B.N.P. o.m. wegens de vermindering van de economische groei en het deels terugdringen van de inflatie.

Dit heeft de regering ertoe gebracht, reeds bij de indiening van de begroting, een lopend tekort van 80 miljard te aanvaarden. Bij dit bedrag dient het negatief saldo van de kapitaalverrichtingen te worden gevoegd om het netto financieringstekort te bekomen terwijl het bruto financieringstekort bovendien nog de aflossing van de Rijksschuld omvat.

Naar het oordeel van de Hoge Raad van Financiën zouden de netto- en bruto financieringsbehoeften van de Schatkist in 1979 respectievelijk 225 en 325 miljard kunnen bedragen. In 1978 heeft de overheidssector op de Belgische kapitaalmarkt voor bruto 280 miljard opgenomen. De financieringsbehoeften van dit jaar liggen dus aanzienlijk hoger dan in 1978. Om ze volledig te dekken zou er in nog grotere mate beroep moeten gedaan worden op de Belgische kapitaalmarkt. De vraag is of haar absorptiecapaciteit dit wel zal toelaten. Hierop wordt zoals geweten ontkennend geantwoord door de Hoge Raad van Financiën die de absorptiecapaciteit van de markt dit jaar op 250 miljard raamt. Er blijft in die veronderstelling een tekort bestaan van 75 miljard die de Minister van Financiën overweegt, via de buitenlandse kapitaalmarkt te financieren.

In bepaalde omstandigheden biedt het dekken van financieringstekorten door het buitenland onmiddellijke voordelen. Dit is het geval indien wenselijk wordt geacht dat er meer ruimte zou ontstaan op de nationale markt waardoor de mogelijkheid van een rentedaling vergroot. Ontlenen in het buitenland betekent voorts kapitaalimport. Het heeft een positieve weerslag op de betalingsbalans. De internationale monetaire reserves nemen toe.

Aan buitenlandse leningen zitten er evenwel ook nadelen vast. Collega Desayere heeft hier een maand geleden terecht laten opmerken dat daar waar de binnenlandse lening gewoon een transfer is tussen de leden van een gemeenschap, de buitenlandse lening bij haar aflossing een reële last betekent. Er kan voorts een wisselkoersprobleem ontstaan bij depreciatie van de eigen munt of appreciatie van de buitenlandse. Bovendien bestaat nog het gevaar voor een inflatoire weerslag.

Uit wat voorafgaat moet worden afgeleid dat het aangaan van buitenlandse leningen niet zonder meer goed of af te keuren valt.

Voor de verslechtering van de benarde toestand waarin de Rijksfinanciën bestendig verkeren, is het echter een teken aan de wand dat de steeds grotere kapitaalvraag van de overheid dit jaar door de binnenlandse markt niet kan worden opgevangen zonder onoverkomelijke problemen voor het bedrijfsleven te stellen en meer dan waarschijnlijk ook een herstel onmogelijk te maken.

Tot besluit van een interessante studie ter zake betoogt de auteur ervan dat in de mate waarin de overheid er zich kan toe verbinden de uit het buitenland aangetrokken financieringsmiddelen te besteden voor de uitbouw en aanpassing van de Belgische productiecapaciteit, de kans reëel is dat dat door de regering geplande ontleningsoperatie constructief zal zijn en de nodige armslag zal geven om een aantal problemen fundamenteel op te lossen.

Ik kan mij bij dit standpunt aansluiten. Het welslagen ervan veronderstelt echter een grote vastberadenheid zowel in hoofde van de regering als in hoofde van haar meerderheid.

Bij de bespreking van de Rijksmiddelenbegroting heeft in de Commissie voor de Begroting steeds een ruime gedachtenwisseling plaats over de basishypothese die voor de raming van de begroting werden in aanmerking genomen.

Van deze traditie werd ook dit jaar afgeweken met dien verstande nochtans dat, zes maanden na de normale datum voor dit onderzoek, de belangstelling vooral ging naar een actualisering van de in juli jl. gemaakte ramingen van ontvangsten en uitgaven.

Il blijft niet stilstaan bij de uiteenlopende meningen die er in dit verband door regering en oppositie werden op nagehouden.

Hoe kan inderdaad een brug worden geslagen tussen het aangeboren optimisme van ministers die uit hoofde van hun functie bestendig de aangepaste «genade van state» genieten en het voorgeschreven pessimisme van deskundige commissarissen die hun vertrouwen ontzeggen aan de ploeg die voor het beleid verantwoordelijkheid draagt.

Hoewel de afwijkende standpunten dus niet naar elkaar konden gebracht worden was het debat toch leerrijk in de mate waarin het een duidelijker inzicht verschaftte in het ingewikkelde raderwerk van de Rijksfinanciën.

Inzake de lopende fiscale ontvangsten wijzen de beschikbare gegevens over de eerste drie maanden van het jaar op een ongunstige «trend». Betekenen de zwakke resultaten voor het eerste kwartaal dat de voor het ganse jaar opgemaakte ramingen niet zullen kunnen gehaald worden. Terecht stipt de Minister van Financiën in dit verband aan dat hun ongunstige ontwikkeling voor een deel aan de invloed van de voorbije winterperiode kan worden toegeschreven. Bovendien zou volgens hem, het conjunctuurherstel dat zich sinds het vierde kwartaal 1978 blijft aftekenen een gematigd optimisme wettigen voor een betere evolutie tijdens de eerstkomende maanden.

Ik hoop dat de verwachtingen van de minister zullen bewaarheid worden. Maar het zou ook kunnen gebeuren dat de conjunctuur in de Europese Gemeenschap haar huidige expansiekracht tijdens het komende tweede halfjaar niet behoudt onder de invloed van ongunstige factoren op het externe vlak zoals o.m. een forse verslapping van de Iraanse importvraag en een geringere invoerbereidheid vanwege de Verenigde Staten. Een andere mogelijkheid die voor onze

economie echter nadelig zou uitvallen mag evenmin uit het oog worden verloren. Wegens duurdere petroleum- en grondstoffenprijzen zou het stijgingstempo der consumptieprijzen, na gedurende meer dan drie jaar haast ononderbroken te zijn teruggelopen, opnieuw kunnen versnellen. Er hoeft niet te worden beklemtoond dat de opflakking van de inflatie een ongewenste stijging van de fiscale ontvangsten tot gevolg zou hebben.

Wat de lopende uitgaven betreft volstaat het de lijst te overlopen van de door de verschillende ministeriële departementen aangevraagde aanvullende kredieten voor een totaal bedrag van 22 miljard om te begrijpen dat zij voor een groot deel onafwendbaar zijn. Daar de inflatievoet evenwel kan herleid worden tot een lager niveau dan bij het opmaken van de begroting werd voorzien, is voorts een vermindering van de uitgaven, vooral die voor het personeel, met circa 6 miljard mogelijk. Zoals verleden jaar zal er dus binnen het globaal bedrag van de uitgetrokken begrotingskredieten gestreefd worden naar een compensatie tussen de onontbeerlijke kredietverhogingen en de mogelijke kredietverlagingen. Wegens de toepassing van de nulgroei valt er echter te vrezen dat deze methode die verleden jaar haar sporen heeft verdiend hoe langer hoe meer op onoverkomenlijke moeilijkheden zal stuiten.

De belangrijke beslissingen die einde 1977 werden genomen opdat de regering over een efficiënt instrument zou beschikken om de openbare uitgaven te beheersen moeten dan ook met kracht verder worden toegepast. Ik bedoel het uitwerken door het tot permanent orgaan omgevormde hokbijcomité van voorstellen en maatregelen strekkende tot heroriëntering van de overheidsfinanciën. Ik denk voorts aan de verantwoordelijkheid van de ministers tegenover het parlement die duidelijker werd gesteld door de ingevoerde verplichting om bij een belangrijke overschrijding van de hen ter beschikking gestelde kredieten de toestand onverwijld bij wetsontwerp te regulariseren.

Het regeerakkoord bevat een uitgewerkt hoofdstuk over de beheersing van de openbare financiën. De toepassing van de B.N.P.-norm, de selectieve aanwending van de nullijn, de bepaling van normen per departement, waarbij de verantwoordelijkheid van de Minister wordt benadrukt, de programmatie van de uitgaven over meerdere jaren zijn zeer belangrijke, ingrijpende en positieve maatregelen.

De C.V.P.-fractie staat erop dat er met hun uitvoering werk wordt gemaakt.

In de rede die hij ter gelegenheid van het 1 mei-feest heeft uitgesproken verklaarde minister Spitaels onder meer « qu'être laxiste en matière d'économie n'est qu'une fausse générosité pratiquée avec l'argent d'autrui et qu'il n'aurait dès lors pas de scrupule à se montrer rigoureux ». Dat heeft hij verklaard, tenminste indien het dagblad dat ik lees, zijn verklaring trouw heeft weergegeven.

Mijnheer de Minister, dit is moedige taal. De minister weet inderdaad maar al te goed dat het uitvoeren van de begroting zonder al te grote kleerscheuren een uiterst streng optreden vereist.

Graag wil ik hem de verzekering geven dat hij bij de uitvoering van deze ondankbare taak die hem werd opgedrongen steeds mag rekenen op de steun van onze groep.

Geen inspanning is inderdaad voor de C.V.P. te zwaar indien het welzijn van de samenleving waartoe men behoort ervan afhangt.

Het is in deze geest en met dit doel voor ogen dat wij de Rijks-middelenbegroting zullen goedkeuren. *(Applaus bij de leden van de meerderheid.)*

De heer Voorzitter. — De heer Van Geyt heeft het woord voor de ontwikkeling van zijn interpellatie.

De heer Van Geyt (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, waarde collega's, mijn tussenkomst in dit debat zal een dubbel karakter dragen vanwege het verzoek tot interpellatie dat ik heb ingediend. In feite wil ik toch over één groot onderwerp handelen.

In februari had ik een verzoek om uitleg ingediend bij het voorlopig bureau van de Kamer, betreffende de interpretatie van de lopende zaken door de regering Vanden Boeynants. Bij de vorming van de huidige regering heb ik dit verzoek om uitleg in een interpellatie omgevormd gericht tot — indien ik het zo mag zeggen — de erfgenaam van de toenmalige Premier. In feite sluit trouwens het hetma van deze interpellatie, dat ik aan het einde van mijn tussenkomst zal ontwikkelen, rechtstreeks aan zoniet bij de stof die werd behandeld door de Vice-Premier, Minister van Begroting en door de Minister van Financiën in de commissie, dan wel bij het laatste hoofdstuk van het verslag van collega Verhaegen, dat antwoordt op een reeks van tussenkomsten, en bij de antwoorden van de ministers in verband met de lopende zaken.

De begroting voor 1979, wanneer zij op dit tijdstip van het jaar wordt besproken, is in feite slechts een constatering, inzake het financieel en het algemeen beleid van het Rijk en van de regering voor de eerste vier à zes maanden van het jaar. Feitelijke vaststelling en

niets anders, vermits wij voor feiten staan, waarvan het essentiële reeds voorbij is, of zover gevorderd dat ze onomkeerbaar zijn. Dit neemt niet weg dat deze begroting in feite de uitdrukking blijft van reële beleidskeuzen van de nieuwe ploeg, voor de rest van het jaar 1979. Terzake is het toch wel treffend dat deze begroting volledig in het verlengde ligt van de keuzen van de voorgaande regeringen, zowel de regeringen Tindemans II als deze van de heer Vanden Boeynants. Dit is trouwens geen wonder, wanneer men weet dat men te doen heeft met praktisch dezelfde coalitie; wanneer men weet dat de uittrekkende Premier niet alleen formateur was van deze regering, maar bovendien de enige vaste Vice-Premier is die de continuïteit symboliseert tussen deze regering en de vorige regeringen. Bovendien was het reeds zeer duidelijk bij uw regeringsverklaring dat de hoofdkeers in het essentiële dezelfde bleef, ten minste in zoverre de regering vrij was haar keuzen te bepalen. Ik kom daar verder op terug.

Mijnheer de Eerste Minister, u zal zeggen dat alvast de Liberale oppositie en een deel van de wereld van het groot patronaat luidkeels een reeks bezwaren opperden ten opzichte van bepaalde aspecten van uw programma en van uw begroting. Men vindt trouwens een reeks van deze bezwaren terug bij een deel van uw eigen partij, met name de C.V.P., en bij een deel van de woordvoerders van de C.E.P.I.C. en in de overeenstemmende persorganen. Trouwens, bij het overeenstemmende deel van de C.V.P. is uw niet rechtstreekse opvolger, maar laten wij zeggen opvolger na verscheidene beurtrollen als Voorzitter van de C.V.P.-jongeren, die het allesbehalve alleen op het F.D.F. heeft gemunt, daarvan een duidelijke spreekbuis. De nieuwe voorzitter van de C.V.P. en kopman van de Europese Volkspartij voor 10 juni weigert trouwens uitdrukkelijk zich enigszins van hem te distancieren. Voor hen, voor al deze krachten, is uw beleid, zijnde de door uw begroting belichaamde opties, nog ietwat te omzichtig op het gebied van het doorzetten van eenzijdige besnoeiingen in de geest van de crisiswet, en nog wat betwistbaar omdat het gepaard gaat met een intentieverklaring inzake druppelsgewijze verkorting van de arbeidsduur als luxeverpakking voor een loonstop van drie jaar, voor afbouw van de patronale bijdragen voor de sociale zekerheid en voor verdere bijkomende fiscale en andere tegemoetkomingen aan het groot patronaat. Voor hen kan deze luxeverpakking in de vorm van de 36-uren week niet door de beugel.

Het is trouwens geen toeval dat precies in de berichten van de Kredietbank van deze week duidelijk wordt betreurd dat de 15 procent vermindering van de patronale bijdragen voor de sociale zekerheid niet zouden worden toegepast voor de electrotrusts, de energie-bedrijven, de vervoerbedrijven en voor de diensten, in het bijzonder de financiële instellingen en de banken. Hun berekening is dat de deelname van de beide socialistische partijen en van de christendemocratische vleugels (in de zin van A.C.W.-vleugel van C.V.P. en P.S.C.) aan uw beleid, zou leiden tot zulkdanige ontmoediging bij de werkende bevolking, dat de hoop gerezen uit de machtige betoging van 29 maart 1979 in Wallonië, uit een reeks van belangrijke sectoriële en interprofessionele akkoorden afgesloten in Wallonië, Vlaanderen en Brussel, en « last but not least » uit de formidabele beweging van de leerkrachten en de studerende jeugd, zou worden gedrukt en dat aldus de weg zou worden geëffend voor een min of meer snelle « come back » van figuren à la Tindemans, De Clercq, met daarbij de Damseaux's en de Gol's, die precies werden terzijde geschoven ten gevolge van de vrijdag-stakingen en opnieuw vanwege 29 maart te Namen en vanwege de beweging van de leerkrachten.

De heer Nothomb, Voorzitter, herneemt plaats in de voorzitterszetel
Monsieur Nothomb, Président, reprend place au fauteuil présidentiel

Het dient erkend dat deze berekening van de rechtse krachten die het meer frontaal willen opnemen tegen de arbeiders, alles behalve op luchtkastelen steunt. Immers, uw begroting heeft als leidraad de nul-groei — of beter gezegd minder dan de nul-groei — voor de meeste zogenaamd niet-prioritaire posten.

Mijnheer de Vice-Premier, de heer Spitaels, heeft in zijn uiteenzetting in de commissie gezegd — en dat trouwens schriftelijk bevestigd — dat, voor de uitgaven buiten de werkloosheid, het stijgingsritme nominaal 3,9 pct. was. Wie zou durven beweren dat de levensduur dit jaar met niet meer dan 3,9 pct. zal stijgen rekening houdend met de stijging van de grondstoffen en met de waarschijnlijkse weerslag van zeer belangrijke leningen, niet alleen op de binnenlandse maar ook op de buitenlandse kapitaalmarkt? Wie zou durven beweren dat een nominale groei met 3,9 pct. voor de meeste posten ook de nul-groei waarborgt en zich integendeel in feite niet zou uiten met een reële vermindering van de uitgaven?

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — Personne n'oserait le dire avec certitude.

Mais personne n'oserait dire avec certitude non plus que si l'on adopte votre hypothèse, les recettes n'augmenteront pas à un rythme

plus important que celui qui est fixé par le budget, non plus par le jeu du coefficient d'élasticité.

M. Van Geyt. — C'est vrai mais vos chiffres eux-mêmes et le nombre d'hypothèses et de points d'interrogation qui subsistent démontrent que l'hypothèse que vous adoptez est loin de garantir même la croissance zéro, pour les dépenses que vous considérez comme non prioritaires.

Daarbij komt dat deze nut groei — en het werd gisteren nog met klem onderstreept door de nieuwe afdeling van de Algemene Centrale van de Openbare Diensten — voor de socio-culturele sectoren in feite eenwurg betekend voor een reeks activiteiten, terwijl de normale werking van bepaalde van deze recente sociale en culturele verworvenheden alleen kan gewaarborgd worden indien een zekere, zij het beperkte redelijke stijging van de uitgaven wordt aanvaard. Ook dat sluit uw begroting uitdrukkelijk uit.

Daarbij komt vooral dat u in de voorstelling van uw begroting zeer duidelijk uw wil hebt te kennen gegeven om de besnoeiingen voorzien door de crisiswet door te zetten zowel inzake verzekering tegen ziekte en invaliditeit, als werklozensteun, staatspensioenen, pensioenen, gemeenten en O.C.M.W.'s.

Ik zou in het bijzonder willen stilstaan bij zaken die reeds werden toegepast: het zijn praktisch de enige besluiten die werden genomen in toepassing van de volmachten na de stemming van de crisiswet, met name deze betreffende het onderwijs. Welnu, na de begroting van 4 mei 1979 met een massale deelname van de leerkrachten en de studerende jeugd van beide onderwijsnetten en van het gemeenschappelijk syndicaal front en — zonder in detail te willen treden — na de interpellatie van mijn collega en groepsgenoot Mevr. Dinant, zou ik even willen stilstaan bij het feit dat u het nodig hebt geacht om zondag laatsleden voor de kleine scherm van de R.T.B.F., de nieuwe Franstalige Minister van Nationale Opvoeding, de heer Hoyaux, duidelijk op de vingers te tikken door erop te wijzen dat er alleen kwestie kon zijn van transfers tussen diverse posten binnen de begroting zoals ze door u is voorzien.

Men moet dus vaststellen dat er transfers zijn onder verschillende posten, zoals dat trouwens wordt voorzien, en dat bijgevolg de ministers Hoyaux en Ramaekers hun opties in deze context zagen ingebouwd. Ofwel dienden zij met een zekere weerstand af te rekenen — met alle consequenties daaraan verbonden — ofwel moesten zij in het voetspoor treden van hun voorgangers.

Bovendien, gaat het niet alleen om deze twee ministers maar het gaat meteen ook om al wie in deze coalitie zit, en al wie sympathiseert met de verklaringen van minister Hoyaux tegen het beleid dat hem in feite wordt opgelegd, maar dat hij wetens en willens heeft aanvaard door minister te worden in een regering met een dergelijke programma. Het gaat erom alle krachten te bundelen die strijden voor die vrijwaring van het onderwijs en de toekomst van onze jeugd.

Ik meen dan ook dat na uw verklaringen van zondag jongstleden, die door de Franstalige kijkers rechtstreeks konden worden beluisterd, maar die ook in Vlaanderen zouden moeten worden gehoord door de leerkrachten en de studerende jeugd, iedereen weet dat hun eisen niet zullen worden ingewilligd.

Bovendien hebben minister Spitaels en ook minister Geens in de commissie tijdens hun uiteenzetting onderstreept dat de begroting zeer duidelijk de nulgroei impliceert zowel voor de gewesten als voor de gemeenschappen. Het betekent dat bepaalde bevoegdheden die naar regionale en communautaire ministerscomités worden overgeheveld, en zelfs bepaalde problemen die door de regering aan het parlement zouden worden toebedeeld, zeer weinig of geen reële betekenis hebben. Wanneer men de nulgroei van de uitgaven aan deze Ministerscomités oplegt dan houdt dit in dat er geen enkele kans overblijft voor enige actie, tenzij het overhevelen van de ene post naar de andere, maar binnen dezelfde enveloppe.

Ook dat is van enorme betekenis wat betreft de toezeggingen van uw regering voor het jaar 1979 en de daaropvolgende jaren, wat betreft de hervorming der instellingen, gewesten en de gemeenschappen.

Monsieur le Premier Ministre, Messieurs les Ministres, chers collègues, toute cette politique de déflation larvée est justifiée à nos yeux de manière fallacieuse par votre gouvernement, au nom des effets non réductibles de la crise sur les recettes et les dépenses de l'Etat, au nom de leur traduction en déficit budgétaire, au nom de la prétendue impossibilité d'accroître la fiscalité. Or, il y a fiscalité et fiscalité. Le tout est de savoir dans quelle direction on l'exerce.

Il est vrai que la perspective conjoncturelle internationale est peu brillante, compte tenu notamment de ce qui se passe aux Etats-Unis (poursuite de la politique de dumping du dollar), de la hausse et des difficultés en approvisionnement des matières premières et des blocages qui en résultent pour les pays industriels développés d'Europe comme d'Amérique du Nord et du Japon.

En ce qui concerne les espoirs du marché iranien par exemple ou du marché chinois, des organes financiers anglo-saxons, et un journal

aussi bien informé et avisé que le *Standaard* découvraient récemment que de nombreux espoirs étaient devenus vains.

Si cela est vrai, nous sommes convaincus en revanche que les effets de la crise sur les recettes et les dépenses de l'Etat ne sont nullement irréductibles. Il s'agit en fait d'un problème de choix.

Votre budget prévoit de nouvelles interventions massives en faveur des grands milieux d'affaires ainsi qu'une nouvelle politique industrielle conçue dans l'optique des monopoles et des multinationales. Cela vaut pour la sidérurgie, le textile, les chantiers navals. J'y reviendrai dans la partie consacrée à mon interpellation.

Ce qu'a dit le Ministre des Finances en commission correspond à la position du gouvernement. Le budget prévoit près de 14 milliards de nouveaux dégrèvements pour investissements dès cette année et cela grâce à des mesures dites de modification, soit de la législation fiscale soit de l'application de la réglementation fiscale.

D'autre part, votre politique prévoit 18 milliards sous forme de réduction des cotisations sociales. Le Vice-Premier Ministre a d'ailleurs expliqué en commission pourquoi cette option n'est pas inscrite dans les chiffres budgétaires.

Cette réduction des cotisations fiscales sera accordée aux entreprises avec une répercussion inévitable sur le budget de l'Etat. Vous prévoyez une compensation de cette répercussion par une réduction des investissements privés.

Mais ces 18 milliards prévus dès cette année et qui correspondent à 27 milliards annuels...

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — 18 milliards à condition que le système soit appliqué à partir du 1er avril!

M. Van Geyt. — Cela pourrait donc être moins élevé si le système était appliqué plus tard. Cela dit une tranche correspondant à 27 milliards annuels serait octroyée selon vos choix et vos propositions aux interlocuteurs sociaux en contrepartie du passage aux 38 heures de travail par semaine et à une embauche compensatoire chiffrée à 1 % pour 1979.

Or, en fait, les 38 heures sont déjà d'application dans de nombreux secteurs et entreprises, notamment dans les services publics et dans les secteurs clés du privé. Par conséquent, les grandes entreprises qui ont été contraintes grâce à la lutte des travailleurs et des syndicats d'abaisser le temps de travail hebdomadaire à 38 heures se verront offrir la contrepartie de quelque chose qu'ils ont dû lâcher.

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — Les entreprises du secteur privé qui seront visées par ces mesures sont minoritaires. Vous êtes le premier à le savoir, Monsieur Van Geyt.

M. Van Geyt. — Qui, jusqu'à présent, accorde les 38 heures? Ce sont les secteurs principaux, les plus monopolisés. Et ceux-là ont été contraints d'accorder les 38 heures. Néanmoins, ils bénéficieront — sauf les secteurs protégés — selon votre proposition, de ces 15 p.c. de réduction de cotisations sociales.

Par conséquent et compte tenu de l'attitude des dirigeants de la F.E.B., de Fabrimétal et de nombreuses autres entreprises monopolistes, le pourcentage d'embauche est plus qu'hypothétique, et la justification des 15 p.c. l'est tout autant.

En fait, vos propositions aux interlocuteurs sociaux tendent à pas obliger les entreprises monopolistes à descendre en-dessous des 38 heures rapidement et risquent au contraire de se poser dans les termes d'une application généralisée, sans discrimination entre les secteurs monopolistes et les autres. C'est une manière à rebours de combiner l'action pour la réduction de la durée du travail qui doit accroître le volume de l'emploi car celui-ci dépend d'une réduction rapide de la durée du travail dans les entreprises monopolistes où cela entraînera inmanquablement une embauche compensatoire et rapide, d'autant plus que pour ces entreprises il est bien connu que la hausse de la productivité en Belgique se situe dans les zones records à l'échelle du Marché Commun et de l'O.C.D.E. Si l'on se réfère à la productivité de ces quelques dernières années, elle compense — et au-delà pour ces entreprises — non seulement la réduction à 38 heures déjà imposée, mais même à 36 heures, ce qui signifie que l'effet de votre politique avec votre opération boîteuse de réduction à 36 heures — l'annonce des 36 heures en 3 ans — risque d'être extrêmement limité, non seulement sur l'emploi, mais encore sur les finances publiques. En effet, comme le soulignait le Secrétaire général de la F.G.T.B., M. Debunne, seule une réduction importante et rapide de la durée du travail permettrait précisément d'améliorer la situation budgétaire de l'Etat en réduisant le chômage — du moins en le freinant — et en accroissant les revenus sociaux et fiscaux de l'Etat.

Par conséquent, comparer « l'emballage » et la réalité incite pour le moins à une réflexion extrêmement critique. Le bulletin de la Kredietbank, que j'ai déjà cité et sur lequel je me permets d'attirer votre attention...

De heer Tobback. — Slechte lectrur !

M. Van Geyt. — Excellente lecture, Monsieur Tobback, qui est obligé de reconnaître que le blocage des salaires risque de peser sur la croissance du pouvoir d'achat et par conséquent de détériorer davantage encore la conjoncture et l'état des finances publiques.

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — S'il y a un blocage des salaires, il y a engagement de trois fois un pourcent de travailleurs et la masse salariale s'étend d'autant.

M. Van Geyt. — On verra ce que cela donnera cette année. Cet engagement est étalé sur trois années alors que les autres aspects, notamment les 15 p.c. s'appliquent tout de suite. Je me permets de faire les plus expresses réserves sur votre réponse, Monsieur le Ministre.

La certitude d'une impasse budgétaire réelle de 100 milliards — estimation du gouvernement — n'est dès lors pas étonnante. Si l'on y ajoute l'effet total ou partiel des 18 milliards, le déficit augmente encore. Si on y ajoute de surcroît une série d'impondérables — et ce n'est pas l'opposition libérale mais bien certains organes de presse très proches des formations de la majorité qui citent ces chiffres — on atteint un déficit de 140 à 150 milliards, et leurs arguments ne paraissent pas être absurdes et ne peuvent être écartés d'un revers de main.

Même si le gouvernement envisage l'hypothèse la plus optimiste, il n'est pas étonnant que la perspective est de devoir financer un accroissement de la dette publique à concurrence d'un minimum de 30 milliards.

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — Je ne comprends pas très bien votre raisonnement.

M. Van Geyt. — Il s'agit du solde à financer en raison des comptes courants et des dépenses d'investissement, soit 230 milliards. Est-ce bien exact ?

M. Spitaels, Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget. — C'est le solde net à financer. Pour obtenir le solde brut, il faut ajouter les amortissements et les remboursements de la dette.

M. Van Geyt. — On va donc vers les 300 milliards et même au-delà ; en tout cas, les bases d'estimations ne reposent pas sur l'exacte réalité. Tout cela est à financer au moins à concurrence de 80 milliards par un emprunt extérieur, non strictement budgétaire, si je ne m'abuse, Monsieur le Vice-Premier Ministre, pour le fonds de rénovation des industries, ce qui signifie que dans le domaine de la dette extérieure la situation est préoccupante.

Tout cela est d'autant moins étonnant que le gouvernement ne dit pas un mot d'une quelconque taxation des grosses fortunes alors que dans une étude assez récente encore, il a été souligné que un p.c. des gros contribuables contrôle plus de 50 p.c. du volume des fortunes privées, compte non tenu du fait que plus s'accroît l'impôt, plus l'évasion devient importante. Le Secrétaire général de la F.G.T.B. a pu dire, sur base de chiffres officiels que si vous n'appliquiez ne fût-ce qu'une taxe de un p.c. sur les quarante-quatre mille plus grosses fortunes, l'Etat pourrait recueillir 30 milliards. Mais on ne dit pas un mot de cela. En cherchant bien on en trouve une légère trace dans l'exposé du Ministre des Finances qui, introduisant la discussion de son budget devant la commission, a évoqué la lutte contre la fraude fiscale.

Il est vrai qu'un certain nombre de commissaires, proches du mouvement ouvrier et des forces populaires ont été à l'origine d'une levée de boucliers qui a motivé un long exposé du ministre sur toutes les mesures techniques prises dont l'essentiel est manifestement orienté vers le menu et le moyen fretin malgré une déclaration platonique sur l'importance de ferrer le gros poisson. Dans la réalité, cette inflation théorique de mesures, puisqu'elles n'existent que sur le papier entraînera une augmentation de la fraude fiscale. Le professeur Franck a pu parler de 200 milliards en 1978 dont cent milliards imputables à 10 p.c. seulement des contribuables dont les revenus sont les plus élevés.

Un membre de la commission, ancien ministre des Affaires économiques, a bien précisé que les 200 milliards constatés en 1978 ne provenaient que de revenus de personnes physiques.

Le *Financial Times* a commenté les conditions dans lesquelles s'organisent un certain nombre de grandes sociétés de notre pays. Je fais allusion à des « inversions » — pour employer un langage hyperparlementaire — ce qui représente des marges d'évasion énormes qui se situent d'ailleurs en dehors des 200 milliards énoncés par le professeur Franck. On se souvient de la polémique entre le *Financial Times* et les porte-paroles de la Société Générale de Belgique. C'est ainsi qu'on a appris que trois des quatre grands groupes cités : la Société Générale, l'Union Minière et le groupe Agfa-Gevaert, ont été dispensés, pour un temps qu'on ne précise pas, de l'application des mesu-

res récentes prises en matière de budget consolidé. Il est très curieux que la Société Générale de Belgique, l'Union Minière et Agfa-Gevaert, soient parmi ceux qui, dans ce domaine bénéficient d'un maximum de tolérance alors qu'on ne peut pas dire qu'ils soient les plus mal armés pour appliquer de façon sérieuse les règles de comptabilité et de contrôle des opérations en détaillant revenus et dépenses.

C'est curieux et particulièrement intéressant et cela attirera d'une façon de plus en plus grande — y compris par nos soins — l'attention des travailleurs et de la masse des contribuables, non seulement celle des salariés et appointés mais aussi, Messieurs du groupe libéral, l'attention des indépendants.

M. De Croo. — Merci. N'en jetez plus !

M. Van Geyt. — Dès lors, il faut bien dire que les perspectives de l'aboutissement rapide et aisé de la concertation sociale prévue dans votre programme, Monsieur le Premier Ministre, sont plutôt limitées, à tout le moins en l'absence de nouveaux développements de la pression active des travailleurs et de leurs organisations représentatives. Pression pour accélérer considérablement, par rapport à votre programme et à votre budget, le timing du passage des 38 heures aux 36 heures dans les secteurs-clés, pour faire échec au blocage des salaires, pour préserver la sécurité sociale, réorienter réellement la fiscalité et exiger que les aides et investissements publics soient orientés prioritairement en fonction de garanties réelles et du contrôle du maintien et de l'accroissement de l'emploi, y compris par la mise en place de véritables autonomies régionales et communautaires avec les organes élus propres, les majorités propres et les instruments appropriés, non pas éventuellement vers 1985 mais dans un très proche avenir.

Les travailleurs, leurs organisations syndicales, les élus — y compris au sein de votre majorité — qui entendent ne pas se laisser enliser par une politique qui, pour l'essentiel, correspond aux options des monopoles, savent dès lors ce qui leur reste à faire pour que les actions et manifestations — celles du 29 mars et celles du mouvement des enseignants — tiennent leurs promesses dans le sens de l'union des forces du progrès et du travail pour le véritable changement.

J'en arrive au thème proprement dit de mon interpellation. A mes yeux le maintien de celle-ci se justifie essentiellement par la continuité des options politiques entre le gouvernement qui, durant si longtemps, a expédié les affaires courantes et votre gouvernement. J'ai traité de cet aspect ; je ne m'y étendrai pas davantage si ce n'est pour dire que, sans doute, c'est le bluff des 36 heures qui, à la fois, a servi à désamorcer les espoirs exprimés le 29 mars et a permis de « mettre en réserve du Royaume » en attendant des temps meilleurs pour eux, des hommes d'une certaine aile de votre parti avec un ancien Premier Ministre en tête et les formations de l'opposition libérale.

Mon interpellation se justifie surtout par le fait que rien dans les déclarations et les actes de votre gouvernement — à moins vraiment que nous ayons été très distraits, Monsieur le Premier Ministre — n'est venu mettre en cause les initiatives engageant sérieusement l'avenir, prises sous le couvert des affaires courantes par le gouvernement Vanden Boeynants. Dès lors, on peut en déduire que vous reprenez ces options à votre compte et que le parlement cautionne cette prise en compte.

Certes, beaucoup de décisions prises ont assez peu d'incidences budgétaires directes sur le budget des Voies et Moyens de 1979. Mais, enfin, en discutant ce budget on s'intéresse quand même à la politique budgétaire générale du gouvernement. Je viens de dire que ces décisions ont peu d'incidences budgétaires directes sur le budget de 1979 ; c'est en particulier le cas pour le rattrapage des pensions qui est une mesure équitable d'autant plus qu'elle constitue, en fait, le simple respect des engagements des gouvernements antérieurs, mesure qui ne représente qu'une faible contrepartie des ponctions prévues par votre gouvernement et ceux de vos prédécesseurs en matière d'intervention de l'Etat dans le financement des systèmes de pension des travailleurs.

Sans doute l'aspect budgétaire est-il aussi assez tenu en ce qui concerne l'envoi et le retrait des paras à Kitona qui heureusement s'est terminé en fin de compte, de façon quelque peu rocambolesque.

Bien que rien ne figure à votre budget je ne suis pas sûr que nous ne recevrons pas pour 1980 et 1981 — soit dans un feuillet supplé- mentaire en cours d'année soit au cours d'un de ces feuillets comme on en reçoit pour les années antérieures — un poste au budget pour les frais consentis par les empereurs du Maroc et de Centrafrique, dans le cadre des opérations de ce genre.

M. De Croo. — Le Roi du Maroc et l'Empereur de Centrafrique !

M. Van Geyt. — C'est discutable. Il existe à ce sujet parmi ceux qui connaissent l'arabe, des versions différentes, mais je ne veux pas me disputer là-dessus.

M. De Croo. — Je ne vous savais pas expert des problèmes monarchiques !

M. Van Geyt. — Je sais que certains experts considèrent qu'au Maroc, il s'agit d'un empereur et non d'un roi mais je n'en discuterai pas plus longtemps.

Demandez cela à Bokassa, par exemple ! Peut-être aussi à l'ex-Shah d'Iran !

En revanche, il faut bien dire que ce retrait presque rocambolesque des paras à Kitona a constitué un acte de nature à contrarier sérieusement les efforts esquissés par la diplomatie belge et par le Ministre des Affaires étrangères du gouvernement précédent pour atténuer si peu que ce soit l'image de marque qui, dans une large mesure est celle de notre pays c'est-à-dire celle d'anciens colonisateurs et d'aspirants néo-colonialistes, celle de la Société Générale en Afrique, alors que ces efforts devraient au contraire être décuplés pour freiner l'engrenage de la politique des blocs et ses répercussions sur le bloc africain et favoriser le développement d'échanges avantageux particulièrement sur le plan économique entre la Belgique et une série de pays africains.

Il est vrai aussi que sont faibles les incidences budgétaires directes, du feu vert donné par le gouvernement V.D.B. au contrat Synatom avec le régime raciste de Prétoria. Ce contrat tend, malgré l'émotion et les problèmes réels soulevés par la catastrophe de Miles Island, à placer le pays et le parlement davantage encore devant le fait accompli des choix nucléaires adoptés par les trusts électriques et risque de réduire singulièrement la signification du soi-disant grand débat dont on annonce déjà qu'il sera éventuellement organisé « en tranches » et que le livre blanc que vient de publier le gouvernement est sensé préparer.

On est déjà plus près de l'implication budgétaire directe, avec la dépense décidée de 10 milliards pour les opérations Hawk Hélic et Milan. Ces implications budgétaires sont d'autant plus sérieuses qu'elles tendent à confirmer la volonté gouvernementale — et, je répète que, dans la mesure où ces actes n'ont suscité aucune réserve de la part de votre gouvernement, vous en reprenez l'héritage et vous en êtes responsables — de continuer à appliquer avec zèle et sans effort sérieux préalable, notamment pour débloquent les négociations de Vienne — le programme de rénovation et de développement de l'équipement militaire à moyen terme de l'OTAN dont les 27 milliards prévus pour le renouvellement des véhicules blindés, sont la pièce maîtresse.

Or l'annonce probable de la conclusion imminente de l'accord Salt II devrait inciter à une nouvelle approche des problèmes de la course aux armements en Europe et notamment des pourparlers de Vienne et à une nouvelle approche de l'accroissement des dépenses militaires dans le cadre de l'OTAN. A moins, sait-on jamais, que les règles budgétaires nouvelles annoncées en matière de dépenses militaires par M. le Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget permettraient d'espérer quelque ouverture à l'égard d'une remise en cause des options antérieures, compte tenu des perspectives de débloquent les négociations de Vienne, y compris la remise en cause de l'application des plans, notamment en matière de véhicules blindés, sans initiative préalable, à Vienne.

Mais l'implication budgétaire des options « affaires courantes » est encore plus vraie en ce qui concerne les plans de restructuration, ou prétendus tels, des trois secteurs monopolistes les plus touchés et les plus vulnérables à la crise, en particulier le plan Davignon-Claes pour la sidérurgie.

Du rapport de la commission qui a été fait avec beaucoup de soin par notre collègue, M. Verhaegen, il ressort clairement — les chiffres sont inscrits noir sur blanc — que le plan Davignon-Claes entraînera en cinq ans une dépense d'origine publique, soit au budget, soit des parastataux, etc., de 76 milliards dont un peu plus de 20 milliards cette année. Ces 20 milliards seront préfinancés et n'auront donc pas, il est vrai, d'incidence directe dans le budget de cette année. Les chantiers navals entraîneront des dépenses dans le budget d'environ 340 millions, rien que pour la couverture des intérêts des emprunts prévus, et le textile quelque 650 millions.

Mais j'en reviens à l'opération principale, celle dont le gouvernement Vanden Boeynants s'est tellement glorifié et dont vous ne vous êtes en rien désolidarisé, Monsieur le Premier Ministre, je veux parler de l'opération sidérurgie. Elle a comporté, rien que pour le volet « prise de participation publique dans les entreprises », donc les 76 milliards, des dépenses qui représenteront, en cinq ans, 7 milliards. Comment était calculé ce prix ?

Je me permets de donner lecture d'un extrait d'un journal que je crois non suspect en la matière, la revue boursière de *La Libre Belgique* du 8 janvier de cette année. Si la lecture est un peu longue je crois qu'elle mérite néanmoins de parvenir à ceux qui ne lisent pas la chronique financière et boursière de *La Libre Belgique*.

En voici le texte :

« Dans le sillage de l'un ou l'autre marchandage — et c'est bien la seule consolation — on peut ramasser de belles miettes. Ainsi, la solution apportée à la restructuration de notre sidérurgie a déjà fait quelques heureux et risque d'en faire nombre d'autres. Comme nous

le signalions il y a trois semaines, nos gouvernants s'étaient aperçus de l'impérieuse nécessité de donner une apparence de rigueur financière au rachat des titres Sidmar cédés il y a trois ans par Cockerill à l'Arbed ou à ses banquiers.

Depuis qu'existe l'Union économique Belgo-Luxembourgeoise, nos méritants petits partenaires — Grand-Ducaux précise l'orateur — « se sont toujours révélés d'adroits négociateurs ». Serait-ce un compliment à rebours à certains des nôtres ? « Cette fois encore, ils viennent de réaliser une fort belle affaire, revendant à l'Etat belge 21,87 p.c. du capital de Sidmar pour 4,4 milliards de francs, après les avoir acquis pour 3,13 milliards en 1975, et ce nonobstant la dégradation de la conjoncture sidérurgique.

Qu'après cela, l'Arbed se soit vivement redressée en bourse, on le comprend aisément. Et comme, puisqu'il fallait bien unifier quelque peu les règles d'évaluation d'actifs sidérurgiques sur base de celle qui servit d'alibi à ce rachat on est finalement parvenu à l'étonnante évaluation du prix d'entrée de nos pouvoirs publics dans la sidérurgie wallonne découlant d'une valeur intrinsèque de 33,1 milliards pour Cockerill, de 8 milliards pour Thy-Marcinelle et de 10,2 milliards pour Hainaut-Sambre. Ce qui, après application d'une longue formule de répartition, a permis d'arriver à l'estimation d'une nouvelle action Cockerill de 1 300 francs au même prix qu'une nouvelle Hainaut-Sambre alors que les Thy-Marcinelle-Monceau étaient déjà fixées à 1 500 francs. Que dire de ces calculs ? Après avoir tenté de déchiffrer le filandieux avis de la Commission bancaire, on est tenté de s'abstenir de tout commentaire et de se contenter d'enregistrer le remarquable succès des négociateurs du groupe de la Société Générale de Belgique. Leur filiale luxembourgeoise à 15 p.c., l'Arbed, voit rentrer 4 milliards tout à fait inespérés, sans perdre pour autant le contrôle de Sidmar, et Cockerill étant évalué à 1 300 francs le titre, aucun « toilettage » de bilan ne sera nécessaire pour le grand holding. Mieux, la dilution du capital de Cockerill est réduite, alors que la Société parvient à attirer le gros de l'aide publi-

« Du coup, sachant que de nos jours, la virtuosité politico-financière compte souvent beaucoup plus que le produit, bien des professionnels (boursiers bien entendu), commencent à reviser leur opinion sur les perspectives à moyen terme d'au moins une valeur sidérurgique.

» Après tout, si Cockerill continue sur sa lancée pourquoi ne serait-elle pas la première société « assistée » par l'Etat, du secteur sidérurgique, à reprendre dans quelques années le paiement d'un dividende ? Et en attendant, puisque l'Etat achète ses actions au même prix que celles d'Hainaut-Sambre, pourquoi le marché n'ajusterait-il pas sa propre estimation à bref délai ? L'action Cockerill n'atteint pas encore 500 francs en bourse (je rappelle que l'Etat l'a achetée 1 300 francs) alors que Hainaut-Sambre vaut toujours plus de 700 francs (je rappelle que l'Etat l'a achetée 1 500 francs).

» Aussi les haussiers ne manquent-ils pas autour de la corbeille liégeoise, tablant sur un épuisement prochain du stock de papier de la première vague spéculative ».

Cet extrait était peut-être un peu long, Monsieur le Ministre, mais vous ne contesterez pas qu'il était particulièrement intéressant. Et tout cela — ces cadeaux intéressants pour la Société Générale et pour quelques autres — pour aboutir à une participation, qui, par rapport aux actionnaires privés stables, c'est-à-dire aux groupes financiers, se chiffre dans le chef du secteur public à 60 contre 40, alors que sur le plan de la gestion et des décisions, la prépondérance reste entre les mains des représentants du secteur privé. Et tout cela en s'intégrant même, en fait, dans des complexes multinationaux, alors que la sidérurgie était, sauf Sidmar, la seule industrie importante belge qui restait entre les mains de groupes financiers belges et non pas multi-nationaux, et dont les centres se situent outre frontières. Ce qui rend les possibilités de pression de l'Etat, des forces publiques, des forces démocratiques plus compliquées. Tout cela aussi dans la perspective d'une réduction ultérieure importante de l'emploi, avec des promesses aléatoires en matière d'investissements de reconversion.

A tout cela s'ajoute que si les « affaires courantes » n'ont rien empêché dans les domaines cités elles ont en revanche été abondamment invoquées par le gouvernement précédent, dont vous avez repris l'héritage, pour justifier sa passivité ou son manque de réaction à de nouveaux coups graves contre l'emploi dans le chef d'un certain nombre de monopoles.

Et puisque j'ai parlé de Cockerill, Monsieur le Premier Ministre, faut-il rappeler que Métal Profil est une filiale de Cockerill et qu'on l'a étranglée en douceur. Faut-il rappeler également qu'à côté, dans le zoning de Herstal, la multinationale américaine R.C.A. a pu quitter le pays sans qu'on lui demande des comptes sérieux au niveau du pouvoir alors que d'autres sociétés du même groupe peuvent faire l'objet de pressions efficaces sur notre territoire.

Faut-il évoquer l'attitude du gouvernement des Affaires courantes ? Et nous espérons bien que dans ce domaine au moins l'arrivée de votre gouvernement qui exerce lui, les pouvoirs d'un gouvernement en place, et non pas les affaires courantes, apportera rapidement des changements en ce qui concerne la situation de la raffinerie R.B.P.

Wat het laatste betreft, Mijnheer de Eerste Minister, zullen wij ongetwijfeld weldra de gelegenheid krijgen, waarschijnlijk met een reeks van collega's, om op dit cruciaal en ernstig probleem terug te komen.

Maal alvast, wanneer ik spreek over de lopende zaken, is het niet ongegrond dat ik vaststel dat gedurende deze maanden de kandidaten privé-partners of privé-overnemers van het bedrijf, in nauw overleg en samenspel met het departement van Vlaamse Streekeconomie, gedurende maanden in feite hebben kunnen sollen met de 200 bezetters, met de syndicale organisaties die hen steunen en met de politici van vier partijen — waarvan twee regeringspartijen — die hun solidariteit hebben betuigd met deze mensen.

Terzake is er zeer recent de betoging van 21 april geweest met sterke syndicale solidariteit van de twee takken van het gemeenschappelijk front, met aanwezigheid van een reeks parlementairen van de vier genoemde partijen.

De privé-kandidaten, de privé-opkopers hebben kunnen sollen met de bezetters vanwege onder meer het uitblijven van iedere concretisering van een mogelijke overheidsalternatief of overheidsinitiatief.

Coastal, de Texaanse groep die — dit heeft men achteraf vernomen — reeds drie of vier jaar geleden in onderhandeling was getreden met Occidental Petroleum om de raffinaderij over te nemen, is in januari opnieuw opgedoken en heeft gezegd de zaak te willen overnemen zonder de minste waarborg voor het behoud van de tewerkstelling en van de sociale verworvenheden, hetgeen uiteraard de bezetters en diegenen die hun steunen hebben afgewezen.

Weliswaar is er overmorgen een nieuwe ontmoeting met de vertegenwoordigers van Coastal. Men kan wellicht denken dat de reacties op hun aanbod van januari — er waren reeds vroeger onderhandelingen geweest — hen ertoe zullen brengen hun aanbod enigszins te wijzigen. Maar, het is verre van uitgesloten dat deze heren van over de oceaan, en meer bijzonder van Texas, speculeren op een sleet van deze beweging om er toch een onaanvaardbare koop door te krijgen. Indien zij dat hopen, indien misschien bepaalde krachten in en rond de regering zouden hopen dat hiertoe vandaag de voorwaarden gunstig zouden zijn zouden zij zich echter lelijk kunnen vergissen.

De houding van de bezetters, van de vandaag talrijker syndicale krachten die hen steunen is unaniem. Ik verwijs onder meer naar het feit dat men tijdens de 1 mei-betoging in Antwerpen — ik spreek van de 1 mei-betoging van de gemeenschappelijke aktie en van het A.B.V.V. — massaal spandoeken van solidariteit met R.B.P. heeft meegedragen en naar de gemeenschappelijke betoging van 21 april van A.B.V.V. en A.C.V. Ik verwijs ook naar de houding van deze collega's parlementsleden, ook van de regeringspartijen, die hun solidariteit met de bezetters onafgebroken hebben betuigd.

Er bestaat geen twijfel over dat ofwel uit de onderhandelingen van overmorgen een werkelijk aanvaardbaar aanbod uit de bus komt voor de mensen van R.B.P. en voor al diegenen die de vrijwaring van de werkgelegenheid en de sociale verworvenheden in het Antwerpse genegen zijn.

Ofwel, dat van uit al deze kringen en krachten men met veertienvoudige kordaatheid zal opkomen met de eis dat de regering, uw regering — die er geen meer is van lopende zaken — nu over de brug zou komen met een duidelijk alternatief, een duidelijk overheidsinitiatief inzake stockage, zoals één van de weinige positieve passusen van de anti-crisiswet het toelaat, met de bitumen en met de wederaanwerving van de aldus niet terug tewerkgestelde personeelsleden in de petroleumsector en in andere bedrijven, en desgevallend zelfs mit overname door de overheid van de raffinaderij in haar geheel, hetgeen een onderdeel zou kunnen zijn van een ernstig, minder van de olie- en electrotrusts afhankelijk, energiebeleid.

Ik ben aldus aan het eind van mijn betoog, Mijnheer de Eerste Minister. Wel wil ik een bepaalde conclusie naar voren brengen.

De werkers en de bevolking van onze gewesten en gemeenschappen hebben weinig goeds te verwachten van het beleid belichaamd door uw begroting. Indien zij zouden laten begaan, zouden zelfs zeer snel terug de voorstanders van een frontaal regressief crisis- en spanningsbeleid « à la Tindemans I » terug op de voorgrond treden, zoniet na 10 juni, dan weldra na het verlof, en de verklaring van Eric Van Rompaey terzake is door vele mensen met aandacht bekeken en beluisterd.

Daarentegen zijn wij er van overtuigd dat deze zelfde krachten — de werkers, hun organisaties en de verkozenen die aan hun zijde staan, zowel in als buiten de meerderheid, — op voorwaarde dat zij niet berusten en integendeel kordaat de koers handhaven, ontwikkelen en tot op het politieke en parlementaire vlak doortrekken van 29 maart in Wallonië, van 21 april te Antwerpen, van 4 mei van de leerkrachten en van de hernieuwde verklaringen van 1 mei jl. ten gunste van de progressieve frontvorming — samen bij machte zijn om het groot patronaat, de conservatieve krachten binnen en buiten uw coalitie én de voorstanders van de politiek van medebeheer of van « Mitbestimmung » ook aan de top van de socialistische en christen-democratische vleugels van uw coalitie, om al deze krachten

te verplichten tot de terugtocht, en tot een ernstige inoeverweging-neming, in overleg met de werkersorganisaties en de verkozenen van alle strekkingen, van een grondig gewijzigd beleid van daadwerkelijke vrijwaring en opbeuring van de tewerkstelling en van een relance van de sociale en culturele vooruitgang door beperking van de macht en de winsten van de monopolies, in groeiende solidariteit met de werkers en de democratische krachten van geheel de Europese Gemeenschap, in het vooruitzicht van een daadwerkelijk Europa van de vooruitgang, de democratie en de vreedzame samenwerking onder de volkeren. (Applaus bij de leden van de Communistische Partij.)

De heer Voorzitter. — De heer De Croo heeft het woord.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb vernomen dat de Eerste Minister zou antwoorden op wat recent als lopende zaken werd betiteld. Ik had mij ingeschreven om over hetzelfde onderwerp te spreken. Ik wist niet dat de heer Van Geyt vandaag reeds zijn interpellatie zou ontwikkelen. Ik zou willen vragen nu het woord te mogen voeren gezien mijn onderwerp hetzelfde is, niet zoveel naar de inhoud, maar in elk geval naar de tijds-omstandigheden.

De heer Voorzitter. — De heer Baert heeft het woord.

De heer Baert. — Mijnheer de Voorzitter, ik zou even deze opmerking willen maken : interpellaties die bij een begroting worden gevoegd, worden normaal op het einde van die begroting ontwikkeld. Dit was ook met de interpellatie van de heer Van Geyt het geval : hij komt van op het einde van onze agenda. Nu deze interpellatie werd vervroegd, werd hierdoor heel het parlementaire werk door mekaar gegooid. Ik zou vragen dat dit in het vervolg niet meer zou gebeuren, want op die wijze kan niemand zich nog seriously voorbereiden. Ik heb gehoord dat de heer De Croo met zijn voorbereiding niet klaar is; de heer Desaeys zit reeds de ganse dag te wachten om in dit debat tussen beide te komen. Ik moge vragen in het vervolg de bespreking van de begroting op ordentelijke wijze te laten verlopen.

De heer Voorzitter. — Ik wil aan de heer Baert zeggen dat het op vraag is van de heer Eerste Minister, die vandaag aan de heer Van Geyt een antwoord wil geven omdat het een belangrijke zaak betreft, dat ik aan de heer Van Geyt heb gevraagd zijn interpellatie vandaag te houden.

De heer Baert. — Ik zou u willen vragen dat de Kamervoorzitter, net zoals de gehele Kamer, tegenover de regering de nodige onafhankelijkheid zouden aan de dag leggen om zelf de werkzaamheden te bepalen en dat de Kamer dit niet zou overlaten aan de Regering.

De heer Voorzitter. — Ik moet aan de ministers het woord geven wanneer zij dit vragen.

De heer Eerste Minister heeft gevraagd een specifiek antwoord te kunnen geven aan de heer Van Geyt op zijn interpellatie. Ik meen dat het een goed idee was dit antwoord niet te mengen met de overige antwoorden die de heer Eerste Minister morgen over de begrotingsvraagstukken zal verstrekken.

De heer Baert. — Daardoor wordt het gehele debat over de Rijks-middelenbegroting in de war gestuurd.

De heer Voorzitter. — Ik begrijp u, Mijnheer Baert, maar de Conferentie van de Voorzitters had gedacht dat de interpellatie van de heer Van Geyt van algemeen belang was en samen met de discussie over de begroting van de Rijksmiddelen moest gehouden worden.

De heer Baert. — In dat geval moet de interpellatie altijd op het einde van de bespreking van de begroting volgen.

De heer Voorzitter. — Ik geloof toch dat het goed is dat de heer Eerste Minister twee verschillende antwoorden verstrekt over twee verschillende problemen.

Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, heren Ministers, geachte collega's, het is juist dat ik mij ingeschreven had om tussen te komen na de de interpellatie van de heer Van Geyt over het concept en de problemen « lopende zaken ». Gezien de heer Van Geyt nu zijn interpellatie heeft gehouden zou het totaal onlogisch zijn indien ik het woord niet zou voeren vóór het antwoord van de heer Eerste Minister. Ik dank de Kamer en de heer Eerste Minister omdat het mij toegelaten is dit nu te doen.

Geachte collega's, indien wij bijzonder belang hechten aan wat de laatste weken en maanden buiten het parlement om is gebeurd is het niet omdat dit een louter politiek karakter heeft — oppositie

versus meerderheid — maar wij zijn de laatste maanden bijzonder verontrust geweest door de aard van de crisis en door de wijze waarop de regeringen, die zich hebben opgevolgd, een aantal beslissingen hebben genomen zonder het parlement te kennen.

Mijnheer de Eerste Minister, ik zal niet spreken over de periode van 11 oktober 1978 — datum van het ontslag van de regering Tindemans II, — tot 14 november 1978 — ontbinding van de Kamers — omdat deze periode door een andere regering, die volwaardig was, met een goedgekeurde regeringsverklaring, werd opgevuld en dit in aanwezigheid van een bestaande volwaardige Kamer. Daar komen wij dus niet op terug.

Wat mij wel verontrust is de periode vanaf 14 november 1978, datum waarop de regering Vanden Boeynants dus de Kamers heeft ontbonden zonder zelf ontslag te nemen — eerste periode — tot 18 december 1978, datum van het ontslag van de regering Vanden Boeynants, na de verkiezingen van 17 december 1978, en dan de zeer eigenaardige situatie van lange periode tussen de cedaflegging van de Kamers — 11 januari 1979 — en het vormen van de nieuwe regering — de uwe dus — op 3 april jl.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, heel dikwijls vindt men in de ad hoc literatuur, die tamelijk uitgebreid is, een aantal bemerkingen over het concept « lopende zaken » van een ontslagnemende regering van een regering die haar ontslag aan het Staatshoofd heeft aangeboden. Zelden nochtans vindt men geldige bemerkingen over een niet-ontslagnemende regering, die zich echter parlementloos maakte — indien ik mij zo mag uitdrukken — een regering die geen verantwoording meer moeten afleggen tegenover een door haar zelf weggestuurd parlement.

De situatie is tamelijk nieuw in ons grondwettelijk recht omdat, bij mijn weten, zij zich in een kenmerkend geheel voor het eerst heeft voorgedaan bij één van de regeringen Eyskens. Deze laatste bracht in 1971 het parlement tot kamerontbinding zonder echter zelf ontslag te nemen.

De situatie heeft zich nu opnieuw voorgedaan. Dat deze gebeurtenissen een bijzondere aandacht vanwege de Kamer vergen zult u aanstonds bemerken.

De fractieleiders van de politieke partijen hebben in de maanden januari en februari van dit jaar een aantal nieuwe beslissingen genomen. Ondermeer werd via de Kamer — dus aan de ontslagnemende regering — nog steeds schriftelijke parlementaire vragen gestuurd, iets wat vroeger niet de gewoonte was in de ontslagperiode van een regering.

Ik heb hier bij mij het afschrift van een brief dd. 23 februari 1979 van de toenmalige Premier aVnden Boeynants gericht aan de heer Glineur, voorzitter als oudste lid in jaren van onze Kamer. Ik had na enkele fractieleidersvergaderingen een dubbele vraag aan de regering gesteld :

1° wat hebt u gedaan gedurende uw ontslagneming;

2° wat hebt u niet kunnen doen wegens uw ontslagneming ?

De toenmalige ontslagnemende Eerste Minister antwoordt, als volgt en ik citeer hem :

« Ik ben evenwel niet bij machte u een staat te bezorgen van de beslissingen die hadden moeten maar niet konden worden genomen daar, krachtens de strenge richtlijnen die op dat stuk werden gegeven. Alle ontwerpen die buiten het raam van de lopende zaken vallen, op het niveau van de Ministers zelf, werden geblokkeerd en zijn derhalve niet tot bij het regeringshoofd gekomen ». Ik citeer verder Mijnheer Vanden Boeynants : « Ik kan u wel mededelen dat het aantal beslissingen die wij hadden moeten nemen indien wij ons in een normale periode hadden bevonden, bijzonder hoog ligt alleen al ter uitvoering van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering en van de wet van 5 augustus houdende economische en budgettaire hervormingen ».

Daarenboven, Mijnheer de Eerste Minister, ben ik in het bezit van een brief gericht door de toenmalige Premier aan de leden van de regering, gedagtekend 22 februari 1979. Daarin zegt de heer Vanden Boeynants aan zijn collega's van de regering in verband met parlementaire vragen en de enige mogelijke controle op dat ogenblik en ik citeer hem : « Wat mij betreft, ben ik ronduit de mening toegedaan dat de Ministers en Staatssecretarissen geen gebruik mogen maken van de mogelijkheid die hun wordt gelaten om al dan niet te antwoorden » — het gaat hier over geschreven vragen en ik citeer — « integendeel het komt mij voor dat in de huidige delikate omstandigheden de leden van de regering tot plicht hebben duidelijk en binnen de reglementaire termijnen te antwoorden op alle parlementaire vragen die hun worden gesteld ». Tot hier dus de geciteerde brief van de Premier dd. 22 februari 1979 aan de leden van de regering.

Mijnheer de Eerste Minister, gebruik makend van deze goede wil hebben wij — en verontschuldigd het mij — « de » vraag gesteld aan alle leden van de toenmalige regering op 1 maart 1979. Deze vraag

ging specifiek over het concept zelf van de « afhandeling van lopende zaken ». Ik stel vast dat hier thans de heren Dhoore, Geens evenals de heer Anciaux, die deze vragen hebben gekregen aanwezig zijn. Mijn vraag bestond logischerwijze uit twee delen, enerzijds, awt hebt u gedaan met uw ontslagnemingsmachten ? Anderzijds wat hebt u niet kunnen doen wegens de situatie in dewelke u zich bevond ?

Mijnheer de Eerste Minister, u hebt straks de brief gehoord die uw voorganger aan zijn collega's heeft gestuurd.

Ik som hier de leden van de voorgaande regering op die mij een akkoord hebben gegeven : Landsverdediging, Economische Zaken, Justitie, Buitenlandse Zaken, Sociale Voorzorg, Verkeerswezen, Nationale Opvoeding — Nederlandstalige sector, Volksgezondheid, de Eerste Minister, de Minister voor Pensioenen, Openbaar Ambt, Landbouw, Middenstand, P.T.T., Ontwikkelingssamenwerking, Tewerkstelling en Arbeid, Binnenlandse Zaken, de Staatssecretaris voor eBgroting en Vlaamse Streekeconomie, Wetenschapsbeleid, Waalse Streekeconomie, eHrvorming van de Instellingen, Economische Zaken en de Staatssecretaris voor Sociale Zaken.

Hebben echter niet geantwoord, desondanks het aandringen binnenskamers van hun eigen premier : Nederlandse Cultuur, Mevr. De Backer; Financiën, de heer Geens; Buitenlandse Handel, de heer De Bruyne; Openbare Werken, de heer Mathot; Nationale Opvoeding, Franse sector, de heer Michel; Franse Cultuur, de heer Dehousse; Staatssecretaris voor Cultuur en Brusselse Zaken, de heer Anciaux en zijn collega voor Franse Cultuur, de heer Persoons. Ik breng dit naar voren omdat het bijzonder belangrijk is te weten hoe de aftredende Ministers in die periode het concept « lopende zaken » beschouwden.

De heer Van Geyt, ik dank hem daarvoor, heeft een aantal beslissingen die ten gronde werden genomen aangehaald. Ik ga ze niet herhalen.

Ik herinner u er nochtans aan, Mijnheer de Eerste Minister, dat wij van de heer Vanden Boeynants een lijst hebben gekregen met een weeg-gave van de beslissingen die werden genomen door de Ministerraad tussen 17 december 1978 en 15 februari 1979. Ik hoop dat deze lijst door u zal lopen tot 3 april van dit jaar.

Ik bespaar u de lezing van de lijst der eretekens en protocolaire aangelegenheden.

Naar mijn mening zijn er door de kabinetsraad nochtans een aantal belangrijke beslissingen genomen niets collectieve verantwoordelijkheid van de ontslagnemende regering. Ik citeer in dit verband de koninklijke besluiten betreffende de overheidsopdrachten, weliswaar onder druk van de Europese Gemeenschappen ter zake, een aantal besluiten tot vaststelling van de gevallen waar onderscheid kan gemaakt worden naargelang het geslacht omtrent de toegangsvoorwaarden tot een betrekking en een beroepsactiviteit, de verdeelsleutel van het gedeelte van het Gemeentefonds bestemd voor het Waalse Gewest en dan natuurlijk het zeer belangrijk dossier « Raamcontract Zeebrugge, deelcontract I, ontwerp voor de uitbouw van de voorhaven van Zeebrugge, waarover reeds dikwijls werd gesproken wanneer de Regering ontslagnemend is.

De heer Martens, Eerste Minister. — Wat bedoelt u ?

De heer De Croo. — Het Raamcontract Zeebrugge, deelcontract I, ontwerp voor de uitbouw van de voorhaven te Zeebrugge. Ik zal u dadelijk de tekst geven. Ik hoop dat u hem ook heeft. Over de oprichting van het nieuwe gebouwen van de E.E.G. kan ik moeilijker discussiëren. Ik som verder op : de modernisering van het grond- en luchtverdedigingswapen met het system Hawk, de studie van de rendabiliteit voor het vestigen van een cyclotron voor radioelementen, de verbrandingsoven van de Brusselse agglomeratie, de maatregelen in de staalnijverheid, de scheepsbouw en scheepsherstellingen, de parti-ontwerp voor de uitbouw van de voorhaven te Zeebrugge. Ik zal u cipatie van de Staat in de Belgische staatsondernemingen, de zending van twee detachementen van parachutisten naar Kitona. Dat zijn enkelen van de vele punten door de regering zelf bestreekt.

Ik moet evenwel uw aandacht vestigen op één van de lopende zaken, naast de vele uit de Landsverdediging, dat toch van belangrijke aard is geweest en waarop daarstraks werd gesinspeeld. Ik bedoel de machting die door het Departement van Openbaar Ambt werd verleend op 16 januari 1979 tot aanwerving van 1.551 personeelsleden !

Andere individuele antwoorden per minister hebben mij insgelijks getroffen en de vergelijking is soms tamelijk opvallend. Ik zal u de lange lektuur ervan besparen, want ze werden gepubliceerd in de dito bulletins.

Zo echter werd ik getroffen door de verschillende antwoorden van de Staatssecretaris voor Streekeconomie van het Nederlandstalig lands-gedeelte en van zijn collega van het Franstalig landsgedeelte.

De heer Eyskens heeft in de zwierige stijl die hem eigen is en hem siert geantwoord met de vermelding dat een opsomming van al deze dossiers een publicatie zou betekenen van individuele vertrouwelijke gegevens en die trouwens een veel te grote ruimte in beslag zou nemen. Het ging om de toepassingsdossiers van de expansiewetten. Daaren-

tegen heeft zijn Waalse collega Urbain de beslissingen door hem zelf of door het Comité voor Waalse Aangelegenheden als ontslagnemende genomen klaar en duidelijk in zijn antwoord vermeld. Ik zal u de lezing ervan besparen want het zijn namen van firma's met aanduiding van de vestigingsplaatsen. Ik vind het wel eigenaardig dat een danig verschil in inhoud van antwoord kan bestaan tussen twee leden van de voorgaande regering belast toen met gelijkaardige opdrachten, leden die trouwens in de huidige regering opnieuw werden opgenomen maar een andere bevoegdheid kregen.

Mijnheer de Eerste Minister, ik haal enkele van deze elementen aan omdat het mij getroffen heeft dat de toenmalige eerste Minister heel graag voor radio en televisie sprak wanneer hij niet de gelegenheid dit voor het parlement te doen. In dat verband citeer ik een belangrijke Vlaamse krant die aanhaalt dat de heer Vanden Boeynants in een T.V.-debat van 18 februari 1979 ondermeer zei: « zijn werking — deze van de regering — wordt bovendien gecontroleerd door de partijen die de meerderheid uitmaken en door de pers ».

Mijnheer de Eerste Minister, het is evident dat de controle van een ontslagnemend Premier door de partijen van de meerderheid bestaat. Ik vermoed dat het ook zo is in uw regering.

De heer Martens, Eerste Minister. — Neen !

De heer De Croo. — Ik moet laten opmerken dat de aangelegenheid van de controle van de bevoegdheden in verband met de activiteiten van een ontslagnemende regering nodig is. Ik geef grif toe dat mijn documentatie niet verder strekt dan begin maart jl. en niet volledig is tot op de datum van 3 april 1979, dag waarop u uw blijde intrede als eerste Minister in de Kamer hebt gedaan.

Ik wil speciaal verwijzen naar twee andere parlementaire vragen die namens de Volksuniefractie werden gesteld in 1973 door de heren Vandesande en Vansteenkiste. Het heeft mij getroffen dat over dat concept lopende zaken tijdens de laatste regeringscrisis ten weinig controleerbare elementen konden verzameld worden. Ik zal de Kamer niet vermoeien met de voorlezing van de volumineuze literatuur over die kwestie, met name artikelen gepubliceerd in *Res Publica*, *Le Journal des Tribunaux*, uittreksels van het boek van Professor Mast over het Belgisch Grondwettelijk recht, artikelen in het Rechtskundig Weekblad en dergelijke meer.

Mijnheer de Eerste Minister, van bij het begin heb ik verklaard dat wij een onderscheid moeten maken tussen drie periodes.

De eerste tijdens dewelke de bevolking naar de stembus wordt gestuurd, terwijl de regering volle bevoegdheid behoudt; de tweede, tijdens dewelke de regering ontslagnemend is en ik heb door lang over gesproken, de derde, deze van de zogeheden « nomansland-periode », dit wil zeggen de periode na dat het nieuwe parlement de eed heeft afgelegd, maar de nieuwe regering nog niet het vertrouwen van het parlement heeft gekregen.

In verband met deze laatste periode ben ik als parlementair niet te erg verontrust. Ik zal verklaren waarom.

Wanneer een regering voor een nieuw parlement moet verschijnen dan heeft dat parlement het mandaat na de verkiezingen de regering te controleren. Mijnheer de Eerste Minister, ter zake wens ik u enkele vragen te stellen. U kunt natuurlijk zeggen dat u niet verantwoordelijk bent voor de werkwijze van een vorige regering. Ik hoop evenwel dat u ons klaar en duidelijk uitleg zult verschaffen over hetgeen gebeurd is sedert de dag dat wij onze eed hebben afgelegd — 11 januari 1979 — en het ogenblik waarop wij de gelegenheid krijgen u te ondervragen. Tevens hoop ik dat u niet zult zeggen dat het anderen geweest zijn « *de modibus nisi bene*, ze zijn dood en begraven » en natuurlijk voor ons onverschillig zijn geworden.

Mijnheer de Eerste Minister, ik ben echte zeer verontrust voor de eerste periode, namelijk wanneer het parlement naar huis wordt gestuurd, maximaal 40 dagen vóór de verkiezingen en met een regering die haar ontslag niet heeft aangeboden aan het Staatshoofd. Die periode is, parlementair gezien, bijzonder cruciaal. Inderdaad, het gaat niet om een ontslagnemende regering aangezien de regering haar bevoegdheden behield. Al de door ons gekende arresten van de Raad van State geven ons over het karakter van de lopende zaken of van een niet volwaardige regering geen afdoend antwoord. Ook de adviezen die de heer Tindemans had gevraagd aan de geachte heer Ganshof van der Meersch — en ik verwijs naar het jaar 1974 — geven ter zake geen volledige oplossing.

Voor het nieuwe parlement, dat in feite niets te maken heeft met het oude, aangezien een nieuwe volksvertegenwoordiging door het algemeen stemrecht werd aangeduid, is dergelijke situatie bijzonder verontrustend.

Ook de Raad van State kan slechts een zekere omzichtigheid of voorzichtigheid verhoppen vanwege de nog in het zadel zittende regering die zich zonder parlement heeft gesteld.

M. Van Geyt. — L'espoir fait vivre.

De heer De Croo. — Het parlement zelf is onbekwaam het te doen. Ik weet ook dat de heer Vanden Boeynants verwijst naar de partijen die de regering controleren. De partijen zijn belangrijk, maar grondwettelijk bezitten wij niet de mogelijkheid, althans de oppositie, om daarover rechtvaardiging te vragen.

Ik wens de aandacht van de geachte heer Eerste Minister en van het hele parlement op deze situatie te vestigen daar deze zich nog kan herhalen. Ik weet niet hoe lang uw regering het zal volhouden, Mijnheer de Eerste Minister, vandaag de dag maak ik daarover geen pronostieken, maar ik neem wel aan dat u op zekere dag ontslag zult moeten nemen — elke eerste minister is gedoemd om gewezen eerste minister te worden — en dat die zelfde procedure zich opnieuw kan voordoen. Ter zake dienen de Kamerleden en de regering bijzonder waakzaam te zijn vooral op het gebied van de controle.

Mijnheer de Eerste Minister, na deze elementen naar voren te hebben gebracht wens ik u toch te laten opmerken dat deze manier van handelen, zowel inzake het treffen van belangrijke beslissingen op het gebied van investeringen als inzake het benoemen van beheerders in door de Staat overgenomen of quasi overgenomen bedrijven, tot gevolg kan hebben dat meer en meer de neiging naar voren treedt zonder parlement te regeren.

Ik weet niet waar de schokken van 's lands beleid ons heen voeren, maar wanneer ik zie hoe stuksgewijze de verantwoordelijke partijen, dus de vertegenwoordiging van het volk, — of het nu hier of in een andere Kamer is met residuaire machten — bijna onvindbaar of ondoortastbaar of ondoorzichtelijk zijn geworden, heb ik het gevoel dat wij tot een soort presidentieel regime aan het komen zijn, waar niet de inwoners of de bevolking de president of de minister-president kiezen, maar waar in obscure — soms moeilijke en eerbare, dat betwist ik niet — omstandigheden de politiek partijen dan ergens een regering samenstellen en de controle die het Kamerlid er zou moeten uitoefenen, praktisch onmogelijk maakt zodanig dat men bijna het parlement als een officiële karwei beschouwt, waar men van tijd tot tijd nog moet naartoe komen. Het parlement, waar nochtans fundamenteel dient gewerkt te worden aan het economisch sociaal beleid van dit land, waar men verder boert op een aantal volmachtwetgevingen die God zij dank door de ontbinding van de Kamers niet allemaal hun verwezenlijking door K.B.'s hebben gekend, wordt een ritueel. Men maakt zodoende het parlement overbodig, het herleidend tot de officiële goedkeuring van de regeringsverklaring, gevolgd door de officiële goedkeuring van een volmachtwet met een aantal uitvoeringen die door het parlement kunnen gebeuren, maar siechts met de goedkeuring van de partijen die deze meerderheid samenstellen. Dit Huis is ergens een lege dop aan het worden.

De heer Verroken, die heel dikwijls terzake en mijns inziens terecht is tussengekomen zal met mij akkoord gaan en ik hoop nog vele andere collega's.

We hebben ons misschien daaraan ook bezondigd. Ik viseer daarom de huidige meerderheid en de huidige oppositie, maar wanneer in de kleinste of in de grootste gemeenten of stad een gemeenteraadslid het recht heeft tot het inzien van gelijk welk officieel stuk, zonder dat de werking van openbare diensten daar enigzins wordt door bemoeilijkt, kan hij zich inlichten, controleren qualitate qua, buiten de zittingen van de gemeenteraad en daarover een interpellatie op 'e agenda van de gemeenteraad laten inschrijven. Dat gemeenteraadslid heeft een inziensrecht, een documentatierecht, zoals wij dat zouden moeten hebben in een open Huis zoals dit. Ik weet niet, Mijnheer de Eerste Minister, of u daarvan een persoonlijke ervaring hebt.

In ons parlementair stelsel is dit echter onmogelijk. In deze gemeenteraad van België — ons parlement —, als ik het zo mag noemen, waar de oppositie mag interpellieren, maar kennis van het dossier qualitate qua van het Kamerlid, dat goed gemotiveerd inzage zou kunnen, zou mogen nemen van wat toch gemeen goed is, wat administratief inzichtbaar, inzichtbaar is, wordt ons geweigerd.

Bij mijn weten is daar geen wetgeving, zijn daar alleen reglementaire en traditionele beschikkingen waardoor de Minister zwijgplicht kan opleggen. De heer Defraigne heeft bij voorbeeld — ik neem een lid van mijn partij — op een zeker ogenblik aan één van zijn ambtenaren, misschien nog aan andere zwijgplicht opgelegd. Ik maak daar hoegenaamd geen debat van tussen uw regering en onze oppositie, maar er moet grondig nagedacht worden over het feit of wij, parlementairen, die toch niet zo talrijk, zo vervelende en zo onaangenaam zijn niet ergens een einde kunnen stellen aan — u zal dat misschien begrijpen, Mijnheer de Eerste Minister — een triestige praktijk. « Cafardage » — de heer Voorzitter van de Kamer begrijpt dat ook zeer goed — is wat gebeurt tussen Kamerleden, Senatoren en ambtenaren van hun vriendenkring. Daarom heeft men graag top-

ambtenaren van zijn kleur — welke partij men ook is — in belangrijke posten of parastatalen. Men krijgt zodoende informatie doorgevoerd — de achtbare heer Cools zal dat niet tegenspreken — en sommige partijen zijn bijzonder bedreven in het verzamelen van deze documentatie die boven, onder of achter de deur geschiedt.

Was het stelsel eigen aan gemeenteraadsleden het onze, dan konden de parlementairen op 11 januari van dit jaar, een hun eed afleggen zonder misbruik een aantal zaken indien en voorbereiden, Mijnheer Van Geyt. Wat moet en mag ingezien worden hadden wij niet andere informatie, van wie het ook wezen, gekregen. Dan was men niet alleen tot perscommuniqués beperkt. Ik zal u lezen wat de toenmalige Premier schreef. Ik citeer : « Het is van belang rop te wijzen dat, naar vast gewoonte, de meeste beslissingen van de Ministerraad het voorwerp hebben uitgemaakt van een perscommuniqué, zodat de openbare opinie ervan werd ingelicht door de massa communicatiemiddelen. »

Wij zijn de heer Vanden Boeynants bijzonder dankbaar dat wij, dank zij de vakkundigheid van onze perslui, 's zaterdags mogen lezen wat de regering heeft beslist !

Mijnheer de Eerste Minister ik vind dat eraan moet worden gedacht een aantal verdenkingen, een aantal wantrouwelementen, die blijkbaar niet hoeven aanwezig te zijn, weg te werken, ten einde uit de geest van de mensen het idee te verwijderen dat alles gebeurt tussen donker en licht, in de schemertijd van ontslagneming, van een parlamentsloze regering, van een op vertrouwenskwesie wachtende nieuwe regering. Dit is niet goed voor ons stelsel.

Ik verontschuldigd mij bij mijn collega's dat ik wat misbruik heb gemaakt van hun tijd en ik ben de heer Baert bijzonder dat ik vóór een van zijn collega's in deze omstandigheden het woord heb mogen voeren.

Ik wou alleen bij gelegenheid van deze zagezegde lopende zaken uw aandacht vragen en u misschien een laatste tip geven die u misschien wellicht kent. Wij mogen naar het Rekenhof gaan wanneer wij willen. Het Rekenhof is onze Vaste Commissie, wij benoemen de leden van het Rekenhof, het hangt van de Kamer af en wij hebben het recht de documenten die in het Rekenhof beschikbaar zijn in te zien, tot de laatste rekening voor het bestellen van bloemen voor het Kabinet van de Minister. Ik vind dat wel keurig en zelf normaal.

Zou het niet mogelijk zijn dat niet die pietluttige bemerking inzake het bloemen tellen op een ministerieel kabinet maar voor serieuze inzake wij toch als parlementsleden, buiten de zittingsuren, de interpellaties of de tussenkomsten die wij aan uw collega's richten gezamenlijk dergelijk systeem van inzage recht die het kleinste niet klein in de waarde lid van de kleinste gemeenteraad van België bezit zou het niet mogelijk zijn dat ook het belangrijkste orgaan van deze Staat een ernstig inzage recht zou krijgen, wanneer men aanstuurt op een legislatuur regering, waarbij de belangrijkheid van dat inzage recht en van het zo nodige veropenbaren binnen deze Kamer nog aan gewicht zal winnen. Mijnheer de Eerste Minister dit is inbreng in dit debat vandaag.

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, après avoir entendu M. le Premier Ministre, je propose d'écouter encore M. Desayere et Mme Dettiège avant de terminer nos travaux ce soir.

Je suggère également que la Chambre se réunisse demain à 10 heures, puisque nous avons accumulé un certain retard.

Het woord is aan de heer Eerste Minister.

De heer Martens, Eerste Minister (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, in verband met de interpellatie van de heer Van Geyt en de tussenkomst van de heer De Croo, over een belangrijk principieel onderwerp, zal ik pogen systematisch en, op het stuk van de beginselen, zo volledig mogelijk te antwoorden. Ik zal daaraan ook een politieke conclusie verbinden inzake de beslissingen die werden genomen door de ontslagnemende regering.

Zoals de heer De Croo heeft aangestipt, beperkt de regering zich tot het afhandelen van de lopende zaken in drie gevallen namelijk :

1. wanneer het parlement ontbonden is, zelfs indien de regering niet ontslagnemend is;
2. wanneer de regering ontslagnemend is;
3. zolang een nieuw gevormde regering niet het vertrouwen heeft verkregen.

Er dient echter opgemerkt dat er geen enkele positieve bepaling, noch in de Grondwet, noch in een andere wets- of reglementsbepaling voorkomt die de bevoegdheden van de regering in de geciteerde gevallen beperkt. Ze behoudt dus juridisch de volheid van haar bevoegdheden op elk ogenblik van haar bestaan.

Deze praktijk steunt alleen op de grondwettelijke leer die als het ware een gewoonterecht heeft doen ontstaan zodat de regering in de praktijk niet aan de rechterlijke controle onttrokken wordt maar dat dit gewoonterecht het voordeel heeft sneller te evolueren dan de positieve

wetgeving en zich dus vlugger aanpast aan de evolutie van ons maatschappelijk bestel. Vooral de laatste jaren heeft dit gewoonterecht het snelle ritme gevolgd niet alleen van de reusachtige uitbreiding van de opdrachten van de Staat doch ook van de veranderende sociale visie op de plichten van de overheid.

Dit neemt echter niet weg, en dat zal mijn conclusie zijn, dat ik persoonlijk van oordeel ben dat op het stuk van de lopende zaken ook aan het parlement een nieuwe taak toekomt.

In de drie gevallen van lopende zaken kan er eerstens op initiatief van de regering geen vernieuwend wetgevend werk worden verricht.

Zelfs wanneer het parlement niet ontbonden is, wil de gewoonte dat het parlement niet in zitting blijft wanneer de regering belast is met de afhandeling van de lopende zaken. Slechts in uitzonderlijke gevallen is het parlement samengekomen om bijv. voorlopige twaalfden goed te keuren.

Dat was ook het geval met de verklaring tot herziening van de grondwet in februari 1968. Het ging evenwel om een verklaring die reeds vroeger door het parlement was aangenomen.

Ook inzake aangelegenheden, die het voorwerp moeten uitmaken van een koninklijk besluit worden grote beperkingen opgelegd. Zo bevestigde de Koning, bij brief van 10 maart 1977, aan de toenmalige Eerste Minister — en ik herinner eraan dat het ging om een regering die geen ontslag had genomen — de vroegere onderrichtingen inzake de houding die steeds werd aangenomen in geval van ontbinding van de Kamers. Deze brief luidt als volgt :

« Het is altijd aangenomen geweest dat gedurende de verkiezingsperiode de uitvoerende macht met uitzonderlijke voorzichtigheid moet uitgeoefend worden, zelfs wanneer de regering niet ontslaggevend is.

» Bij afwezigheid van parlementair toezicht vereist een degelijke werking van onze instellingen dat men zich, gedurende deze periode, zou onthouden maatregelen te nemen die zouden kunnen aanleiding geven tot kritiek vanwege het parlement, moest het in zitting zijn.

» Benoemingen vergen dan ook een zeer bijzondere aandacht. Sinds lang werd als stelregel aangenomen dat gedurende de verkiezingsperiode, tenzij uiterste hoogdringendheid of algemeen belang het verrechtvaardigen, de Koning geen benoemingsbesluiten tekent, noch besluiten die van aard zouden kunnen zijn later belangrijke personeelswijzigingen voor gevolg te hebben.

» Dit is ook namelijk de houding die werd aangenomen gedurende de periode die de verkiezingen in de herfst van 1971 voorafging in gelijkaardige politieke omstandigheden als deze die zich thans voordoen ».

In dezelfde zin schreef de Kabinetschef van de Koning aan de Eerste Minister op 12 oktober 1978 :

« Ik heb de eer er u aan te herinneren dat gedurende de regeringscrisis alleen ontwerpen die betrekking hebben op maatregelen welke tijdens een periode van lopende zaken mogen getroffen worden aan de ondertekening van de Koning kunnen worden voorgelegd.

» Het gaat hier om een gedragslijn die bij elke regeringscrisis wordt toegepast en waarvan afwijkingen precedenten zouden scheppen welke uiteindelijk het hele, trouwens verrechtvaardigd systeem in het gedrang zouden brengen.

» Ik zou het bijzonder op prijs stellen indien u de aandacht van de leden van de regering op de hoger uiteengezette beginselen zou wilt vestigen ».

Voor de beslissingen die zonder wet of koninklijk besluit kunnen uitgevoerd worden geldt dezelfde regel van omzichtigheid, te meer daar de regering, wanneer haar ontslag door de Koning wordt aanvaard, uitdrukkelijk verzocht wordt zich principieel te beperken tot het afhandelen van de lopende zaken tot op het ogenblik dat haar ontslag bekrachtigd wordt bij koninklijk besluit en tegelijkertijd de nieuwe regering wordt benoemd. Het gaat dan in feite om een nieuwe bevoegdheidstoewijzing.

Uit het voorgaande moge reeds duidelijk blijken hoe parlement en Koning de normale bevoegdheden van een regering « belast met de afhandeling van de lopende zaken » beperken.

Tot in een recent verleden oordeelde de regering soeverein over het lopend karakter van de beslissingen waarvan de uitvoering noch wet noch koninklijk besluit vereiste, uitgaande van het adagium « Salus patriae, Suprema lex ».

Door het gekende arrest Jassogne n° 12951 van 10 mei 1968 heeft de Raad van State voor het eerst gesteld dat de toetsing van de ministeriële bevoegdheid, ingevolge regeringsontslag herleid tot lopende zaken, niet buiten het gebied van de jurisdictionele interventie ligt.

Verschillende arresten hebben inmiddels deze wijziging in de rechtspraak bevestigd zodat aldus een bijkomende waarborg tot stand kwam ter voorkoming van machtsverschrijving.

De lopende zaken zijn innig verbonden met de wet van de continuïteit van de openbare dienst : zij putten daarin hun verantwoording. De bevoegdheid van de ontslagnemende regering beweegt zich tussen

de noodzaak 's lands belangen te vrijwaren en de principiële onmacht om het land politiek te leiden.

Een eerste groep van lopende zaken vormen alle handelingen die een te nemen beslissing moeten voorbereiden of het nu gaat om het vergaren van inlichtingen, het opstellen van teksten of het inwinnen van adviezen. Het land heeft er alle belang bij dat de aantredende regering zoveel mogelijk voorbereide dossiers vindt opdat zij vlug aan het werk zou kunnen gaan.

De heer Coremans, in zijn artikel in het *Rechtskundig Weekblad* van 23 juni 1968 deelt de andere zaken als volgt in :

Een tweede groep vormen de beslissingen van dagelijks bestuur. Daartoe behoren de uitvoeringsbeslissingen van gewone routine, beslissingen die op een lager echelon worden genomen, beslissingen die de voortzetting of het natuurlijk eindpunt zijn van een lopende procedure, beslissingen tot vrijwaring van het rijksvermogen of de wettelijkheid, beslissingen in uitvoering van een strikt gebonden bevoegdheid.

Een aangelegenheid houdt op van dagelijks bestuur te zijn indien daarover beslissen niet zonder merkelijke politieke weerslag is.

Een derde groep van lopende zaken vormen de rechtshandelingen waarvan het initiatief volkomen buiten het bereik van de regering ligt.

Wanneer werkgevers en werknemers in de schoot van een paritair orgaan een collectieve arbeidsovereenkomst betreffende de arbeidsvoorwaarden in een bedrijfstak afsluiten en eenparig om de algemeen verbindende verklaring verzoeken, dan moet worden aangenomen dat door haar ontslag de regering haar bevoegdheid niet verliest om daarop in te gaan.

Een laatste groep van lopende zaken, ongeacht hun politieke weerslag, zijn de aangelegenheden waarover met dringende spoed moet worden beslist. Het algemeen belang is een verplichting die voor het bestuur nimmer ophoudt te bestaan.

Dringend zijn vooreerst de beslissingen die, mochten ze niet genomen worden, voor het land onherstelbare gevolgen met zich zouden brengen. Nalaten te beslissen zou in dat geval plichtsverzuim zijn.

De heer De Croo. — Zoals voor het zenden van paratroepen naar Zaïre.

De heer Martens, Eerste Minister. — Een ogenblik, Mijnheer De Croo, ik kom daar seffens op.

De regering beslist in beginsel vrij over de dringende aard van de aangelegenheid. Die hoedanigheid is niet noodzakelijk verbonden aan maatregelen van ordehandhaving, voorkoming van maatschappelijke conflicten of bevoorradings van het land.

Wanneer de wetgever een termijn heeft gesteld voor het nemen van uitvoeringsbesluiten, mag aan de uitvoering een dringend karakter worden toebedacht, zelfs al beoordeelt de rechtspraak zodanige termijn van orde.

De heer De Croo. — Niet voor de volmachten.

De heer Martens, Eerste Minister. — Bij de beoordeling van de individuele gevallen dient rekening te worden gehouden met een reeks omstandigheden die bepalend zijn voor de inhoud die men geeft aan de begrippen « dagelijks bestuur » en « dringende spoed ».

De duur van de regeringscrisis is een eerste feitelijke factor. Het is duidelijk dat wanneer een regeringscrisis spoedig ontknoopt wordt, zelden het dringend karakter kan ingeroepen worden. Naarmate de crisis aansleept zal het aantal lopende zaken zienderogen toenemen.

Een tweede factor waarmee bij de beoordeling rekening moet worden gehouden betreft het tijdstip waarop het ontslag intreedt. Niemand zal betwisten dat wegens de scherpe economische crisis die het land thans doormaakt, de regering Vanden Boeynants het hoofd moest bieden aan heel wat verplichtingen die ze in een periode van hoogconjunctuur niet zou gekend hebben.

Een derde factor van belang vormt de sterk toegenomen sociaal-economische druk die in de jongste jaren op de regeringen wordt uitgeoefend, niet alleen om de tewerkstelling veilig te stellen, maar ook om de sociale rechtvaardigheid beter tot zijn recht te laten komen. De verplichtingen van de Staat zijn in een heel ander daglicht komen te staan met het gevolg dat ze als urgenter worden bestempeld.

Dames en Heren, ik zou deze principiële uiteenzetting willen besluiten met een citaat van de heer Coremans, die ik reeds heb aangehaald :

Hoe dan ook en om welke reden een aangelegenheid als een lopende zaak wordt aangezien, elke beslissing van de ontslagnemende regering is een geval op zichzelf. Als bestuursbeslissing kan zij zich beroepen op het voordeel van het vermoeden met de wet overeen te stemmen. Het is o.m. de taak van de rechter, met het oog op de bescherming van de rechten en belangen der rechtsonderhorigen, te oordelen of de beslissing al dan niet met machtsverschrijding genomen is.

De heer De Croo. — Mag ik u even onderbreken, Mijnheer de Eerste Minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — U zult waarschijnlijk vooruitlopen op mijn conclusie.

De heer De Croo. — De heer Coremans schrijft : Als lid van de Raad van State die een individueel geval, of een beslissing aanhaalt, krijgt de Raad van State een beoordelingskracht of macht. Naar dit voorbeeld kan iemand in het beslissen van het overnemen van een pakket aandelen in de staalnijverheid, het zenden van paratroepen naar Zaïre — ik betwist niet de oorzaak of de dringendheid der zaken — of het nemen van andere beslissingen, geïnspireerd worden door « la nécessité fait loi », die het parlement uitschakelt. Wie kan naar de Raad van State gaan ? Noch u, noch ik, als parlementair, wij hebben geen stand bij de Raad van State. Wij zijn geen belanghebbende partij. Het is maar in dat zeer kleine gedeelte van de benadeelde partij, die het belang kan inroepen, dat dergelijke beoordeling kan gebeuren, wat bijzonder weinig is, tenzij men het als algemene regel uitbreidt en ergens een waarborg geeft voor al de leden van de regering. Maar anders is het een zeer beperkte toepassing van de garantie.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer De Croo, ik wou precies mijn antwoord besluiten met te zeggen dat, gelet op de politieke praktijk van de laatste jaren, na de verkiezing van een nieuw parlement de vorming van de regering geruime tijd is uitgebleven. Daar stelt zich naar mijn oordeel een nieuw probleem dat niet is geregeld en dat, volgens mij, door de wetgevende Kamers zelf zou kunnen geregeld worden.

Ik denk dat op dit stuk er een nieuwe taak voor het parlement is weggelegd. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De heer Voorzitter. — De heer Van Geyt heeft het woord.

De heer Van Geyt (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, waarde collega's, ik dank uiteraard de Eerste Minister voor zijn juridische en principiële uitleg.

Maar, ik meen dat het duidelijk was dat in mijn betoog enerzijds het standpunt werd verkondigd dat bepaalde van de genomen beslissingen van aard waren om op het toekomstig beleid te wegen en dat het anderzijds een politieke beoordeling inhield van deze beslissingen, in de mate dat zij in feite worden overgenomen door uw regering.

Dus, ik veronderstel dat over dat laatste aspect, dat te maken heeft met de beleidsopties van de vorige en dus van uw regering, dat deel van het antwoord op mijn interpellatie in feite gevoegd wordt bij het globaal antwoord door de regering op het Kamerdebat. Maar, ik zou graag willen hebben dat dat deel van mijn interpellatie, deze aspecten, zouden beschouwd worden als behorend tot de algemene discussie van het beleid van de voorgaande en deze regering.

De heer Martens, Eerste Minister. — Het lijkt mij evident dat in zoverre genomen beslissingen nu nog invloed hebben op het beleid, dienaangaande door de bevoegde ministers moet worden geantwoord.

De heer Voorzitter. — De heer Desaeys heeft het woord.

De heer Desaeys (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, Dames en Heren, ter gelegenheid van de bespreking van deze begroting voor 1979 wens ik hulde te brengen aan de regering, ik bedoel natuurlijk aan de regering die deze begroting heeft opgesteld, aan de vorige regering en natuurlijk niet aan de huidige en wel om twee redenen. Ten eerste, omdat er belangrijke overheidsbesparingen werden verwezenlijkt zodat het overheidsaandeel in het B.N.P. zelfs verminderde; ten tweede omdat de vorige regering zich strikt heeft gehouden aan de door het parlement goedgekeurde zuinige begroting voor 1978, zonder de minste bijkredieten.

Deze begroting voor 1979, die door de vorige regering en dus mede door de Volksuniministers werd opgesteld, is een uiterst merkwaardige begroting omdat er een absolute nulgroei werd gerealiseerd.

De overheidsuitgaven zullen in 1979, volgens de opgestelde begroting althans, zelfs een vijfde trager groeien dan het inflatieritme, namelijk met slechts 3,8 pct. terwijl de prijzen met 4,8 pct. zullen stijgen. Het aandeel van de overheid in het B.N.P. neemt dus af. Er is zelfs een reële vermindering van 7 miljard als men niet met de werkloosheidsuitgaven rekening houdt.

Indien ik deze regering niet kan steunen is het precies omdat zij deze inspanning die door de vorige regering werd ingezet, die mede door de Volksuniministers werd gesteund en die in deze begroting 1979 tot uiting komt, niet wenst verder te zetten.

De huidige regering wil inderdaad voor volgend jaar de absolute nulgroei vervangen door een relatieve nulgroei. Dit betekent dat de overheidsuitgaven niet alleen zullen mogen stijgen met een prijspeil zoals in dit budget voor 1979 is voorzien, maar ook met de reële groei van het B.N.P. Het overheidsaandeel zal weliswaar niet aangroen. Vandaar dat ik dit een relatieve nulgroei zou willen noemen, doch absoluut gezien zullen de overheidsuitgaven wel beduidend toenemen met onvermijdelijk al dan niet gecamoufleerde belastingsverhogingen als gevolg en dit terwijl de vorige regering zowel in 1978 als in 1979 de belastingen constant hield.

Een relatieve nulgroei, het objectief van deze regering, met andere woorden het laten groeien van de begroting met het totaal nominale groeipercantage van het B.N.P., is absoluut geen moeilijk objectief.

Van de negen E.E.G.-landen slaagden zelfs vier er in gedurende drie jaar, met name tussen 1975 en 1978 dit objectief te bereiken en tussen deze landen zijn landen zoals Duitsland en Engeland.

Tijdens het debat over de regeringsverklaring heb ik uitdrukkelijk gewezen op dit fundamenteel verschil tussen deze begroting voor 1979 en de begroting die ons vanwege de huidige regering te wachten staat. Het spijt mij op dit verschil te moeten terugkomen maar de Eerste Minister heeft tijdens dit regeringsdebat verklaard dat ik mij vergiste, doch ik heb de indruk dat het de Eerste Minister zelf is die zich vergist.

De Vice-Eerste Minister en Minister voor Begroting heeft in de commissie uitdrukkelijk verklaard dat de beperking tot het groeipercantage van de prijzen door de regering de nulgroei wordt genoemd en ik heb dan ook niets meer, maar ook niets minder, beweerd. De Eerste Minister kan misschien het verslag op bladzijde 7 nalezen.

De regeringsverklaring betekent dan ook een belangrijke achteruitgang op het gebied van de sanering van de overheidsfinanciën in vergelijking met de begroting voor 1979.

Het valt bijzonder te betreuren dat in de algemene toelichting wordt beweerd dat het begrotingstekort niet verder samendrukbaar is. Dit is een grove fout. Eenmaal een overheidsinstelling bestaat heeft zij uiteraard de neiging om zich te bestendigen en om voor haar bestaan te vechten. Het is precies de taak van de regering altijd opnieuw de publieke goederen in vraag te stellen en dus een zero-basis begrotingspolitiek te volgen waarbij vanaf een niveau van nul frank wordt vertrokken in plaats van bij het niveau van vorig jaar 9 pct. bij te tellen zoals men blijkbaar voor 1980 van plan is. Uit die algemene toelichting moet men concluderen dat de huidige regering blijkbaar niet wil besparen.

De voornaamste reden echter waarom ik de begroting 1979 niet kan goedkeuren is de vrees dat deze regering deze begroting gewoonweg niet zal uitvoeren maar integendeel allerlei bijkredieten zal doen stemmen.

De vorige regering heeft voor de eerste maal sinds de tweede wereldoorlog zich strikt gehouden aan de goedgekeurde uiterst zuinige begroting voor 1978.

Dit is te merkwaardiger omdat in het begin van het jaar 1978 de bijkredieten werden geraamd op 24 miljard. Dit tekort kon in de loop van 1978 dank zij het strikt beheer door de vorige regering worden weggevoerd. De vorige regering heeft inderdaad belangrijke besparingen verwezenlijkt: 20 pct. op de buitenlandse reizen; 10 pct. op de uitrustingsgoederen; 5 pct. op de werkingsuitgaven; samen 2 pct. op het globaal bedrag van de begroting.

Naar mijn mening zal de huidige regering niet dezelfde nodige discipline kunnen opbrengen om zich te houden aan de begroting die mede door de Volksunie werd opgesteld. Hierbij denk ik ondermeer aan de voorziene bijzondere bijkredieten voor Brussel. In totaal werden nu reeds voor 22 miljard bijkredieten gevraagd op de lopende begroting en 4 tot 5 miljard bijkredieten op de kapitaalsuitgaven.

Alhoewel de Volksunie dus in principe met deze begroting in grote lijnen akkoord zou kunnen gaan zal de Volksunie zich bij de stemming onthouden, omdat zij onvoldoende controle kan uitoefenen bij de uitvoering van deze begroting, die opnieuw tot een overdreven stijging van de overheidsuitgaven zal leiden, waarmede de Volksunie zich niet akkoord kan verklaren, gezien de benarde situatie van onze economie en van de overheidsfinanciën. (*Applaus bij de leden van de Volksunie.*)

De heer Voorzitter. — Mevrouw Detiège heeft het woord.

Mevr. Detiège (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, Dames en Heren, in eerste instantie vind ik het spijtig dat de begroting van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 1979 pas nu kan besproken worden, maar daaraan valt natuurlijk niets meer te veranderen.

Nochtans is dit ten zeerste te betreuren vermits de begroting van ontvangsten en uitgaven meer en meer het instrument wordt van het economisch beleid en, zoals de heer Spitaels dit tijdens zijn uiteen-

zetting in de Commissie van Begroting zegde, deze functie kreeg de laatste jaren een essentieel belang.

Juist op dat vlak meen ik dat een aantal zaken niet helemaal duidelijk zijn.

De algemene toelichting van de begroting « Deel II — de grote budgettaire opties — de begroting voor 1979 en het Plan 1976-1980 » zegt duidelijk dat het vorige regeerakkoord — Tindemans II — stelde dat het Plan 1976-1980 zou worden geaktualiseerd, maar dat een aantal genomen beslissingen maakten dat de aktualisering van het Plan 1976-1980 niet tijdig zou kunnen gebeuren en dat het nodige zou gedaan worden om actief met de voorbereiding van het Plan 1981-1985 te beginnen.

In diezelfde tekst wordt verwezen naar een rondschrijven van de regering van 30 november 1977, waardoor systematisch een parallelle, jaarlijkse en meerjarige programmering van de overheidsinvesteringen en -bestellingen wordt ingevoerd die, naar men zegt, de harde kern van iedere planning op middellange termijn vormt.

De tekst zegt verder: « In dat verband blijkt ook uit het programma der prioritaire infrastructuurwerken — P.P.I. — concreet de wil van de regering om verder te blijven streven naar een planning op het gebied van de overheidsinvesteringen ».

Onverminderd daarvan — zegt men — blijft het planontwerp 1976-1980, bij het opstellen van de jaarlijkse begroting een referentiedocument, inzonderheid wat de overheidsinvesteringen betreft.

Inzake de overheidsfinanciën is het Plan 1976-1980 voorbijgestreefd, zo luidt de tekst, maar inzake prioritaire infrastructuurwerken is alles O.K. als referentie.

Bij dit alles vraag ik mij af of, rekening houdend met de verklaringen van de heren ministers en met de tekst van de Algemene Toelichting, die dateert van tijdens de regering Tindemans II, de toestand wel duidelijk is voor iedereen?

Enerzijds wordt verwezen naar het Plan 1976-1980 dat nooit wet werd en dat door de vorige regering nooit als beleidsnota werd aangevaard.

Anderzijds verwijst men naar het P.P.I., zijnde het Programma der Prioritaire Infrastructuurwerken dat de bijlage is van de begroting van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 1979, dat eveneens nooit besproken werd in het parlement, maar waarvan ik mij afvraag of wij dit goedkeuren door het stemmen van deze begroting die ons wordt voorgelegd, dit alles terwijl een nieuw investeringsprogramma van de huidige regering in voorbereiding zou zijn, althans volgens de uitspraak van de heer Geens.

De huidige omstandigheden lijken niet bepaald de gunstigste te zijn voor de planning. Wanneer de Minister van Financiën zegt dat de ramingen gebeuren op basis van een economisch budget dat onder tusschen niet werd aangepast en dat ook niet wordt voorgelegd aan het Parlement, zoals de wet op de planning dit voorschrijft, moeten wij dan ook geen vragen stellen over de financiële programmering op middellange termijn die de regering zich voornemt te realiseren.

Ik juich volledig toe dat een financiële programmering op middellange termijn wordt vooropgesteld, alleen vraag ik mij af: waar is de economische context? Zijn er contacten tussen de Hoge Raad voor Financiën en het Planbureau om parallel met het Plan 1981-1985 een financiële programmering voor te stellen, of is elke coördinatie zoek?

Een andere vraag die ik mij stel is of aan het Planbureau de nodige richtlijnen worden gegeven om de economische begroting tot voorbereiding van de Rijksmiddelenbegroting 1980 tijdig in te dienen. Er is weliswaar sprake van een volledige omschakeling van het Planbureau, maar ondertussen zal er toch nog een Rijksmiddelenbegroting moeten worden opgesteld, veronderstel ik.

In de uiteenzetting van minister Spitaels werd gezegd dat de N.I.M. en de G.I.M. eindelijk in hun functie zoals beschreven door de Crisiswet, zullen kunnen fungeren, voornamelijk in het vooruitzicht van een oriëntering naar arbeidsplaatsen creërende investeringen, een beslissing die door de socialisten wordt toegejuicht.

Dit alles neemt niet weg dat door de economische situatie die wij vandaag kennen de filiale van de N.I.M. tot ondersteuning van de ondernemingen in moeilijkheden, veel werk zal hebben.

De Commissie voor Oriëntatie en coördinatie van de overheidsopdrachten legt haar aktie vast in een jaarlijkse en meerjarige programmering van de bestellingen. Persoonlijk meen ik dat deze commissie zou moeten behoren tot de bevoegdheid van de Minister van Economische Zaken, gezien het hier een belangrijk luik van het door de vorige regering uitgestippeld nieuw industrieel beleid betreft. Hier kan worden gevraagd of het mogelijk is dat de Commissie voor Economische Zaken zou worden ingelicht over de evolutie en de werkzaamheden van deze commissie.

De Commissaris van het Planbureau is weliswaar voorzitter van deze commissie, maar welke normen van selectiviteit en prioriteit worden naar voren gebracht gezien er op dit ogenblik geen plan is?

Wordt door deze commissie rekening gehouden met de problemen van de ondernemingen in moeilijkheden? Bedrijven geld geven om te

overleven en dan bv. bestellingen van de overheid in een andere richting oriënteren is niet steeds logisch.

Ook vraag ik mij af wat er geworden is van de contractuele planning, zoals reeds voorzien was door de wetten van 1970. Wordt dat element gekoppeld aan de werking van de Commissie voor Oriëntatie en Coördinatie van de overheidsopdrachten, evenals de mogelijkheden van het afsluiten van vooruitgangcontracten?

Al deze elementen maken deel uit van het beleid van een Regering. Ik geloof dan ook dat voor de toekomst meer rekening zou moeten worden gehouden met de bestaande mogelijkheden om tot een dergelijke financiële planning over te gaan. (*Applaus bij de leden van de B.S.P.*)

INTERPELLATIEVERZOEK — DEMANDE D'INTERPELLATION

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, er werd een interpellatieverzoek van de heer Somers bij het Bureau van de Kamer ingediend, gericht tot de Eerste Minister, betreffende « de werking van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie ».

Mesdames, Messieurs, le bureau de la Chambre a reçu une demande d'interpellation de M. Somers, adressée à M. le Premier Ministre, sur « le fonctionnement de la Commission nationale permanente du Pacte culturel ».

De datum van deze interpellatie zal later worden vastgesteld.

La date de cette interpellation sera fixée ultérieurement.

Nous allons interrompre ici nos travaux.

Wij gaan hier onze werkzaamheden schorsen.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

— La séance est levée à 19 h 30 m.

De vergadering wordt gesloten te 19 u. 30 m.

Demain, mercredi, séance publique à 10 heures.

Morgen, woensdag, openbare vergadering te 10 uur.

QUESTIONS — VRAGEN

Questions et réponses écrites

Article 71 du règlement

Des questions ont été remises au bureau par MM. Bertouille, Bourgeois, Burgeon, Caudron, B. Cools, De Vlies, Gheysen, Grafé, Hancké, Kuipers, Lenssens, Marchal, Maystadt, Poma, Thys, Valkeniers, Verberckmoes et Wathélet.

Schriftelijke vragen en antwoorden

Artikel 71 van het reglement

Vragen werden ter tafel gelegd door de heren Bertouille, Bourgeois, Burgeon, Caudron, B. Cools, De Vlies, Gheysen, Grafé, Hancké, Kuipers, Lenssens, Marchal, Maystadt, Poma, Thys, Valkeniers, Verberckmoes en Wathélet.

